Pazar
29
SONKÂNUN
1939
5 KURUŞ

Ulus Basımevi
Çankırı Caddesi, Ankara
Telgraf: Ulus - Ankara
TELEFON
İmtiyaz sahibi 1144
Başmuharrir 1371
Yazı işleri 1062-1063
Matbaa müdürü 1061
İdare 1064

ULUS

ADIMIZ ANDIMIZDIR

Bugün Ankaragücü sahasında, Demirsopr - Gençlerbirliği ve Ankaragücü - Harbiye İdman Yurdu ile karşılaşacaklardır. Bu hususdaki tafsilât 8 inci sayfamızdadır.

TRAMVAY ŞİRKETİYLE YAPILAN MÜZAKERELER DÜN SON VE KATÎ ŞEKLİNİ ALMIŞTIR

Şirketin 1.570.000 liraya satın alınmasında anlaşıldı

Pazartesi günü

Tünel ve Havagazı şirketlerinin satın alınması müzakerelerine devam edilecek

İstanbul tramvay şirketi ile bu haftanın başındanberi devam eden satın alma müzakerelerine dün de Nafıa Vekili Ali Çetinkaya'nın başkanlığı altında devam edilerek son ve katî şekil tesbit edilmiştir.

Yapılan müzakere ve muhasebe neticesinde bütün imtiyaz haklariyle beraber şirketin bilcümle tesisatı, malzemei muharrike ve müteharrikesi, binaları, bilumum emlâki atelyeleri ve anbarlarında mevcut 300,000 liralık malzemesi de dahil olduğu halde bir milyon beş yüz yetmiş bin lira üzerinde mübayaasında iki taraf mutabık kalmışlardır.

Şirket personelinin lehine tesis edilmiş olan muhtelif taavün sandıkları mevcudatı da mahfuz tutulmuştur. Pazartesi günü tünel ve havagazı şirketlerinin mübayaa müzakerelerine devam olunacaktır.

Nafıa Vekilimiz B. Ali Çetinkaya bir anlaşmayı imza ederken

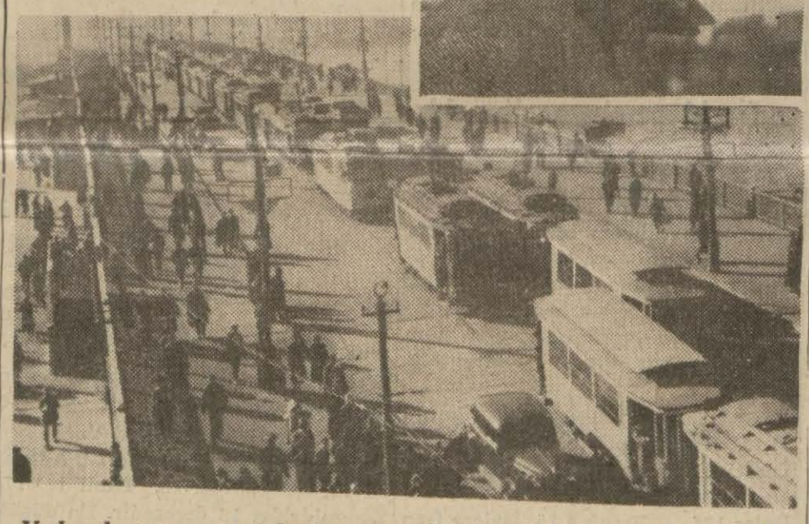

Yukarda tramvay şirketi mümessili B. Spesial, aşağıda, yoldan çıkan bir tramvay yüzünden köprü üstünde toplanan bir dizi tramvay arabası

Beyannameden sonra..

F. R. ATAY

Başbakanımız sayın Refik Saydam, geçen cuma günü Kamutay'da hükümet programını okudu ve millet mümessillerinden ittifakla itimat reyi aldı.

Programın en başında, yeni hükümetin gayesi de "şimdiye kadar olduğu gibi, mensup olduğumuz Cumhuriyet Halk Partisi programını tahakkuk ettirmek,, olduğu zikredildikten sonra "rejimimizin esas teşkilât kanunu ile tespit ettiği umdelerle müesses içtimaî nizamı korumak,, en mühim işimiz olduğu ilâve olunmaktadır.

Başbakanımız bir gün önce türk gazetecilerinin toplantısında dahi "inkılâp rejiminin maddî mânevî unsurlarında hiç bir tâdil, hiç bir inhiraf ve hiç bir kayma tasavvur edilemiyeceğini,, söylemişti. Bu sözler, Millî Şef İsmet İnönü'nün muhtelif nutuklarındaki katî beyanatın yeni bir teyididir. Gerçi bu bakımdan, dışarda ve içerde, herhangi bir tereddüt uyanmasına hak verecek hiç hâdise olmuş değildir. Fakat, velev bazı sayılı hoşnutsuzların dedikodularından da ibaret olsa, halkın gönül huzurunu bozan endişeleri önlemek daima yerindedir.

İçtimaî hüriyetler, tefekkür serbestliği ve lâyisizm, bu memlekette bir küsur asırlık bir mücadeleye, ve onun bütün tehlikelerine nihayet vermiştir. Atatürk vatanı zaferleri ile, ve milleti inkılâpları ile kurtardı. Kimsenin meçhulü olmıyan bir hakikat de şudur ki Millî Şef İsmet İnönü kurtuluş eserinin her iki cephesinde, fikir, fiil ve icra bakımından, en çetin vazife ve mesuliyetler almıştır. Bir başka fırsatla da söylediğimiz üzere, onun sadece adı ve hizmet hayatı, bütün inkılâp dâvacıları için başlı başına bir teminat teşkil eder.

Fakat, Atatürk'ün ölümünden sonra, senelerdenberi beklemiş olduğu söküntü ve şaşkınlık manzarası yerine, türk milletinin onun etrafındaki sıkı ve sarsılmaz saf birliğini görerek hayal sukutuna uğrıyan kötücül ruh, eski fesatçılık sanatını bir defa daha tecrübe etmek istemiştir. Muhterem Başbakanın gazetecilere beyanatı ve Kamutay'daki nutku, bu tecrübeyi de artık hiç bir yeni ümide kapılmıyacak surette iflâs ettirmiştir.

Bu memlekette mazi bütün kâbusları ile ölmüştür. Türk milleti münhasıran yeni devrin mesut

(Sonu 8 inci sayfada)

Katalonya'da yalnız Gerona vilâyeti kaldı

Ona da 55 kilometre yaklaştılar

Dün Badalona şehri işgal edildi

Negrin hâlâ zaferden emin görünüyor

Burgos, 28 a.a. — Resmen bildirildiğine göre frankistler Barselonun şimalinde 22 kilometre kadar ilerliyerek bilhassa Badalona Mataro, Sabadell ve Ripollet'i işgal etmişlerdir. Frankistler Katalonya cephesinin merkez mıntakasında 8 kilometre ve Pirene mıntakasında 10 kilometre kadar ilerlemişler ve bu sonuncu mıntakada Puigeerda yolunda münakalât merkezi olan Mollet'i işgal etmişlerdir.

İşgal edilen Badalona şehrini ve hükümetçilerin elinde kalan Gerona vilâyetini gösterir harita

Frankist ileri hareketinin sürati pek çok miktarda harp malzemesinin iğtinam edilmesi imkânını vermiştir.

Badalone işgal edildi

Barselon, 28 a.a. — Havas ajansının muhabiri bildiriyor:

Barselon belediye reisi Miguel Matenrola, dün akşam Tarragone'den gelerek vazifesine başlamıştır.

Dün sabah Barselon'dan hareket eden Fas kolordusu öğle zamanı Bada-

(Sonu 8 inci sayfada)

Millî Şefimiz Başvekâlette

Ankara, 28 a.a. — Reisicümhur İsmet İnönü bugün saat 11 de Başvekâlet dairesini teşrif ederek Başvekil Doktor Refik Saydam'la uzun müddet görüşmüşlerdir.

Doktor Refik Saydam kabinesi

Yunan gazetelerinin dostça neşriyatı

Atina, 28 a.a. — Katimerini gazetesi yazıyor: Türkiye'de vukubulan kabine tebeddülü, türk milletinin refahını arttırmayı istihdaf etmektedir. Yunanistan'ın eski bir dostu olan reisicümhur İnönü'nün idaresi altında devlet adamı olarak kıymeti tecrübe edilmiş bulunan yeni başvekil Refik Saydam ötedenberi sulh dâvasına bağlı bulunan dost ve müttefik memleketin kalkınması eserinde seleflerine lâyık bir surette rekabet edecektir. Binaenaleyh, yunan milleti vazifesinde muvaffak olmasını Doktor Refik Saydam'a candan temenni eder.

Maarif ve Maliye Vekillerimiz İstanbul'a gittiler

Maarif vekilimiz B. Hasan - Âli Yücel ve Maliye vekilimiz B. Fuad Ağralı dün akşamki trenlerle İstanbul'a hareket etmişler, Ankara garında birçok zevat tarafından uğurlanmışlardır.

Tarih Fakültesi Dekanlığında değişiklik

B. Emin Erişirgil

Ankara Dil, Tarih, Cografya Fakültesi dekanlığını yapmakta olan Prof. B. Muzaffer Göker, Tarih Cemiyeti umumî kâtipliğinde daha serbest çalışabilmek ve önümüzdeki yaz mevsiminde toplanacak beynelmilel arkeoloji ve antropoloji kongresi hazırlıklarını yapabilmek üzere bu vazifeden istifasını vermiş ve yerine Siyasal Bilgiler Okulu Direktörü B. M. Emin Erişirgil vekâleten tayin edilmiştir. E. Emin Erişirgil dün akşamdan itibaren vazifesine başlamıştır.

Bayram dolayısiyle İstanbul'a bir üçüncü tren daha!

Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğü kurban bayramı dolayısiyle İstanbul'a bir üçüncü katar tahrikine karar vermiştir. Evelki gün tatbikına başlanan bu karar ile ayın otuzuna kadar her akşam saat 19,40 da Toros ekspresi tarifesiyle İstanbul'a bir katar tahrik olunacaktır Bu katar ile İstanbul'a gideceklerden munzam ücret alınmıyacak ve meri tarife tatbik olunacaktır. İstanbul'dan da aynı şekilde bir katar tahrik olunacaktır.

Bayram tatilinden istifade suretile İstanbul'a gidenler her gün bir mikdar artmakta ve İstanbul'a giden bütün trenler tamamen dolmuş vaziyette şehrimizden hareket etmektedir.

Deniz Bank Umum Müdür Vekili Yusuf Ziya Erzin

Denizbank'ta

Vekiller Heyeti karariyle işlerine nihayet verilenler

İnşaat şubesi müdürü ile umumî kâtibin vazifelerine de nihayet verildi

Ankara, 28 a.a. — Haber aldığımıza göre Satie Şirketine ait binanın satın alınması keyfiyeti hakkında yapılan tetkikat neticesinde aşağıda isimleri yazılı olanların İcra Vekilleri Heyeti karariyle vazifelerine nihayet verilmiştir.

1 — Denizbank idare meclisi reisi Ziya Taner,

2 — Denizbank idare meclisi İktısat Vekâleti âzası Cemal Şahin Giray

3 — Denizbank idare meslisi Maliye Vekâleti zası Sedad Urul.

4 — Denizbank umum müdür muavini Tahir Kevkep.

Gene aynı bankadan inşaat şubesi müdürü Kasım Meset ile umumî kâtibi Sadun Savcı'nın memuriyetlerine resen İktısat Vekâleti tarafından nihayet verilmiştir.

Başvekilimizin teşekkürleri

Ankara, 28 a.a. — Başvekil Doktor Refik Saydam, Başvekâlete tayinlerinden dolayı her taraftan almakta oldukları tebrik telgraf ve mektuplarına karşı teşekkürleriyle birlikte samimî hislerinin iblâğına Anadolu ajansını memur buyurmuşlardır.

Ziraat Vekili Muhlis Erkmen şerefine dün bir ziyafet verildi

Ziyafette bütün sivil ve askerî veterinerler, Ziraat Vekâleti ve Enstitüsü ileri gelenleri bulundular

Ziraat Vekilimiz B. Muhlis Erkmen Ziraat Vekâleti makamında

Ankara'da bulunan sivil ve askerî veterinerler Bay Muhlis Erkmen'in tekrar Ziraat Vekâletine gelmesini büyük sevinçle karşılamışlardır. Veterinerler duydukları kalbî sevinci ifade için dün Ankara Palas'ta Ziraat Vekilimize bir öğle ziyafeti vermişlerdir.

Ziyafette, dâvetliler arasında ziraatçi, ormancı ve baytar mebuslar, Ziraat Vekâleti müsteşarı, Tümgeneral Kâmil, vekâlet ziraat, baytar ve muhasebe umum müdürleriyle bu daireler erkânı ve Ankara'da bulunan bütün baytarlar, Yüksek Ziraat Enstitüsünün değerli uzuvları bulunmuşlardır.

Ziyafet uzun müddet pek samimî bir hava içinde devam etmiştir. Her hareket ve her bakışla vekile karşı duyulan samimî sevgiye Muhlis Erkmen, ziyafetin sonunda bir hitabe ile cevap vermiştir. Orada bulunanlar tarafından hararetle alkışlanan bu hitabenin not edebildiğimiz kısımlarını alıyoruz:

(Sonu 8. inci sayfada)

Tunus ve Cibuti!

İtalyan devlet nazırı Farinacei'nin nutku

Münih, 28 a.a. — Evelki gece, burada 900 kişi önünde söylediği bir

(Sonu 8 inci sayfada)

İnsan ve kültür :

Hükûmet proğramının malî ve ekonomik noktaları

Başvekilimiz Dr. Refik Saydam'ın hükümet programından çıkan umumî mâna, mesuliyet, ölçülülük ve istikrar noktaları etrafında toplanmaktadır. Bilhassa, "Partimizin bize çizdiği hatlar dahilinde ve türk milletinin refah ve saadetine matuf mesaide sizin vereceğiniz direktifler dairesinde çalışmamızı tanzim ve inkişaf ettirmek gayesiyle birleşmiş, ideali ve biribirine itimadı tamam bir kabine olarak huzurunuza çıktığımız itikadındayız,, cümlesinde, yeni kabinenin hangi istikamette ve nasıl çalışacağı bildirilmektedir.

Şu var ki, program nutkunu başından sonuna kadar okuyunca, gayet bâriz ve müstakil bir muhakemenin, nutkun tamamına ait gibi duran noktaları, ayrıca ve bir ikinci insicam halkasının içinde topladığını hissediyoruz. Bu muhakeme ve bunun bir araya topladığı noktalar nelerdir?

Denk bütçe, köy kalkınması, vergi politikası, sanayileşme, ticaret ve tediye muvazenelerine itina etmek gibi finans ve ekonomi sahasına giren noktaları şimdiye kadarki cümhuriyet kabineleri, daima lâzım geldiği gibi ele almışlar ve bu sayede, Türkiye'yi, inkişaf halinde bir millet ekonomisi ile sağlam bir devlet finansının vatanı kılmışlardır.

Dr. Refik Saydam'ın program nutkunda, bütün bu noktalar, belki aynı tasnif ile fakat bu sefer ayrı tavsif unsurları ihtiva ederek yer bulmuştur.

Meselâ, memleketimizin her sahadaki umran ve inkişafından umumiyetle bahsedilir ve bunun malî kudretimiz ile olan alâkası aranırken, bu mesainin, malî bakımdan sıkıntısız karşılanabilecek çerçeveler içinde tanzim edileceği tebarüz ettirilmektedir. Anlaşılıyor ki, milletin ileri gidişiyle devletin malî siası arasındaki mutabakat ve âhengin bozulmamasına ihtimam olunacaktır. Bunda, dışarı ile olan malî angajmanlarımız mevzuu bahis olabileceği gibi, devletin vergi politikası da alâkadar bulunmaktadır. Bunun için, "varidat menbalarını tanzim ederken istihsali ve vatandaşların tediye kabiliyetlerini tazyi ketmemiye hassaten dikkat edileceği" ne işaret etmek lâzım gelmiştir.

İstihsal ve tediye kabiliyeti meselesiyle, hayatın ucuzlatılması alâkadar bulunduğundan, bunun da teminine çalışılacağı, ancak bunun zorlanmaksızın, iktısat kaideleri dahilinde yapılacağı ilâve edilmektedir.

Ticaretimizin genişletilmesi ve bunun rasyonel bir şekilde yapılabilmesi için de, istihsal'den pazar'a kadar uzanan iş ve ihtısas zencirinin göz önünde tutularak bu hususta bunlar kadar mühim olan tediye unsurunun da realist ve intıbakçı bir görüşle mütalea edilmesi, ifadesini, şöyle bulmaktadır:

Toprak altı servetlerinin istismarını iktısadî kalkınma plânımızın bilhassa tediye muvazenesi bakımından hazineye kuvet verici ehemiyetli bir mevzuu olarak telâkki etmeliyiz.

Aelumum ticarî mübadelelerde normal yolları takibe taraftar olmakla beraber aynı zamanda dünya iktısadî şartlarının icabı olarak karşılıklı menfaatler ve müsaadeler yolu ile tediye bilânçosunun mütevazin olmasına dikkat edeceğiz.

Diğer taraftan mahsullerimizin dış piyasalarda revaç itibarını artırmak için mühim ihraç mallarımızın standartlanması yolundaki faaliyetlere vüsat vermek kararındayız.,,

Ancak bütün bu malî ve iktısadî noktaların yanına üç kontrolcü prensip ilâve edilmektedir ki, ehemiyetleri dolayısiyle, bunları zikretmek isteriz.

Bunların birincisi, devletçilik prensipinin devlet müesseselerinin bünyelerini tayin edecek bir şekilde ifade edilmesidir:

" İktısadî sahadaki çalışmalarımız, istikametini her işimizde olduğu gibi Parti programının ana hatlarından alacaktır.

Devletçilik prensipine dayanan mevzularda faaliyetimiz ihtiyaçları, ehemiyetlerine ve bu baptaki imkânlara göre sıraya koyarak temin etmek ve devletin iktısadî teşekküllerinin işlemelerini ve bunların üzerindeki kontrolları kuruluşlarındaki maksada cevap verecek şekilde ve şartların müsaadesi nisbetinde tekemmül ettirmek yolunu takip edecektir.,,

Şu halde hükümet, devlete ait olan müessseseleri hem daha rasyonel işletmek, hem de daha randımanlı kılmak, hem de daha müessir bir şekilde kontrol etmek kararındadır.

İkinci prensip, belki de yukarıki yani birincisi ile alâkadardır:

" Devlet bütçesinden verilen maaş ve ücretlerle devlet sermayesiyle kurulmuş müsseselerdeki maaş ve ücretler arasında âhenk tesisi ve bu esnada bu müesseselerin salim bir surette işlemesinin de temini, üzerinde ehemiyetle tevakkuf ettiğimiz bir mevzudur. Bu gayeye matuf mesaiyi en kısa bir zamanda tahakkuk ettireceğiz.,,

Devlet bir olduğuna göre, iki türlü memur ve devlet memuru için iki ayrı takdir ölçüsü caiz olamıyacağından, devlet müesseselerinin aynı zamanda sosyal bir istikrara bağlanmaları için düşünülen tevhit esasında, genç değerlerin ve yeni ihtısasların temayüz etmesini ve ilerlemesini temin edecek cihtlerin düşünüleceğinden şüphe etmemek lâzımdır.

Üçüncü prensipe gelince, bu, "*normal faaliyetleriyle* memleketin iktısadî nizamına *faydası olan* hususî teşebbüslere, kıymet ve kuvet verileceği" dir.

" "

Görülüyor ki, program nutkunun bilhassa ekonomik ve malî olan noktaları, işin hem teknik, hem sosyal, hem de politik hususiyetlerini nazarı itibara alan bir âhenkli ve plânlı görüşün içine alınmıştır.

Bunu bilhassa, kültür meseleleri ne temasta görüyoruz.:

" Memleketimizin maddî refahı ve iktısadî kalkınması ancak kültür seviyemizin bunlarla müvazi olarak yürümesiyle mümkün olacaktır kanaatindeyiz. Türk çocuğunu daha ilk tahsil yaşında iken mektebe alarak zekâ, istidat ve faaliyetine uygun bir silsile takip ettirmek memleketin ilim, sanat ve pratik hayat ve teknik faaliyet sahalarında görülen eleman ihtiyacını onların yetişkin varlıklariyle karşılamak, maarif işlerinde tutacağımız esaslı yoldur.,,

[illegible] bilhassa ikinci parçasında, Türkiye'nin maddî ve mânevî inşası için lâzım elemanlarla bunları yetiştirecek olan maarif sistemimizin aynı şey telâkki edildiğini görüyor ve "maarifte plân ve plânlılık" düşüncesinin, hükümet programına bu şekilde girmiş olmasına seviniyoruz.

Muhterem Dr. Refik Saydam'ın program nutuklarını tamamen tahlil etmiş olmak iddiasında değiliz. Yaptığımız şey, onun içinde bulunan hâkim bir görüşün esaslı bazı noktaları nasıl bir araya getirip biribirine izah ve biribirini itmam ettirdiğini işaret etmekten ibarettir.

Burhan BELGE

Petrol ve Benzin fiatları yeniden ucuzladı

Ankara, 28 a.a. — İktısat Vekâletinden:

1 Şubat 1939 tarihinden itibaren muteber olmak üzere petrol ve benzin teneke fiatları, tenekenin gümrük resmi ve muamele vergisindeki değişiklikler üzerine aşağıda cetvelde görüleceği veçhile beş şehir için tenzilen yeniden tesbit edilmiştir.

Diğer şehir ve kasabalardaki azamî satış fiyatları İstanbul ve İzmir depo fiyatlarına nakliye ve mahallî resimlerle bayi kârı ve satıcı iskontosunun ilâvesi suretiyle tayin ve tespit olunmaktadır.

Dökme benzin fiyatlarında hiç bir değişiklik yoktur.

	Benzin çift büyük teneke Kuruş	Gaz çift büyük teneke Kuruş	Tek küçük teneke Kuruş
Ankara	635	595	92
İstanbul	555	485	77
İzmir	555	595	77
Mersin	560	510	81
Samsun	560	510	81

İstanbul ve İzmir depo fiyatları-

	Kuruş
Gaz çift büyük teneke:	453,42
Gaz tek küçük teneke:	72,00
Benzin çift büyük teneke:	496,75

Askerî fabrikalar Almanya'ya stajiyer gönderiyor

Askerî fabrikalar umum müdürlüğü staj yapmak üzere Almanya'ya mühendis ve işçiler göndermiye karar vermiştir. Gönderilecek olan bu mühendis ve usta işçileri sırasiyle yazıyoruz: Mühendis B. Ferit Tanay, Yüksek mühendis Kâmil Argut ve Cemal Hakkı Gürsel, mütehassıs usta Kemal Ark, usta Ali Çelik Örs, Aziz Özken, Mustafa Nalçın, Mustafa Tugrul, İbrahim Şenkal, Ahmet Akyol, Ali Pekcan, Sadık Çeliksular, İhsan Şen, Adil Demiruz, Yakup Aygün, Hüseyin Aksu, Ekrem Yazar, Ahmet Bilgiç, Mustafa Erok, Cemal Esmer, Muzaffer Çetintaş, Adil Gürsan, Talât Tezmaner, Neşet Bedir.

Fransız Büyük Elçiliğinde dün akşamki süvare

Fransız büyük elçisi Bay Massigli ve Bayan Massigli dün akşam büyük elçilikte bir süvare vermişlerdir.

Bu süvarede şehrimizin türk ve ecnebî birçok güzideleri hazır bulunmuştur. Dâvetlilerin miktarı 200 den fazla idi.

Fevkalâde hareketli ve muvaffak olan film hazır bulunanlar tarafından büyük alâka ile seyredilmiştir.

Film gösterildikten sonra büyük elçi ve refikası dâvetlileri büfeye dâvet etmiş ve geç vakte kadar neşeli bir süvare geçirilmiştir.

Devlet Demiryollarında

Sporculara yüzde elli tenzilât

Devlet Demiryolları ve Limanları Umum müdürlüğü, memleketimizde günden güne inkişaf etmekte olan spor hareketlerini kolaylaştırmak, spor kulüplerine ve sporculara bir yardım olmak üzere, tiren tarifelerinde yüzde elli nisbetinde bir tenzilât kabul etmiştir.

Bazı şartlar dairesinde temin edilen bu yeni tarifenin hemen tatbikine geçilmiş ve bu suretle beden terbiyesi kanununun 23 üncü maddesinin hükmü de yerie getirilmiştir.

Tarife hemen bütün hatlarda, uzun mesafe tarifesinin tatbik edildiği kısımlarda ve banliyölerde, gidiş - dönüş, sürat trenleri, halk ticaret biletlerinde, grup halinde seyahatlerde tatbik olunacaktır.

Sporcular, sanatlarını, gidecekleri yerde spor hareketlerine veya müsabakalarına iştirak edeceklerini, bulundukları yerin beden terbiyesi âmirinden alacakları vesika ile isbat edeceklerdir,

Kafileler en az beş kişi olacaktır. Bu takdirde her tarifenin hususî tatbik şartlarına tevafuk etmek şartiyle yüzde elli tenzilât yapılacaktır. Meselâ 10 kişilik gruplara esasen yapılmakta olan tenzilât, bu grupları teşkil edenler sporcu oldukları takdirde ayrıca % 50 tenzilâta tâbi olacaktır. Beş kişilik sporcu kafileleri halk ticaret biletleri için mevzu paranın yarısını ödeyeceklerdr. Yalnız talebe, muallim, aile, sanatkâr ve amele gibi hususî sanatlar bulunan sporcuların bu sanatları nazara alınmıyacaktır. Bunlar bu sanatlara mahsus tenzilâtın yarısını değil, umumî tarifeler mucibince ödeyecekleri ücretin nısfını vereceklerdir.

Sporcuların beden terbiyesi âmirlerinden alacakları fotograflı ve soyadlı vesikalar iki nüsha olacaktır. Vesikanın birisi bilet veren kişede kalacaktır. Diğer nüsha biletle birlikte yolcuların elinde bulunacaktır.

Sporculara bundan başka biletle birlikte bir kontrol markası verilecektir. Bilet ve marka son duraklarda alınacak ve vesikalar sporcularda kalacaktır.

Ecnebî paraların altı aylık vasatî fiatları

Damga resmine tâbi evrak ve senetlerde zikrolunan ecnebi paraların altı aylık vasatî fiatları Maliye Vekâletince tesbit olunmuştur. Bu fiatlar haziran 1939 sonuna kadar meri olacak ve damga resimleri buna göre hesaplanacaktır. Vasatî fiyatlar şunlardır:

Zloti 23.30, pengö 24.30, kuron 31,10, Dinar 2,30, Ley 0,35, Yen 35,10, Pezeta 6.05, Leva 1.20, Ruble 23.30, Mısır 624.30, ingiliz lirası 604.30, Dolar 126.—, Frank 3.15, İsviçre frangı 28.30, Liret 6.30, Belga 21,10, Florin 69.—, Rayhsmark 50.20, Drahmi 1,05, Kuron 4,15

UCUZ MEKTEP KİTAPLARI

Maarif Vekâleti depolar ve satış mağazaları açacak

Maarif Vekâletine 2259 sayılı kanun ile verilmiş olan mektep ders kitaplarını hazırlatıp neşretmek işinin 2133 sayılı kanun ile verilmiş mütedavil sermaye ile başarılmasına çalışıldığı ve bu kanunun dördüncü maddesi ile alınmış olan selâhiyetin de 11 haziran 1936 tarih ve 3033 sayılı kanunla üç yıl için bir defa daha uzatılmış olduğu malûmdur.

Mektep kitaplarının devlet tarafından neşrine başlanılması ve ucuz kâğıt temini yolunda Büyük Millet Meclisince alınmış olan tedbirlerle talebe sayısındaki devamlı yükselişe muvazi olarak kitap baski sayılarının artması neticesi, kitap fiyatlarının ucuzlaması ve evelce kabul edilmiş olan iskonto mikdarlarının fazla rağbet çeker bir hadde olmamasını neticesini doğurmakta bulunduğundan mektep kitapları için satıcı temini zorlaşmaktadır. Bu sebeble Maarif Vekâleti, iskonto fiyatlarını biraz yükseltmeyi zarurî görmüştür.

Satış işlerinin bir elden ve müteahhit vasıtası ile idaresi müsbet bir netice vermemiştir. Maarif Vekâleti, bu iş için lüzum göreceği yerlerde depolar kurmayı, kitap satışını kolaylaştırmak bakımından daha faydalı görmektedir Bu yıl Diyarbakır ve Erzurumda yapılan tecrübelerden ümit verici neticeler alınmıştır. Bu tedbir, kitapcı bulunmıyan yerlere kadar devlet eliyle kitapları vaktinde götürüp satmak ve memleketin muhtelif yerlerindeki kitapçıları İstanbula kadar giderek kitap teminine çalışmak güçlük ve masrafından kurtaracaktır.

500.000 liralık cari hesap:

Hükümet, kültür hayatımız için hususî bir ehemiyeti olan bu işi tamamiyle halletmek üzere bazı tedbirleri ihtiva eden bir kanun projesi hazırlıyarak Büyük Millet Meclisine vermişti. Kamutayın son toplantısında kabul edilen bu lâyiha ile, yalnız Maarif Vekilliğince bastırılacak okul kitapları masraflarına karşılık olmak üzere devlet kitapları mütedavil sermayesi hesabına hazinenin kefaleti ile millî bankalardan azâmî 500.000 liraya kadar cari hesaplar açtırmak üzere Maliye Vekilliğine mezuniyet verilmiştir. Bu mezuniyet 1945 malî yılı sonuna kadar muteber olacaktır.

Devlet kitapları mütedavil sermayesine her türlü masrafları içinde olmak şartiyle tesbit edilecek maliyetlerine yüzde 35 ilâvesiyle tayin olunacaktır. Bu suretle satışa çıkarılan kitapların fiyatlarında yüzde yirmi beşe kadar iskonto yapılacaktır. Kültür Bakanlığı bu kitapların yazılmasını ve satılmasını kolaylaştırmak için her türlü ücret ve masrafları bu iskontolardan karşılanmak üzere icabı halinde ve lüzum göreceği yerlerde kitap depoları ve satış mağazaları açmıya mezun olacaktır.

Mekteplerde fakir talebelere yardım

Teşkil edildiği günden beri, birçok vesilelerle muhtelif sahalardaki çalışmalarından bahsettiğimiz ikinci orta mektebin muhtaç talebelere yardım teşkilâtı bu sene 60 fakir ve kimsesiz çocuğun kitaplarını ve diğer derslevazımını temin etmiştir.

İlk mekteplerden çıkan talebeler arasında yapılan tetkiklerde bazı çocukların orta tahsilin icap ettirdiği masraflar dolayısiyle tahsillerine devam edemedikleri anlaşılmaktadır. Halbuki mekteplerde Kızılayın gençlik teşkilâtı talebe kooperatifleri, vakit ve hali yerinde talebelerin arkadaşları için yaptıkları teberrular, mualimlerin maaşlarından ayırabildikleri paralarla birçok faydalı neticeler elde edilmektedir.

İkinci orta mektebin muhtaç talebelere yardım teşkilâtı da bu kaynaklardan istifade ederek kimsesiz talebelere yalnız kitap levazımı dağıtmamış, bayram münasebetiyle, ayakkabı, palto, göğüslük yaptırarak onları sevindirmiştir. Bu hayirli teşebbüslerin bütün mekteplerimize örnek olmasını temenni ederiz.

H A V A

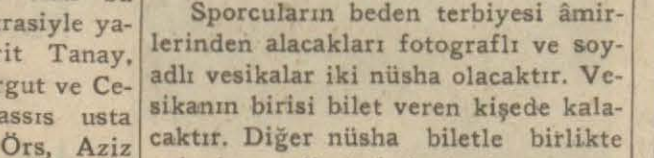

Dün hava umumiyetle kapalı geçti

Dün şehrimizde hava umumiyetle kapalı geçmiş, rüzgâr lodos istikametinde saniyede en çok 16 metre kadar hızla esmiştir. [illegible] kaydedilmiştir.

24 saat içinde yurda düşen yağmurların metre murabbına bıraktığı su mikdarları Malazgirdde 10, Kemalpaşa'da 7, Edremit'te 6, Adana'da 5, Balıkesir'de 3, Mardin'de 2, Afyonkarahisar'da 1 kilogramdır.

Rüzgârlar bütün bölgelerde cenup istikametinde saniyede en çok 16 metre kadar hızla esmiştir. Yurdda en yüksek ısılar Eskişehir'de 12, Adana-da 15, Balıkesir'de 16, İzmir'de 17, Zonguldak'ta 18 derecedir. En düşük ısılar da sıfırın altında Kastamonu'da 1, Konya'da 2, Erzurum'da 3, Van'da 4, Kars'ta 6 derecedir.

C. H. P. Ulucanlar ocağında toplantı

C.H.P. Dumlupınar nahiyesi Ulucanlar ocağı dün gece İnönü ilk mektebinde halk için bir toplantı yapmıştır. Semtin bütün partilileri toplantıda bulunmuşlardır. Kendileriyle samimî hasbihaller yapılmış, partinin ana prensipleri etrafında konuşulmuş ve partililere düşen vazifeler anlatılmıştır.

Bundan sonra Halkevi gençleri tarafından halka faydalı ve eğlenceli filmler gösterilmiş, Karagöz oynatılmıştır. Dinliyenler ve seyredenler toplantıdan çok memnun olmuşlar, teşekkür etmişlerdir. Diğer ocaklarda da toplantılar yapılacağı haber alınmıştır.

Barut ve patlayıcı maddeler nizamnamesi

Gümrük ve İnhisarlar Bakanlığı barut ve patlayıcı maddelerin saklanması, satılması, kullanılması hakkında bir nizamname projesi hazırlamıştır. Alâkalı Bakanlıkların mütaleası alındıktan sonra proje Devlet Şûrasına sevkolunacaktır.

Yankılar

Gene "yankı,, kelimesine dair

Cümhuriyet gazetesinde Peyami Safa, bu fıkralara aylardanberi başlık diye kulandığımız Yankı kelimesini beğenmediğinden bahsetmiş. Kullandığımız ve kullanacağımız kelimeler için hakemlik zahmetine giren, ufak tertip bir zevk diktatörlüğüne kalkışan dostuma küçük bir cevap daha vermekten kendimi alamıyorum.

Önümde 20 İkincikânun 1939 tarihli Cümhuriyet gazetesi duruyor. Bu gazetenin ilk sayfasında çıkan bir fıkrası şöyle başlıyor:

"Türk dilinin takip edeceği tekâmül istikameti son günlerde yeni yeni fikirler ileri sürülmesine sebep teşkil ediyor. Dilimizi öz türkçeye çevirmek gayretinde çok ileriye gitmişiz de şimdi biraz geriye dönelim demek istiyorlar. Düne taviz kokusu taşıyan bu mütalealarda yalnız daha dünkü yakın tarihe karşı bir tecahül seziliyor...,,

Ve şöyle bitiyor:

"Dil meselemiz üzerinde Atatürk'ten bize şu ders yadigâr kaldı: Dil, tabiî cereyanında kendi kendine tekâmül ederek varacağı yere varır demek doğru ve kâfi değildir. O tekâmülün tahakkukuna bizzat biz Türklerin kendi himmet ve itinalarımızı da katmaklığımız lâzımdır.

Atatürk'ün bu çok büyük değerli kılavuzluğu önünde dahi bitmez tükenmez saygılarla eğilmekten başka yapılacak bir şey yoktur. Türk dili, elbette biz türklerin mütemadî bir ısrarla meşgul olacağımız çok ehemiyetli bir mevzudur."

Aynı sayının üçüncü sayfasını çevirenler, Peyami'nin üzerinde bahis mevzuu olan "takriz kokusu" nun en keskinini taşıyan mütalealarını görürler.

"Atatürk'ün çok büyük ve değerli kılavuzluğu önünde bitmez tükenmez saygılarla eğilmekte" bütün arkadaşlarından ileri giden ve taşıdığı yeni adın Ebedî Şef tarafından konulması gibi bir mazhariyete eren Ulus, "dilimiz, kendi kendine tekâmül ederek varacağı yere varır,, demenin "doğru ve kâfi,, olmadığını bildiğindendir ki gazetecilik diline bir takım yeni kelimeler getirmek zaruretini duymuştu:

Ademi müdahale yerine karışmazlık, müstemleke yerine sömürge, mıntaka yerine bölge, cürmü meşhud yerine suç üstü, maznun yerine zanlı, müttehem yerine suçlu v.s. v. s. gibi ki bu kelimeler, eski şekilleriyle "anıt - kabir,, gibi mânalı, ahenkli ve yarı resmî bir mukabili bulunan bir kelimeye hâlâ iri puntularla mozole diyen arkadaşlarımız tarafından kullanılmaktadır.

"Bu arada Peyami'nin beğenmediği "Yankılar,, kelimesini de alıp kullandık, ahengini de, mânasını da beğenerek kullanmağa devam edeceğiz.

"Alıp kullandık,, diyoruz. Çünkü dilimizde yaşıyan bu kelime uydurulmuş, icadedilmiş değildir:

Bugün Seyhan ve Fethiye'de Yangı ve Yangu diye yaşıyan bu kelime, aynı şekli ile Povet de Courteille'in "şark türkçesi lûgati,, nde, çağatay lûğati'nde bulunmaktadır. Yankı, Yanku şekilleri ise Bursa'da, Seyhan ve Fethiye'de kullanıldığı gibi "Kamusu türki,, de, Asım efendinin "Kamus tercümesi,, nde, "Biyanki lûgati,, nde, Uygur metinlerinde, Radlof'un üçüncü cildinde, en ahenkli kelimelerle şiir yazmış olan şair Karacaoğlan'da, "Burhanı Katığ tercümesi" nde, "Türk dili" nde, "Kısası Rabguzi,, de ve atalar sözlerimizde yer almıştır. "Türk dili" ayrıca "Yanu" şeklini de gösteriyor.

Bundan başka meşhur ingiliz Türkoloğ'u Ceyms Redhavz'ın "Kitabı Maanii lehçe" isimli lûgatinde — ki bu zat uzun ve yorulmaz bir tetkik neticesinde türkçenin bütün yaşıyan kelimelerini ve arapca, farsca olarak kullanınanlarını bularak vücude getirdiği büyük ve vesikalı eserini 1890 tarihinde bastırmıştır — "echo,, kelimesi ve müştakları karşısında "Yanku", "Yankulanma", "Yankulu", "Yankı", "Yankılamak" kelimelerini sayıyor. (Sayfa 2194)

Macaristan akademi âzasından Türkolog profesör doktor Ignats Kunoş "türk halk edebiyatı" ismi ile bastırdığı 200 sayfalık bir eserin sonuna ilâve ettiği beş sayfalık bir lûgatçede bile Yansanmak mastarına yer vermiştir.

Avrupa'nın hemen her tarafında bu kelimenin tam karşılığı olarak kullanılan echo (eko) kelimesinin, isterseniz, etimolojisini de araştıralım: İlk önce lâtinceye girmiş, oradan da öteki dillere yayılmış olan kelime, sanskrit dilindeki "Vak" kökünden geliyor. Bir taklidi ahenk kelimesi olduğunda şüphe bulunmıyan bu kelime, türkçe "vakvak" ve "vakvaklamak" kelimelerini hatıra getirmiyor mu?

İmdi, kelimeyi beğenmiyenlerin beğenmemekteki sebepleri nedir? Karacaoğlan'ın şiirlerinde, atalar sözlerinde, kelime seçmekte titiz olan ve kulandığı kelimelerin ahengine büyük kıymet veren büyük romancı Yakup Kadri'nin son romanlarında kullanılan bu kelime, ahenksiz mi sayılıyor? Aynı zevk ölçüsüne hak verirsek, o ölçü, yarın öbür gün "Yangın, Atkı, Ankara, gibi kelimeleri de kullanmıyalım!" Demiyecek midir?

T. İ.

Düzeltici bir mektubu düzeltme !

Ovacık kaymakamı Kadir Sözen imzasiyle aldığım bir mektupta bizim gazetenin şu parçası:

"İngiliz devlet adamları, Romada uzun seneler muallâka bulundurulması hiç de mümkün sureti hallerini kolaylaştırmamış olan meselelerin hakikî ehemiyetini anlamak fırsatını bulacaktır.,,

Ve altında şu mütalea var :

"Ulus'un 3. 1. 939 tarihli nüshasının S: 8 Sü- 3 den kestiğim bir cümleyi yankılar sütununun kıymetli muharririne taktim ediyorum. eğer şu nefis cümle, 6 kuruşluk külfeti değmezse cezama razıyım.,,

Gerçekten bizim cümle düzgün değil, fakat okuyucumuzun yirmi dört kelimelik mektubunda da "külfeti değmezse" gibi bir türkçe yanlışı vardır. Malûm ya, biz "külfeti değmezse" değil, "külfete değmezse" deriz.

DIŞ POLİTİKA

Bir İspanya " Münih „i mi?

Münih, Almanya'nın malûm olan büyük şhridir. Fakat geçen eylûlden beri, enternasyonal politikada şöyle bir mâna ifade etmiye başladı: otori ter devletlerin, el çabukluğu ile, bir mesele üzerindeki görüşlerini demokrat devletlere kabul ettirmeleri.

Geçen eylûl sonundaki "Münih", Çekoslovakya'yı parçaladı. Fransa'nın orta Avrupada'ki alâkasını likide etti. Avrupa'nın muvazenesini değiştirdi. Almanya'nın, bu sayede orta Avrupa'daki gayelerini elde ettiğini gören İtalya, bir ay kadar evel, bir "Afrika Münih'i" tertip etmiye teşebbüs etmişti. Fransa ile arasındaki 1935 itilâfının feshi, Çemberleyn'in Roma'ya çağrılması ve italyan meclisinde Fransa aleyhine yapılan "Korsika, Nis, Tunus„ nümayişi böyle bir Münih için hazırlıktan ibaretti. Fakat "Çekoslovakya Münihi" nden aldığı acı dersi hatırlıyan Fransa, böyle bir tuzağa düşmek istemedi. İtalya meclisinde yapılan nümayişe karşı daha sansasyonel bir nümayişle mukabele ederek, İtalya ile yalnız kalmak istediğini bildirdi. Fakat İtalya Fransa ile yalnız kalmak istemiyordu. İtalyan - Fransız ihtilâfı, İspanya harbinin sonuna bırakıldı.

Şimdi Barselona'nın işgaliyle bu harbin sonu yaklaşmış demektir. İtalya'nın İspanya'yı tahliye edip etmiyeceği günün en ehemiytli meselesi halini almıştır. Çemberleyn bundan emin görünüyor. Fransız hariciye vekili de buna inanıyor. Fakat her iki memlekette de ekseriyet, İtalya'nın, bir bahane icat ederek, bazı konsesiyonlar koparmadan İspanya'yı tahliye etmiyeceğini iddia etmektedir. Filhakika İspanya harbinin sonu yaklaştıkça, hâdiseler de bu ikinci fikirde bulunanların haklı olduğuna delâlet eden bir cereyan almıştır. Barselona'nın işgali üzerine, İtalya ve Almanya, bir "İspanya Münihi" adı verilebilecek dörtler konferansı fikrini ileri atmışlardır. Böyle bir konferansta görüşülecek olan mesele de şu imiş:

1 — İspanya'da yeniden kan dökülmesine mani olmak.

2 — Franko'ya yardım etmiş olan Almanya ve İtalya'nın rızalariyle ispanyol milletinin kendi mukadderatına hâkim vaziyetini tespit etmek.

3 — Madrit'te her türlü komünist ve halk cephesi hükümetinin kurulmasına mani olmalarını temin etmek.

Geçen eylûlde Münih'te toplanan konferanstan sonra Çekoslovakya'nın başına ne gelmişse şimdi toplanması teklif edilen dörtler konferansından sonra da İspanya'nın başına o gelen gelecektir. İtalya, Çekoslovakya meselesinde Almanya'ya yapacağı yardıma karşılık olmak üzere, İspanya'da Almanya'nın yardımını temin etmişti. Şimdi İspanya meselesinin Çekoslovakya gibi halledilmesinde ısrar edecektir.

İtalya ve Almanya Franko'nun zaferinden sonra ispanyol milletine karşı giriştikleri mesuliyetin nihayetlenmiş olduğuna kani değillerdir. Faşist rejimini kurduktan sonra onun idamesinden de kendilerini mesul addetmektedirler. Binaenaleyh İtalya'nın ve Almanya'nın "rızalariyle, ispanyol milletinin kendi mukadderatına hâkim olmak vaziyetini tesbit etmek„ istiyorlar. Fakat İspanya milleti kendi mukadderatına hakimdir diye, komünist ve hattâ halk cephesi hükümeti kuramaz. Çünkü her ikisi de İtalya'nın ve Almanya'nın nazarlarında "meşru„ devlet sistemleri değildir. İtalya'nın ve Almanya'nın Münih'ten sonra Çekoslovakya ve İspanya hakkında takip ettikleri siyaset, enternasyonal münasebetleri, mukaddes ittifakın atmosferi içine atmıştır. Meternih mutlakiyet namına, İtalya'nın ve İspanya'nın işlerine müdahale ederken, aynı düşünce ile hareket ediyordu. Antikomintern pakt da enternasyonal münasebetlerde yeni bir "mukaddes ittifak„ mahiyeti almaktadır.

Eğer İtalya İspanya'da ancak muayyen bir rejimin kurulabileceğini ve bunun idamesinden de iki otoriter devletin mesul olduklarını kabul ettirebilirse, artık arkası kolaydır. İşte İtalya'nın, "İspanyol Münih" i denilebilecek olan dörtler konferansında yapmak istediği budur.

A. Ş. ESMER

Avrupa'ya gönderilecek sanat okuları mezunları

Haber aldığımıza göre, İktısat Vekâleti müsabaka ile seçeceği 30 sanat okulu mezununu, dericilik, yünlü ve pamuklu mensucat meslek mekteplerinde okumak üzere Avrupa'ya gönderecektir.

Müsabaka imtihanları 15-3-939 tarihinde Ankara, İstanbul, Bursa, İzmir bölge sanat okullarında yapılacaktır.

DÜNYA HABERLERİ

Fransız Maliye Nazırının mühim beyanatı

Reyno Fransa'nın malî politikasını izah etti

Nazır dediki :

Fransa müsterihtir, kimseyi istihfaf etmiyoruz ve kimseden de korkmuyoruz

Paris, 28 a.a. — B. Bone bugün nazırlar meclisinde dış vaziyet hakkında ve ispanyol hududu boyunca alınan tedbirlere dair izahat vermiştir.

Bundan sonra Finans Nazırı B. Reyno hükümetin maliye, iktısat ve para politikasının neticelerini bildirmiştir.

Maliye Nazırı B. Reyno akşam da radyoda bir konferans vermiş ve demiştir ki:

"— Münih'in akabinde ilk vazifemizin kuvetli bir Fransa vücuda getirmek olduğunu düşünmüştüm. Mütemadiyen kayan bir para ile kuvetli bir Fransa olamaz. İntizamsız bir maliye ve meflûç bir ekonomi ile kuvetli bir Fransa vücut bulamaz. Bundan 15 gün sonra umumî bir grevden bahsolunuyordu. Böyle bir grevin muvaffak olması dünyada bizi sevmiyenler için büyük bir memnuniyeti mucip olurdu. Şöyle demiştim: Yabancılar gözlerini bize çevirmişlerdir. Bizim ayrılıklarımız dostlarımızı telâşa düşürecek, muhaliflerimizi sevindirecektir. Vazifemin ilk haftaları zarfında yaptığım bütün şeyleri kuvetli bir hale gelmekliğimiz için yaptım.„

Muvaffak olduk mu?

Bu mukaddimeden sonra B. Reyno soruyor: "Muvaffak olduk mu? İyi yolda yürüyor muyuz? Fransa bugün üç ay evelkinden daha kuvetli değil midir?„

Reyno gene soruyor: "Paramız ne halde?„ ve cevap veriyor: "Bugün Avrupa'da kuvetli bir para mevcut olduğu bir vakıadır. Bu para franktır.„

İspatı şudur ki Fransa bankası bugün altın giren yegâne emniyet bankasıdır. Fransa dışardan 500 tayyare almak imkânını buluyor.„

Maliye nazırı gene soruyor: "Para serbestisi bizim için bir kuvet unsuru mu, yoksa bir zâf unsuru mu olmuştur?„

Nazır gene kendi cevap vererek ikincikânun 1939'un ilk 24 günü zarfında tasarruf sandıklarında mevduat fazlasının 1 milyar 150 milyon franga yükseldiğini kaydediyor.

Nazır sözlerine şu suretle devam etmiştir:

"Kararnamelerin birçok başka neticeleri de olmuştur. Paris borsasının ya bancı borsalarla mukayesesi de aynı neticeyi verir.

Hazine meselesi mevcut değildir. Zira Fransa 28 birinciteşrinden beri bütün normal açıklarını (12 milyar) karşılamıştır."

Verim artmış, işsizlik azalmıştır

B. Reyno bundan sonra ekonomik vaziyetten bahsederek demiştir ki:

"Gerek doğrudan doğruya ve gerek bilvasıta verim artmıştır. Tam veya kısmî işsizlik azalmıştır. İstihsâl endisi iki ayda altı puvan yükselmiştir. Mensucat, şimik ve maden sanayilerinde ihracat artmaktadır. Hakikatte işçi yevmiyesi artmıştır. Çünkü işçinin mubayaa kabiliyeti yükselmiştir. Şimdi sizden, Daladiye ve ben sizi hamleye ve fedakârlığa davet etmekte haklı olup olmadığımızı soruyorum. Sizin sayenizde Fransa'nın dünyadaki mevkii üç ayda değişmiştir. Fransa kuvetlidir. Gayretinize devam ediniz. Bu suretle tehlikeli ihtiyatsızlıkların cesaretini kıracaksınız. Fransa müsterihtir. Kimseyi istihfaf etmemekte, fakat kimseden de korkmamaktadır."

Şarkî Avrupa meseleleri ve Almanya

Berlin, 28 a.a. — Fransız hariciye nazırı Bone'nin Münih hâdiseleriyle şarkî Avrupa meseleleri hakkında söz lerini bahis mevzuu eden Berlin siyasî mahafili, Almanya'nın diğer devletlerle ve bilhassa Polonya ile akdettiği iki taraflı anlaşmaların katiyen başka devletler aleyhine müteveccih bulunmadığını ve onları zararar sokmak hedefini katiyen takip eylemediğini tekrarlamakta ve fakat bu devletlerin coğrafya bakımından kendilerini alâkadar etmiyen işlere karışmamaları lüzumunu anlamaları lâzım geldiğini kaydeylemektedir.

Fransız parlâmentosu Hariciye Encümeni Reisi B. Mistler Fransa'nın haricî siyasetini anlattı

Paris, 28 a.a. — Mebusan meclisi hariciye encümeni reisi Mistler, senelik seri konferanslarına fransız diplomasisinin Münih'ten sonraki vaziyeti hakkında bir tetkikle başlamıştır.

Mistler, Münih anlaşmalarını tarihî bakımdan tetkik ettikten sonra alman meselesinden bahsetmiştir.

Hatibe nazaran, Almanya bugün elde etmiş olduğu istifadeleri tarsin etmek ve Karadeniz'e doğru iktısaden ilerlemek gayesindedir.

Bununla beraber, Mistler, Transilvanya'da müşkilât çıkabileceğini ve oradaki Macar ekalliyetleri meselesinin Südetlerde olduğu veçhile ortaya atılacağı mütaleasındadır.

Ancak bugün için ön safta İtalyan istekleri meselesi bulunmaktadır. Hatip, 1935 anlaşmalarını tetkik ederek Fransa'nın hukukan çok sağlam bir vaziyette bulunduğunu kaydetmiş ve İtalya'nın hiç yoktan bir ihtilâf çıkarmakla fena bir yamaca düşmüş olduğunu söylemiştir.

Mistler, bir harp takdirinde karşılaşacak kuvetlerin istihfafından, liberal memleketlerin şiddetli bir hücuma da yanamıyacakları zannından veya Fransız - İngiliz dostluğunun gevşiyebileceği zehabından doğabilecek harp tehlikelerine işaret ederek, hüriyet memleketlerinin kuvetlerini harp patladıktan sonra bu harbı kazanmak için değil şimdiden bu harbı önlemek için toplamaları lüzumunu be yan etmiştir.

Çin ajansına göre, japon Harbiye Nazırı demiş ki:

Çin harbi daha 20 yıl uzayabilir

Tokyo, 28 a.a. — Çekiai ajansı bildiriyor: Japonya Harbiye Nazırı parlâmentoda yaptığı beyanatta Çin hükümetinin elinde güzide askerlerden mürekkep 110 fırka yani bir milyon nefer mevcut olduğunu, bütün ekonomik, politik ve askerî japon kuvetleri nihaî hamlede bulunmak üzere birleşmedikleri takdirde bu harpten vaz geçmek icabedeceğini ve harbın buna rağmen de daha 20 yıl uzayabileceğini söylemiştir.

Çinlilerin zaferi

Hongkong, 28 a.a. — Çekiang ajansı bildiriyor: Kian - Tien havalisinde Çin kıtaatı tarafından mağlûp edilen japonlar 18 kilometre geriye çekilmişlerdir.

Bugün öğleye doğru Çin kıtaatı Hangçeu'nun batısında japonlara karşı yeni bir muvaffakiyet kazanmışlardır. 600 düşman askeri öldürülmüştür. Çinliler 12 mitralyöz, 200 tüfek ve 3 kamyon dolusu mühimmat ele geçirmişlerdir.

Fransa'da silâh altına çağırılan yok

Paris, 28 a.a. — Salâhiyettar mahafil, millî müdafaa nezaretinin motörlü kıtaat ihtiyatlarından bir kısmını silâh altına çağırdığı hakkındaki haberleri katiyen tekzip eylemektedir.

İngiliz yüksek şahsiyetlerinin radyo ile beyannameleri

Londra, 28 a.a. — Aralarında Lord Willington, Lord Derby ve Montagu Norman bulunan 18 yüksek ingiliz şahsiyeti radyo ile neşrettikleri bir beyannamede, harp felâketinin önüne geçmek ve milletleri ihtilâfa düşüren sunî kin manialarını devirmek için bütün iyi niyet sahibi insanları ellerinden geleni yapmağa davet eylemişlerdir.

Romen hariciye nazırı Belgrad'a gidiyor

Bükreş, 28 a.a. — Hariciye Nazırı B. Gafenko, 1 şubatta Belgrad'ı resmen ziyaret edecektir

Çek-Slovakya'daki komünistler

Prag, 2f a.a. — Yüksek idarî mahkemenin bir kararı 25 komünist mebusla 14 komünist senatörün 28 kânunuevelden itibaren vazifelerine nihayet vermektedir.

Samuel Hor diyor ki:

Elimizde müthiş bir kuvet mevcuttür

Londra, 28 a.a. — Sir Samuel Hor, bir nutuk söyliyerek ezcümle şöyle demiştir:

"Harp içtinabı kabil olmıyan bir şey değildir. Biz istikbali, bize neler hazırlarsa hazırlasın, cesaret ve azimle göz önünde bulunduruyor ve neticede aklı selimin galebe çalacağından ümidimizi kesmiyoruz. Fakat her ihtimale karşı hazır bulunmıya da azmetmiş bulunuyoruz. Millet, her şeyden evel bizden itimat etmemizi ve hazır bulunmamızı istiyor. Kara, deniz ve hava kuvetlerimiz, o kadar terakki etmiştir ki, şimdi elimizde günden güne kuvetlenen millî bir ruha dayanmış müthiş bir kuvet mevcuttur. Bizim eski, yorgun ve kuveti az bir millet haline geldiğimizi iddia edenlerin şimdi düşünmeleri lâzımdır. Bunlar, 1914 te de böyle düşünmüşler di. Fakat uykularından fena bir şekilde uyandılar.„

Silâhsızlanmak fakat...

Londra, 28 a.a. — Maliye nazırı John Simon Durhan'da söylediği bir nutukta, Ingiltere'nin müşterek ve umumî silâhsızlanmaya itşirak için hiç bir fırsatı kaçırmıyacağını ve fakat buna intizaren bugün için en iyi sulh garantisinin kuvetli ve kudretli İngiltere'den ibaret bulunduğunu beyan etmiştir .

Balık avı meselei

Sovyetlerle Japonlar arasında yeni notalar

Moskova, 28 a.a. — Tas ajansı bildiriyor:

B. Litvinof ile Japonya büyük elçisi B. Togo arasında son haftalar zarfında balık avı hakkında yeniden notalar teati edilmiştir. Bunun sebebi balık avı mıntakaları için müzayede tarihi olarak 15 mart 1939 tarihinin tespit edilmesidir.

Japon büyük elçisi verdiği notalarda Sovyet hükümetinin bir taraflı olarak böyle bir karar vermiş olmasını protesto etmekte ve bunun japonların hukuuknu ihlâl ettiğini ve Portsmuth muahedesinin ruhuna mugayir bulunduğunu bildirdikten sonra "tevellüt edecek neticelerin sovyet hükümeti tarafından dikkate alınması icap edeceğini kaydeylemektedir.

B. Litvinof verdiği cevaplarda japon delilinin yersiz ve haksız olduğunu, balık mıntakalarının müzayedeye konulmasının bir taraflı olarak sovyet hükümeti tarafından kararlaştırılması zarurî olduğunu, çünkü sovyet devletinin hükümranlık hukukundan bulunduuğnu, Portsmouth muahedesinin de buna aykırı bir hüküm ihtiva etmediğini, japonların bu muahede meriken 100 den fazla balık mıntakası hissesine malik olduğu halde şimdi müzayedeye iştirâk ederek 300 hisseye de malik bulunabileceklerini, bu mıntakalar sovyet mülkü olduğundan bunların japonlar tarafından kullanılmasının sovyet hükümetiyle yapılacak bir anlaşma ile mümkün olabileceğini, bugünkü şeklin devam veya tadilinin sovyet hükümetinin bileceği bir iş olduğunu beyan etmiştir.

Sovyet hükümeti balık avı meselesini siyasî bir mesele haline aslâ koymak teşebbüsünde değildir. Ancak, bu hal onun Japonyanın Sovyetler Birliğine karşı olan siyasetinden ve japon resmî mahfilleri tarafından yapılan alenî beyanattan tegafül etmesi ve devletin sahil ve hudutlarının himayesi için tedbirler alınmaması demek değildir.

Büyük elçinin kapalı bir surette işaret ettiği ve japon matbuatı tarafından daha açık bir surette ifade edilmekte olan tehditlere gelince, bu tehditler vakalarla gayri mütenasiptir ve ne japon balıkçılarının nefinedir ve ne de sovye thükümetinin tamamen doğru olan hareketi üzerinde müessir olabilir .

İstanbul kasaplarından bir heyet Ankara'ya geliyor

İstanbul kasablarından mürekkep bir heyet Ziraat ve İktısat Vekâletleriyle temas ederek ihtiyaçlarını arzetmek üzere dün şehrimize gelmişlerdir.

Kasablar devlet ziraat işletmeleri kurumunun son zamanlarda İstanbulda et fiyatlarını yükseltmemek hususunda aldığı tedbirlerden zarar gördükleri iddiasındadırlar.

Ziraat ve İktısat Vekâletleri kasapların bu şikâyeti üzerine vaziyeti tetkike başlamışlardır.

TÜRKİYE BASIN

İntihabat niçin yenileniyor ?

VAKIT'te B. Asım Us kamu son verdiği kararı bahis mevz derek "İntihabat niçin yen yor?„ unvaniyle yazdığı başma de son ayların dünya hâdise hülâsa ettikten ve siyasî vaziye lattıktan sonra diyor ki:

"Salâhiyetli devlet adamları sında sık sık yapılan mülâkatl konuşmalar harp ihtimallerini b raf edecek yerde herhangi bir t ke karşısında müdafaa kuvetl artırmıya matuf gibi görünmekt

Hülâsa, beynelmilel hayat s sında bugün mevcut olan gerg bir harp neticesine varacak·m Yoksa bundan evel Münih konf sında olduğu gibi bir anlaşma bulunacak mıdır? Bu suallere pet veya menfi şekilde katî bir c vermek kimsenin iktidarı dahi değildir.

Harici âlemin bu manzarası şısında Cümhuriyet Halk Part sasen kanuni müddeti hulûl e üzere bulunan intihabatı birka evele almak şıkını tercih etmişti tihabatın yenilenmesinde her h bir dahilî sebep aramıya aslâ m ve mâna yoktur. Kaldı ki haz yahut temmuz ayları hasat ve iş simi olduğundan intihabatı birka evele almak iktisadî hayat bakı dan da faydalı olacaktır.

Cümhuriyet Halk Partisinin sek prensipi insan idrâkinin gör leceği hâdiseleri beklemek ve o rın arkasından sürüklenmek d hâdiseleri vaktinden evel tahmi derek her ihtimale göre peşind cap eden tedbirleri almaktır.

İşte umumî intihabatı yenile kararı bu cümleden alınmış bir tedbirden başka bir şey değildi.

REJİMİN DİSİPLİNİ

İKDAM'da "Rejimin meşal sütununda "Kemalist" imzasiyle zılıyor:

" Muhterem Başvekilimiz Do Refik Saydam'ın türk gazetec mümessilleriyle evelki gün yap hasbıhalde çok canlı ve üzerinde rup düşünmiye cidden lâyık nokt var.

Kabinede hasıl olan değişik ve Büyük Millet Meclisinin yeni intihabı kararını düşünenler ara da bütün bu tahavvüllerin bü inkılâplarla teessüs etmiş olan te leri de sarsıp sarsmıyacağını m hazaya kadar gidenler bulunab

Türkiyenin bütün dünyada u dırdığı yüksek itimattan istifad derek onun namına bayağı bir de müessesesini dolandırmak isti tayyare kaçakcılığının ve kar bazı işleri görülen İmpeks Şirket işleri de ayni hafta içinde zihin işgal ettiği için memlekette bir sıntı olduğu vehmine düşenler ol mış değildir.

Hattâ bu arada Arap harfler iade edileceği ve mekteplerde tedrisata başlanarak lâyiklik es nın bir dereceye kadar yumuşat cağı rivayetlerini dolaştıranla da bulunduğu muhterem Başvek izah ve irşatlarından anlaşılıyor.

Çok teşekkürlere lâyıktır ki u tefek bazı hâdiselerin evhama mübalâğaya meyyal zihinlerd müfrit akislerini değerli Başvek miz açık ve katî sözleriyle taman le izale etmişlerdir.

İnkılâbın esasları sarsılmak i malinden uzak ve rejimin disip memleketin bütün şuurlu vatand ları arasında mukaddestir. Eğer f zu muhal olarak softalığın izler yobazlığın ümitlerini kafalarının şesinde taşıyanlar hâlâ yaşıyo bu hakikate artık iyice kani olur bu memlekette artık maziden zerrenin geri dönmesine imkân ve timal olmadığına bir daha inans lar!„

Karpatlaraltı Rütenya'sındaki Macarların vaziyeti

Budapeşte, 28 a.a. — Macar telraf ajansının bildirdiğine göre Volo hükümeti, Karpatlaraltı Rütenyasın da müttehid macar partisinin faal yetine nihayet vererek partiye ait naları mühürletmiştir.

Müttehit macar partisininin Çek Slovakya'daki reisi, slovak parlâmetosu âzasından Esterhazi, hâdiseyi grafla Reisicümhur Haşa nezdin protesto ederek mumaileyhin derh müdahalesini istemiştir.

Avam Kamarası

Londra, 28 a.a. — Avam Kamara salı günü açılacak ve dış politika müzakeresi aynı günde başlıyacaktır.

DÜŞÜNÜŞLER

Matbuat hüriyeti

"Matbuatta tenkit serbesttir. Hükümet hiç kimsenin bu hakkını takyit etmek niyetinde değildir. İstenilen tek şey, bu neşriyatta yalan ve şişirme olmamasından ibarettir. Şahısların şerefi masun tutulmak lâzım gelir.„

Başvekilimizin gazetecilerle samimî bir hava içinde yaptığı hasbıhal de gazetelerin hak ve vazifelerini sarih hatlarla çizen bu tarifi kadar şuurlu bir matbuat hüriyeti formülü olabilir mi? Esasen, eskidenberi aklı başında ve yurtsever bütün gazetecilerin matbuatla hükümet arasında teessüsünü istedikleri muvazene ve hava bundan başka bir şey midir?

Hükümet matbuata geniş bir tenkit hüriyeti verirken, bunun karşılığında ondan millî menfaatler bahsinde dikkatli bir hassasiyet ve dürüstlük istemek hakkını elbette ki muhafaza eder. Şimdi matbuat ailesinin, devletin bu yüksek müsamaha ve takdirine karşı yüzünü daima ak çıkarmıya çalışmak, bu ailenin bütün efradına düşen bir vazife, bir kadirşinaslıktır.

Her yerde, her meslekte bilerek veya bilmiyerek yolundan sapanlar, bilerek veya bilmiyerek hatâ işliyenler, bilerek veya bilmiyerek umumî âhenk ve muvazenyi ihlâl denler bulunabilir. Matbuatı bu neviden hatalardan ebediyen münezzeh sayarak ona bir nevi ülûhiyet izafe etmek bizzat meslekten olanların bile hatırından geçmez. Bütün mesele, bu gibi inhirafların önüne geçmek için dışarıdan değil, içeriden bir mürakabe ve müdahale temin etmektedir. Meslekî şereften müteslsilen mesul olmamız lâzım geldiğini düşünerek memleket ölçüsünde bir kontrol ve teyakkuz vasıtası olan matbuatın bu kontrolü bizzat kendi üzerinde tesis etmekle işe başlaması şüphesiz ki çok yerinde bir hareket olur.

Bu maksadı tahakkuk ettirmek için de meselâ gazetelerin sahip ve başmuharrirlerinden mürekkep filî bir otorite teşkil edecek ve ciddî müeyyidelere sahip olacak bir haysiyet divanı kurmak yrinde bir tedbir olmaz mı? Sık sık içtima ederek, gazetelerde görülen sakat ve aşırı hareketleri takbih edecek ve bunları önlemek için tedbirler alacak böyle bir teşekkül, gazeteciyi devlet otoritesinin haklı tenkit ve tedbirlerine maruz kalmak hacaletinden kurtaracak bir önleyici cihaz vazifesi görebilirdi.

Yaşar NABİ

Fagfur kâse ile demir kâse arasında mücadele!

Prag'ın Berlin planlarına karşı beyhude mukavemetinin senbolü

— Edith Brion - La Republique —

Svalkovsky'nin Berlin'e yaptığı kısa seyahat Çekoslovakya'nın siyasî mahfillerinde, Prag'ın Berlin'in plânlarına karşı mukavemetinin temsil ettiği fağfur kâse ile demir kâse arasındaki mücadelenin beyhudeliğinden doğan ümitsizlik ifadesinin sezildiği tefsirlere meydan vermektedir.

Politika Narodni şunları yazıyor:

"Avrupa'nın vaziyeti inkişaf ediyor ve buna karşı elimizlen hiç bir şey gelmiyor. Almanya ve İtalya orta Avrupa'yı yeniden organize etmek yolundadırlar. Kont Czaky'nin Berlin'deki ve B. Stoyadinoviç'in kont Ciyano ile konuşmaları Macaristan'ın ve hattâ Yugoslavya'nın mihvere sıkı bir surette iltihak ettiklerini gösteriyor. Romanya'ya gelince, onun için tek bir imkân kalmıştır: onun da mihvere iltihak etmesi, çünkü Romanya'nın vaziyeti Transilvanya'daki macar ve Dobrica'daki bulgar azlıklarının mevcudiyeti dolayısiyle çok vahîmdir. Tuna havzası Almanya'nın arzusu mucibince yeniden organize ve inşa edilmiştir. Pek yakın bir zamanda talepler biribirini kovalıyacaktır."

Bu tefsirler Almanya'nın tahakkümüne karşı mukavemeti organize etmiye çalışan çek unsurlarına hitap eder görünmektedir. Bu unsurlar yalnız eski Çekoslovakya'nın dirijan mahfillerinden ibaret değildirler, bunların başında 30 eylülden önce, Almanya'yla bir yakınlaşmayı tasarlıyan ziraatçıların organı da vardır.

Alman gazetelerinin "Çekoslovakya'da yeniden tutunmıya çalışan alman aleyhdarı propaganda" diye itham ettikleri bu mukavemet, aşağı karpat Ukranyası nazırlığına general Prahla'nın tayiniyle aşikâr bir surette tezahür etmiştir. Bu şahsiyet cermanofil - Ukranya temayüllerine o derece muhaliftir ki Rütenya hükümeti bu tayinin geri alınmasını talep etmek için Berlin nezdinde teşebbüste bulunmak mecburiyetinde kalmış. Bu teşebbüs de, ukranyalı milliyetcilerin Hitler Almanya'sına ne kadar güvendiklerini göstermek hususunda pek mânidardır.

Berlin'in Prag üzerinde yaptığı tazyikin Bay Şvalkovsky'nin ziyareti esnasında Almanya'nın iki memleketi sıkı surette biribirine bağlıyacak iktisadî münasebetlerin teessüsü hususunda kendini bilhassa hissettirmiş olması mümkündür. İşte Prag hükümeti bu tâbiiyet tehlikesine karşı mücadele etmektedir. Bundan başka azlıklar meselesinde Prag'ın mukavemeti tebarüz etmektedir. "Prager Zeitungs dienst" Çekoslovakya'da kalan almanlar lehine formüle etmiş olduğu talepler aşağı yukarı Karlsbad programına tekabül etmektedir.

Bu muhtelif tezahürlerin delâlet ettiği yeni alman - çek gerginliği, Almanya'nın alman - leh münasebetlerinde yaratmıya çalıştığı dostane havaya, Varşova'nın Ukranya hususundaki endişelerini teskin suretiyle, yardım maksadına yabancı olmasa gerektir. Çünkü Varşova'ya karşı husumetini terketmemiş olan Prag, alman emellerinin Polonya üzerine çöken tehditlerinden memnundu. Çekoslovakya'nın nazarında bu emeller aynı zamanda hiç olmazsa şimdilik Rütenya'yı kendi hâkimiyeti altında tutmak için bir garanti şeklinde görünüyordu.

İmdi, bazı haberlere inanılmak lâzım gelirse, B. von Ribbentrop kont Czaky ile olan görüşmeleri esnasında Macaristan'ın Rütenya hususundaki arzusuna ve bunun meşruiyetini ispata yarıyacak bir plebisite katî bir ret cevabı vermemiştir. Fakat Macaristan'ı mihverin izine çekmek için her vasıta mübahtır, yerine getirilimesi şüpheli vaât - ler de dahil olmak üzere.

Filhakika, orta Avrupa'nın bütün devletlerinden bir blok vücuda getirmiye çalışan Almanya'nın gayretleri, Viyana hakem kararından olduğu gibi, muvakkat hal suretiyle örtmiye çalıştığı esaslı tezatlarla karşılaşmaktadır.

Tayyare hücumlarına

KARŞI İNGİLTERE - DE ALINAN TEDBİRLER

Sivil müdafaa işlerine memur bakan Sir John Anderson tarafından, tatilden evel parlâmentoya verilmiş olan "hava hücumlarına yeni müdafaa programı" hemen hemen yirmi milyon kişiyi, bomba parçalarına, zehirli gaza ve yıkılacak yapı enkazına karşı koruyacak mahiyettedir.

Bu programın dışında kalan yirmi beş milyon kişi, ya hava tehlikesine maruz bulunmıyan sahalarda veya zaruret halinde, emniyetli yerlere nakledileceklerdir. Fakat doğrudan doğruya isabet edecek olan bombalara karşı, bu program da henüz tertibat alınmış değildir. Yeni programda, hükümetin bugüne kadar almış olduğu tedbirlerin hepsinde bir yenilik, bir değişiklik vardır.

İngiliz hükümeti,, bundan altı ay evel, askerî mevzileri andıran sığınakların inşasına tarafdardı; halbuki, şimdi yep yeni fikirlerin tatbikine doğru [illegible] lara göre ,evelâ, halk üç grupa ayrılmaktadır:

1 — Hava taarruzu esnasında evlerinde bulunanlar;

2 — Sokakta bulunanlar;

3 — İş başında bulunanlar.

İş başında bulunanların emniyet altına alınmaları vazifesi, patronlara, müessese sahiplerine bırakılmıştır; sokaktaki halk için, belediyeler, üstleri örtülmüş hendekler, sığınaklar ve yeraltı parkları yaptıracaklardır. İkametgâhlar için ise, İngiltere'deki inşaat tarzını göz önünde tutan direktifler verilmektedir.

Bodrumları olan evlerin, bodrum tavanlarını çelik örgülerle takviye etmek düşünülmektedir. Ancak, halkın büyük bir kısmı, bodrumu olmıyan iki katlı evlerde oturmakta olduğundan, başka bir siper tertibatı yapılmasına zaruret görülmüştür. On milyon kişinin hava hücumlarına karşı korunmasını temin edecek olan bu tedbir, taşınabilecek bir ağırlıkta olmak üzere yapılacak olan çelik örtülerdir. Bu örtüler, evin avlu ve bahçesinde duvar dibine yerleştirilerek 60 santimetre toprağa gömülecektir. Örtünün üstü toprakla takviye edilecektir. Alâkalı daireler daha şimdiden, bu çelik örtülerden geniş ölçüde siparişlerde bulunmaktadırlar. Bu işin başarılmasında, işsiz kalmış işçiler kullanılacaktır. Faaliyete geçilince, bir yıl müddetle 40.000 işçi bu yüzden ekmek parası kazanmış olacaktır. Her ne kadar Sir John Anderson, bu siper masraflarını devletin üzerine alacağını söylemiş bulunuyorsa da, vakti hali yerinde olanların bunları para ile satın alacaklarını da ilâve etmiştir.

Noye Zührer Saytung

ULUS POSTASI

Almanya'da iktisadî ve malî gerkinlik

Nafıa ve imara ait umumî masrafların tahdidiyle memur mevcudunun tenkisi hakkında Berlin'den gelen haberler alman harp ekonomısindeki "gerginlik"i teyit etmektedir.

Alman gazetelerinin üçüncü Rayh'ta para ve gelirle masraf arasında muvazene meseleleri ikinci plânda bulunduğundan ancak hakikî ekonominin, yâni istihlâkla istihsal arasında en yüksek derecede muvazenenin dikkate alınacağı hakkındaki mütalealarıı şüphesiz doğrudur. Âmme hizmetleriyle asker ve sivil dairelerin taleplerine hususî şahısların da talepleri inzimam ederek şimdiki istihsal hacminin kifayet etmemesi tehlikeleri baş gösterdiğinden esasen bugün bahse mevzu olan da hakikî ekonomi meselesidir.

Nitekim 1939 senesi için yapılmış bulunan inşa siparişlerinin yekûnu 30 milyar marka baliğ olduğu halde mevcut el emeği ve malzeme miktarı 12 milyar marklıktan fazla bir randıman alınmasına müsait bulunmamak gerektir.

Üçüncü Rayh'da istihsalin ve ham madde idhalinin ehemiyetli surette tezayüdünü imkânsız görenler iktisadî muvazenenin talebi tahdidde aranması zarureti ile karşılaşmışlardır. Bundan dolayı maliye nazırı devletin fazlalaşan para ihtiyacını hususî şahısların gelirleriyle temin etmek istemiş ve borçların tevhidi maksadiyle istikraz akdine muvaffak olamayınca da bu ihtiyacı vergi ihdası suretiyle tatmine temayül etmiştir. Fakat, türlü idarelerce cibayet olunan vergilerin yekûnu malî gelirin yarısını buldğundan Bay Hitler halka yeni vergiler tahmiline, yani zaten iaşe, ilbas ve iskân hususlarında hissedilmekte olan tazyikin hususî istihlâkleri tağyir suretiyle iktisadî muvazenenin halline muvafakat etmemiştir.

Son alınan haberlere göre, bu mesele, halkın ihtiyacına 1939 plânlarında tasavvur edilmiş olanlardan fazla istihsal imkânları arzetmekle halledilecektir. Şöyle ki:

1 — Âmme hizmetlerinde çalışan memurlar, kütle halinde, tamamiyle müstahsil mesleklere nakledileceklerdir.

2 — Müstacel olmıyan nafıa işlerine tahsis edilmiş olan vasıtalardan bir kısmı istihsal işlerine devredilecektir.

3 — Ordu imalâtından bir kısmı bahriyeye tahsis olunacaktır.

Tekrar edelim ki üçüncü Rayh için ehemiyeti haiz olan büdce değil, "hakikî ekonomi" dir, ve bu da "realist bir insan politikası" nın basit bir vasıtasından ibarettir.

L'İnformation'dan

Amerikalılar ne istiyorlar!

Doktor Goebbels, Voelkischer Beobachter gazetesinde "hakikatte amerikan milleti ne istiyor?" başlıklı bir makale neşretmiştir.

Üçüncü Rayh'ın propaganda nazırı, bu makalesinde, doğrudan doğruya amerikan milletine hitap ederek, ilk önce, nasyonal - -sosyalizmin alman milletinin politik ve metafizik ana fikri olduğunu ve bunun bütün millettce kabul edilmiş olduğunu söylüyor: "Nasyonal - sosyalizme karşı vaziyet almak alman milletini tahrik etmek demektir.

Doktor Goebbels'e göre, Amerika Birleşik devletlerinde üçüncü Rayh'a karşı tezahür etmekte olan hususiyet yahudilerce yapılan sunî bir tehyiç hareketin eseridir: "Bilinmesı iktıza eden cihet, amerikan milletinin yahudiıik aşkiyle Rayh'a ve her şeyden evel alman milletine karşı akim bir düşmanlığa sürüklenip sürüklenmiyeceğidir."

Doktor Goebbels nosyanl - sosyalizm hakkındaki müdafaanamesini bir tehditle bitirmektedir. Propaganda nazırı, ekonomik tazyik tedbirlerinin, filvaki, iki yüzlü bir kılıca benzediğini ve işin sonunda bunların kullanana teveccüh ettiklerini hatırlatmaktadır.

Le Temps'dan

Büyük Ukranya için propağanda

Varşova'dan bildirildiğine göre Ukranya dili ile yazılmış bir çok broşürler Nazi ajanları tarafından gizlice Ukranya'nın hudut bölgelerine sokulmaktadır. Bu risaleler şiddetli bir dille yazılmıştır ve içlerinde "Ukranya vatanseverleri kudretli ve büyük bir Ukranya devleti kurabilmek için üçüncü Rayh ile birleşmeğe davet" edilmektedir.

Lehistan ve macar hudut muhafızlarının bütün dikkat ve gayretlerine rağmen bu broşürlerin dağıtılması işinin önüne geçilememektedir. Bunların tesiri altında bir çok ukranyalılar, Rütenya'da büyük Ukranya'nın yarınki ordusunun özünü teşkil etmek üzere kurulan alman taraftarı Syakzi teşkilâtına kaydolunmuşlardır.

— European Press assaciation —

Dr. Şaht

Hiyalmar Horas Greley Şaht, Almanya'nın en büyük finans canbazıdır. Kendisi, 1928 senesinde almanların bir okka ekmek alabilmek için yüz milyonlarca mark vermeğe mecbur kaldıkları buhran yıllarında şöhretini yapmıştır.

Şaht, Rayhsbank'ın reisi olunca, yeni bir para çıkarmış ve eski marklardan 1.000.000.000.000 tanesiyle yenilerden bir tanesinin mübadele edileceğini ilân etmişti.

O günlerde kendisi solcu bir demokrattı. Ondan sonra kendisi, Yakob Goldşmit ismindeki meşhur yahudi bangerinin ortakları arasına girmiştir.

Şaht değişti. Rayhsbank reisi sıfatiyle finansta liberalliği bıraktı ve büyük finans adına söz söylemeğe başladı.

1929 senesinde Lâhey konferansı, Almanya'nın tamirat borçlarını ödemesine karar verince Şaht da Rayhsbank reisliğinden çekildi.

O zaman kendisi Berlin yakınlarındaki Guhlen'deki çiftliğine çekilmiş, ora da domuz yetiştirmeğe başlamıştı. Artık, dehşetli surette sosyalist düşmanı olmuştu. Naziler o zaman ona göz koydular. Ve 1933 son kânununda iktidar mevkiine geldikleri zaman onu yeniden Rayhsbank reisliğine geçirdiler. Aynı zamanda ekonomi nazırı da olan Şaht, böylece Almanya'nın ekonomik diktatörü haline gelmişti.

Böylece eski demokrat, Nazilerle iyice anlaşmış oluyordu. Kendisi sayılı farmasonlardandı. Fakat mason localarına mensup olanlar Nazi'ler tarafından kamplara hapis olunmağa başlayınca oradan da çekildi.

Almanya'yı iflâsa doğru gitmekten kurtaran Şaht'ın tedbirleridir.

*

Şaht, borç para ile refah içinde geçinmek sistemini icat etmiştir. Herkese bir parça borçlanmaktan hoşlanır, ondan sonra:

— Biz bu parayı ödiyemeyiz eğer.... " yollu bir tehdit de savururdu.

Avrupa'nın bir çok küçük memleketleri ondan bu sözleri duymuşlardır.

Kendisi Almanya'da sıkı bir para kontrolü tesis etmiştir. Mark ingiliz lirası ve frank gibi serbestçe alınıp satılamaz. Böylece Şaht, Almanya'ya hem altın standardını kabul eder, hem etmezdi.

Lâkin hiç bir zaman müfrit Nazi'lerle bağdaşamadı. Bir kaç defa yahudilere daha merhametli davranılması için teşebbüslerde bulundu.

*

1937 son teşrininde müfrit Nazi'ler doktor Şaht'ı ekonomi nazırlığından ayırdılar. Hakikî Nazi'ler den Dr. Funk'u yerine getirdiler.

Artık 62 yaşında uzun boylu, fırça bıyıklı, dik yakalıklı Şaht tamamiyle ortadan çekiliyor.

Onun yeri Göring'in adamlarından, eski gazetecilerden 49 yaşındaki Dr. Funk'a kalmaktadır.

"Daily Herald"

RADYO

TÜRKİYE
Radyo Difüzyon Postaları
TÜRKİYE Radyosu
ANKARA Radyosu

DALGA UZUNLUĞU

1639 m. 183 Kcs./120 Kw. T. A. P.
31.70 m. 9465 Kcs./ 20 Kw. T. A. Q.
19.74 m. 15195 Kcs./ 20 Kw.

Ankara

PAZAR : 29.1.1939

12.30 Program.
12.35 Müzik (hafif müzik-Pl)
13.00 Memleket saat ayarı, ajans, meteoroloji haberleri.
13.10 Müzik (hafif müzik devamı Pl.)
13.45 Türk müziği: Çalanlar: Reşat Erer, Vecihe, Refik Fersan, Fahire F. Okuyan: Mustafa Çağlar. 1 - Osman bey - Hüzam peşrevi. 2 - Kömürcü zade - Hüzam beste - Aldım hayali perçemin. 3 - Musullu Osman - Hüzam şarkı - Neş'eyabı lütfun. 4 - Ethem efendi - Hüzam şarkı - Eski çeşmim. 5 - Fahire Fersan - Taksim 6 - Kemal Emin - Müstear şarkı - Bu neş'eden sana eydil. 7 - .... - Müstear saz semaisi.
14.15 - 14.30 Konuşma(Ev kadını saati).
17.30 Program.
17.35 Müzik (Pazar çayı -Pl.)
18.15 Konuşma (Çocuk saati)
18.45 Müzik (Pazar çayı devam).
19.15 Türk müziği (İnce saz faslı - Uşak faslı).
20.00 Ajans, meteoroloji haberleri.
20.15 Türk müziği: Ve[...] Ruşen Kam, Cevdet K[...] Cevdet Çağlar, Okuya[...] Müzeyyen Senar, Sadi [...] ses. 1 - ...... - Suzinâk pe[...] 2 - Arif bey - Suzinâk [...] - Aşkınla yanmaktadır [...] ten. 3 - Nuri Şeyda bey [...] zinâk şarkı - Sevdim [...] 4 - Mehmet Nasip - Hi[...] kâr şarkı - Seni canda[...] verim. 5 - Suphi Ziya H[...] kâr şarkı - Ehli zevkin [...] Tanburi Cemil - Muha[...] şarkı - Pürlerze olur. [...] Şemsettin Ziya - Uşak [...] - Salkım söğüt. 8-Salâh[...] Pınar - Gülizar şarkı - [...] bülün derdi. 9 - .... - [...] kü - Dağları aşamadım. [...] Tatyos - Hüseyni saz se[...]
21.00 Memleket saat ayarı
21.00 Neşeli plâklar R.
21.10 Müzik (Riyaseti cüm[...] bandosu - şef: İhsan K[...] er) 1 - Fucik - Floransa [...] şı. 2 - Lehar - Kupido - [...] 3 - Piernè Ramunço op[...] sının uvertürü. 4 - Mass[...] - Les Erinnyes süitinden [...] vertisman. 5 - Tavan - [...] car fantezisi.
22.00 Anadolu ajansı (S[...] servisi).
22.10 Müzik (Küçük orke[...] ra - şef: Necip Aşkın) [...] Malvezzi - Endülüs çiçe[...] ri (İspanyol dansı). 2 - [...] rodin - 2 inci kuartetin N[...] turnosu 3 - İtalo Nucci- [...] baharın çiçekleri (İnterm[...] zo - Marş). 4 - Scherapo[...] Pavlova (ağır vals). 5 - [...] chiels - Çardaş N. 2. 6 - S[...] pe - Hafif süvari alayı k[...] mik operasınnı uvertürü.
22.45 - 23 Son ajans haber[...] ve yarınki program.

İtalyan milletinin tabiî emelleri

Relazioni internazionali adındaki dergi italyan milletinin "tabiî emelleri"ne dair bir makale daha neşretmiştir.

Bu makale, ingiliz nazırlarının Roma ziyaretinden sonra bu husutaki italyan politikasının istikametlerinde değişmiş bir şey olmadığını teyit etmektedir. Bu vechelerde İngiltere aleyhinde hiç bir şey yoktur. Fakat Akdeniz'de iki memleketin de hayati menfaatleri olduğundan "İtalya'nın adil ve nısfet icabı olan haklarının tanınmasını bilhassa dostları oldukları beyan edenlerden istemesi hakkı ve vazifesidir."

İtalya Franko'nun zaferini ve kendi "tabiî emelleri"nin tahakkukunu istemektedir. Avrupa işbirliğini veya İtalya'nın tek taraflı, yani "mihver"in kararını tercih etmelidir.

Dergi makalesinde Fransa'nın İtalya'ya karşı olan mefruz düşmanlığı fikrini izah ederek fransızların İtalya'nın en kötü düşmanları olduğunu bildiklerini temin etmektedir. Bu sebepledir ki bu düşmanlık karşısında İtalya anlaşmazlığı tezyit edecek ve uzlaşma çareleri aramıyacaktır.

Makale şu suretle nihayet bulmaktadır: "Avrupa diplomasisinin karşısında bir tek vazife vardır: italyan milletinin inkişafını temin etmek. Aksi takdirde Fransa ile imparatorunun ve aynı zamanda bütün Avrupa'nın alınyazısı taayyün etmiş olacaktır."

"Avrupa haritasının yeniden tashihi arzu ediliyor mu? Bunu yapmak için İtalya'nın Akdeniz'deki ve Afrika'daki haklarını inkâr etmek kâfidir. Bununla beraber şunu hatırlamak iktiza eder ki İtalya gibi proleter milletlerle kasaları dolu, boğazlarına kadar altına batmış, fakat insanca fakir milletlerden en büyük tehlike içinde bulunanlar bu sonunculardır. Faşist İtalya ne uzun, ne kısa, ne mahallî, ne umumî anlaşmazlıklardan çekinmez.

İtalya milletinin kalbi la vatanın garp hududu üzerinde titremektedir. Onun ileri atılması için bir emir yeter.

Le Temps'den

AMERİKA AİLELERİ BÜTÇESİNDE YİYECEĞE AYRILAN NİSBET

Milleler Cemiyeti yer yüzünde gıda maddeleri ve tegaddi üzerine bir istatistik tutmuştur. Bu istatistiğe nazaran amerikalılar, aile büdcelerinin yüzde 25 inden yüzde 40 kadarını gıdalarına ayırıyorlar.

Bazı memleketlerde, meselâ İngiltere'de yeme içme standardı iyidir. Yalnız en faydalı gıda maddeleri yoktur. Büyük Britanya'da adam başına süt, tam gıda ijyeninin icap ettirdiği südün yarısı kadar düşmektedir.

Norveç gibi daha bazı memleketler vardır ki, tereyağı ve yumurta, gibi yenecek maddelerini ihraç etmeyi düşünür [...] millî istihlâkten mahrum ka[...]

Yalnız Fransa'da, gıdalar [...] şirilmek üzere hazırlanırk[...] besleyici evsaflarının bir k[...] mını kaybeder. Ekmek, et [...] sebze ne kadar çok olursa [...] sun, eğer iyi pişirilmez ve [...] fena hazırlanırsa hiç bir [...] yaramaz.

Milletler Cemiyeti raporu[...] da umumiyet itibariyle g[...] maddelerinin Fransa'da da [...] iyi hazırlandığı yazılıdır.

(LE MATİN STEPHAN[...] LANSANNE)

İtalya'nın talepleri ve karışmazlık

İtalya'nın Fransaya ka[...] şı devamlı hücumlarını [...] arkasında millete tahm[...] edilen muazzam fedakâr[...] lıkları ona unutturmak e[...] vaffakiyet olmıyan Ha[...] beşistan için 20 milyar, t[...] lihi henüz taayyün etme[...] miş olan İspanya için ot[...] milyar !

Bütün bu gayretleri ka[...] şılamak üzere italyanla [...] ra ispanyayı bolşevizmde[...] kurtarmış olmak izafe e[...] dilmek kâfi gelseydi gen[...] memnun olabilirdik. Fak[...] şimdi biliyoruz ki bu ne[...] tice ancak Fransa'dan ist[...] nilen tavizlerin başlangı[...] olacaktır. Hakikatte, b[...] manevranın suya düşürü[...] mesi yanlız bize bağlıdı[...] bunun için de iştihala[...] önceden ümitsizliğe düşü[...] ren o sakin ve emin kuve[...] göstermek kâfidir.

Kullanılacak son çare i[...] yıldan beri bunca defa te[...] likeye düşen barajı bizz[...] kendimizin tahrip etmem[...] olacaktır.

L'Epoqu[...]

BALIK TUTAN KEDİ SOKAĞI

Yazan: Yolan Földes — Çeviren: Nasuhı Baydar

— 73 —

dan gitmesi de ne saadte! Biribirine yaklaştırmak için herkesin elinden geleni yapmış olmasına rağmen şu alman Gunter'i sevmemiş olması ne talih! Bu izdivaç aleyhinde Barabaş'ın şimdiye kadar bir diyeceği yoktu. Gunter hakkında o kadar methü senalar işitmişti... Ve Anna da artık on altı yaşında değildi... Fakat, bu izdivacın vuku bulmamış olmasından dolayı Barabaş kendi kendisini tebrik etmektedir.

Anna pencerenin önünde, ayakta durup Paris'e veda ediyor. O da bu anda kendisinden esefle ayrılacağı kimse bulunmadığını düşünmektedir. Son haftalardanberi Fedor'dan ayrılacağına belki biraz üzülmektedir. O hesaba katılmazsa düşündüğü başka bir kimse yoktur. Vasya ile Gretl ortadan yok olmuşlardır. Bardişinof ile Menegetti'yi zevkle hatırlıyacaktır. Zavallı ihtiyar Bardişinof, o gittikten sonra canı sıkılacaktır. İhtimal ki Fedor da öyle. Fedor tekrar içmeğe başlıyacak ve gömlekleri lime lime olacaktır. Babası sorar sormaz Anna:

— Giderim, cevabını vermiştir.

Fakat, şimdi ruhunda bir parçaçık sıkıntı hissediyor. Sen nehrine ve Sen nehrinin ötesine,belediye dairesinin arka tarafı ile birlikte görünen Site'nin ucuna bakıyor ve bu şehri ne kadar sevmekte olduğunu o sırada hissediyor.

Baba ve kız bir haftaya kadar gidiyorlar. Bu bir hafta zarfında Anna, bazan Fedor'la birlikte, ekseriya yalnız başına pek çok gezintiler yapıyor. Plânla hareket etmiyor, hatıralariyle bağlı olduğu yerlere gitmiyor. Gelişi güzel dulaşıyor, maksatsızca şuraya buraya giriyor, muhite, Sen nehri üzerineakseden ışıklara, Budapeşte'ninkinden nemli olan iklime vedâ ediyor. Anna geceleyin açık pençerenin önüne kurumak üzere ne çamaşır, ne çorap koyabilirdi, zira onları ertesi sabah gene sırsıklam bulacağını bilirdi. Deniz buraya yakın, kışlar yağmurlu, kar yağdığı nadirdir. Halbuki Fedor'a rastladığı gün kar yağıyordu. Anna şehre işte böyle, kendi ruhunu daha iyi sezdiği şeyler arasında vedâ ediyor: bu ehemiyetsiz teferrüattır ki onun nazarında Paris'in Napoleon mezarından daha kuvetli remzidirler.

Anna Sen - Lui adasının eski binaları arasında geziniyor, adanın ucunda duruyor, ve gıda maddeleri satan mağazaların camekânlarında gördüğü kabuklu deniz mahlûklarını hatırına getiriyor. O bunlardan şimdiye kadar hiç tatmamıştır. Küçük bir kızken onları canı pek çekerdi. Daha sonraları işe gitmiş, çarşıdan anası alışverişe başlamıştı. Anna midyeleri ve salyangozları unuttu. Fakat şimdi o çocukça merakı gene canlanıyordu. Bunlardan bir avuç satın almağı düşünüyor, sonra şöylece bir omuz silkip gülümsiyerek uzaklaşıyor.

Anna iki evlenme teklifi ile karşılaşıyor: biri büyük karar akşamı. Gunter, aile toplantısından sonra kederini anlatmak için Bayan Barabaş'ın heme nyanına koşmuş olduğu Katrina'dan hareket haberini öğrenmiştir. Bunun üzerine, derhal siyah kostümünü — Klari'nin yas alâmeti dediği siyah kostümünü — giyip teklifini yapmıya gelmiştir.

Yüzü kızarıp biraz da kekeliyerek :

— Vaziyetten istifade etmek aklımdan bile geçmez, diyor. Teklifim derin ve samimî bir hisse istinat etmektedir... Her halde, benimle evlenirseniz Paris'ten ayrılmıya mecbur olmazsınız. Bir muhacir olmak haysiyetiyle bir memleketin misafiri olmak haklarını onunla paylaşırsınız...

Anna, başını sallıyarak:

— Hayır, diyor. Hayır, teşekkür ederim, Bay Gunter. Evelâ Paris'te kalmayı bu derece isteyip istemiyeceğimi bilmiyorum. Ve bundan başka da..

Gunter yüzü hâlâ kıpkırmızı ve gözleri nemli, Anna'yı sert bir tavırla selâmlıyarak:

— Pek âlâ, diyor.

Anna gülerek :

— Böyle betbaht bir insan tavrını takınmayınız. Siz mükemmel bir adamsınız, Gunter. Neden intizamı ve dürüstlüğü seven aklı başında bir kız aramıyorsunuz? Ben tamamiyle normal bir kız olmamalıyım. Ne istediğimi kendim de bilmiyorum.

Gunter, birinciden daha sert bir selâmdan sonra, tekrarlıyor:

— Pek âlâ!

Anna, bu sefer kapalı duran bitişik odanın kapısına doğru bakıyor. Klari çalışıyor. Fakat Katrina ile Bardişinof da oraya gizlenmişlerdir. Gunter'in en iyi kostümünü neden giyinmiş olduğunu onlar iyice biliyorlar ve neticeyi bekliyorlar. Anna düşünüyor: "Bir operette imişiz denilebilir.,, Teklifi reddettiğinden dolayı ailesi her halde memnun olacaktır. Onunla evlenmiye namzet olan diğer adam Fedor'dur. Bunun teklifi oldukça başka bir şekilde vuku buluyorsa da, tuhafı şudur ki aynı delile istinat ediyor.

Onlar Fedor'un odasında, yanyana yatmışlardır.

— Biliyor musun ne düşünüyorum, minik kız? Eğer canın istemiyorsa Macaristan'a gitmiyebilirsin. Tekrar eski işini ele alırsın. İstersen seninle evlenirim.

— Sen çıldırdın mı, Fedor ?

— Âlâ, ısrar etme. Ben kendimin daha çok silik bir adam olduğumu biliyorum. Zaten senden de beraber yaşamamızı istiyecek değildim. Zannederim ki buna ben de güç alışırım. Sana yalnız ismimi, bende mevcut şatafatlı tek şeyi arzediyorum... Yarosef - Pelçinski.. Eski bir Rus - Leh ismidir; eskiye eskiye âdetâ cilâlanmıştır. Şu cihetle dikkatini celbetmek isterdim ki ben, senin iftihar edeceğin bir koca olurdum, ama uzaktan... "Çarın muhafız kıtası zabitlerinden olan kocam...,, tabiidir ki, serserinin ve ayyaşın biri olduğum günün birinde meydana çıkmamak için beni iyice gizlemek lâzım gelirdi.

— Fedor... Sen benim canımsın, ve benim söylemek istemiş olduğum bu değildir. Fakat sen beni dinle. Sen, bugün de iyi bir izdivaç yapabilir, iyi bir aile kadını, parası da olan bir aile kadını ile evlenebilirsin.

(Sonu var)

Mahkeme Röportajları

YAŞ BİRAZ İLERLEYİNCE...

İnsanlar huylarını değiştiriyorlar

82 Yaşında bir ihtiyarla 30 yaşındaki Ayşe'nin toprak kavgası

"Hırsı pirî" dedikleri bir şey vardır. Yaş ilerleyince insanın içindeki bazı gizli ihtiraslar üste fırlar. Hodgâm arzular başı boş bir tarzda hep "ben, benim olsun" diye bağırırlar. Gençliğinde gözü kapalı servet bağışlıyan, bir insan o yaşı bulunca meteliğin üstüne titremeğe başlar, bir karış toprak için kellesini verecek kadar başkalaşır.

İşte, ben, bu ihtiyarlık hırsı'nın karakteristik bir örneğini gördüm. Bir muhakeme dinledim ki ihtiyar zangır zangır titriyerek hırsını açığa vuruyor, kadın da tarlasının şu kadar yerini kolay kolay elden çıkarmak istemiyordu.

— Adın ne?

— Ayşe..

— Yaşın kaç?

Eğer davacının yaşını sormadan yazmak kanunsuz olmasa ferah ferah zabıt kâtibi 60'ı kondurabilirdi. Fakat sorduktan sonra "30" yazdı. Beş karış toprak, iki kuru dal için işini gücünü bırakıp mahkeme mahkeme dolaşan bu saf köylü kadını yaşını modaya uygun düşsün diye gizlemedi; henüz yaş, ve rakam mefhumları kafasında teşekkül etmemiş olduğu için yalnızca hataya düştü. Asıl öteki çeşidi gülünç oluyor.

Sonra ihtiyarın hüviyeti tesbit olundu.

— Adın İlyas..

— Yaşın kaç?

— 82...

Yanlışlıkla 2, 8 in önüne oturmuş değildir. Yaşı seksen iki... Yaşın böyle irisinden ve uzunundan kimi insan nefret eder, kimisi de buna gıbta eder. Bu cihet telâkkiye bağlıdır. Fakat zannederim ki seksen iki yaşında fakat İlyas kadar sağlam, sıhatli ve ihtiraslı [illegible] cek kimse yoktur. Arkasında bu sene gençlerin fazla itibar gösterdikleri bir çeşit pardösü vardı. Topuklarını süpüren bu pardösünün üstünde başı sallantısız bullantısız dim dik duruyor, söz ağzından — çapraz bir şive ile — fakat sert sert çıkıyordu.

Ankara'nın bir saat kadar uzağında, kadınla dıvar bitişik komşu oturuyorlar. Hiç bir iş görmüyor. Şu izahatla İlyas hakkındaki bilgimizi tamamlıyabiliriz:

— Dört çocuğum var, bir kısmı daha küçüktür.

— Okur yazar mısın?

— Hayır kara cahil... Sökemem ne eskisini, ne de yenisini..

Bu ihtiyar ne suç işliyebilir, demeyiniz. Ayşe hiç de bu fikirde değil. Şimdi onu dinliyelim:

— Onun bahçesi benim tarlama bitişiktir. Arada dıvar mıvar ne arasın? Bu İlyas dedikleri gonşu bizim tarladan metirosunu (böyle öğretmişler, ne yapsın) bozdu. Kendi çitliğine ekleyiverdi. Dallarımınan, daşlarımınan birlikte... Davam budur kendisinden... Tarlamınan, daşlarımı isterin.

— Tapunuz var mı?

— Tapu kâğıdı, bizim köylerde edebiyat kitabı kadar nadir bulunur nesnelerdendir. Bu sual Ayşe'ye biraz da garip göründü:

— Ne arassın, dedi, yok ama ebemizden, dedemizden kalmadır. Cümle âlem de bilir bunu.. Tarlamın ulu dalları vardı, bu adam kendi tarafına geçirdi cümlesini...

Ayşe'nin tapu senedi hükmündeki "ebe, dede„ hikâyesi zapta geçerken kılığını kıyafetini değiştirdi, kanunun ifadesine büründü ve "ceddinden müntekil" şekline girdi.

İlyas kendisini müdafaa için sabırsızlık gösteriyordu. Biraz sinirlendiği halinden belliydi. Çünkü sükûnet halinde iken dim dik duran baş hafif sarsıntılar göstermeğe, sağa sola, öne arkaya küçük hareketler yapmağa başlamıştı.

— Ben davacı Ayşe'nin bahçesinin hududunu bozmadım, tecavüz de etmedim. İftiradır, dedi.

Sonra daha kuvetli bir delil hatırlamış gibi:

— Hem bu iş lâfla olmaz, dedi, göstersin tapu hüccetini...

Ve "uzun lâfın kısası" mânasına bir hareket yaptıktan sonra elini boz pardesüsünün koyun cebine soktu; oradan sekize bükülmüş bir esercedit çıkardı. Kayıt harciyle birlikte mübaşire uzattı.

Adliye işlerinin bu türlü inceliklerini iyi bildiğine göre İlyas, seksen iki yıllık hayatının epeycesini bu koridorlarda geçirmiş olmalı...

Hâkim:

— [illegible] istida dedi, anlat yazdıklarını...

İhtiyar, boynunu yana eğdi:

— Benim, dedi, demincek de söyledim kara cümlem yoktur. Okusunlar da dinleyin..

Kâtip okudu. İlâm, temyiz, tasdik tarih ve numaraları taşımakta daha evel Ayşe ile aralarında çıkan ihtilâflarin ve hepsinde kendisinin haklı çıktığının müspet vesaike dayanan hikâyelerini anlatmaktaydı. İhtiyarın arzuhalını bir avukata yazdırdığı anlaşılıyordu. Her cümlesi okundukça o başını sallıyor.

— Bakın bunlar da var, der gibi hal ve tavriyle arzuhalin medlûlünü tekrar ediyordu.

— Benim tapum da var, dedi, hem dediği gibi oracıkta öyle ulu dallar mallar yoktur. Kel, kuru bir kaç ağaç vardır.

İlyas'ın tapu senetlerini getirmesi, Ayşe'nin de yeni deliller ibraz etmesi için muhakeme 10 şubata bırakıldı.

İlyas mahkemeden çıkarken göğsüne boz pardesüsünün sağına soluna bir kaç tane parlak madenli, kırmızı çuhalı madalyaya benzer alâmetler asmış..

Onlarla neyi anlatmak istiyor bilmem; fakat teşhisi bir kere biz koyduk ya: "Hırsı pirî„... — KEZEGE

Fizyonomi

Bir insanın ahlâkı hakkında fikir verebilir mi?

Karakter denilen şey, bir insanın irsî vasıflarından ve hayatın bu karakter üzerinde yaptığı devamlı değişikliklerden ibarettir.

Etrafındaki insanları tetkik ve tetkikini dikkatle yapan her fert, insan tipleri diye bir şeyin mevcut olduğunu bilir. Bir çok defalar, insan, tanıdığına veya her hangi bir yerde rastladığına katiyetle hükmettiği bir kimse ile karşı karşıya gelir. Bu vaziyette, onu selâmlamak, elini sıkmak ister; fakat, bu şahsî mazinin neresine yerleştireceğini bilemez, birdenbire tereddüde düşer. Bu anda, karşıdaki zat da, selâmlanmak üzere olduğunu görünce, elini uzatır. Bu arada ikisi arasında bir görüşme başlar ve anlaşılır ki, ne beriki öbürünü, ne öbürü berikini bütün ömürlerince, hiç rastlamamış, hiç tanımamıştır. Hâdise şudur: bu anda bize sempatik gelen ve hayalimizde dolaşan bir tiple karşılaşmış bulunuyoruz.

Bir erkeğin tanışmak istediği bir kadına söylediği bu sözler, her zaman, sadece lâf olsun diye ağızdan çıkan sözler değildir. Bilâkis, muayyen bir tanıdığa benzememekte olmasına rağmen, tipi tanımak cebri ile bu tarzda konuşulmaktadır. Pek meşhur bir şey olan "ilk görüşte âşık olmak" hâdisesi de, her hangi bir zaman iki tarafın hayalinden geçmiş bulunan tipleri görüp tanımaktan başka bir şey değildir. Ve ekseriya bu tip de, hiç farkına varılmadan kendiliğinden meydana gelmektedir.

Yolda giderken, "şu erkek" veya "bu kadın" diye kafanın içinde dolaşan kısa fakat bir türlü ayrılmayan ve gizli kalmış arzuların bir ifadesi olan bir macera hayalinizde canlanır.

Ancak, muayyen bir tipi düşünmek hâdisesi, arzu edilen, lâkin gerçekleşmesine imkân olmıyan bir tasavvurun mümessiline başka bir sahada rastlamak şeklinde tecelli edebilir. Genç kızların yaşattıkları muhayyel şahısların arkasında mutlaka bir hakikîsi gizlidir. Bütün bu tipleri tanımak şekillerinde, bir yerde görmüş olmak tesellisiyle ifade edilen bir sempati rolünü oynamaktadır.

İnsan tip diye muayyen şekilleri kafasında yaşattığı müd- [illegible] bu tiplere her adımda rastlamaktadır. Hattâ, bu, tipleri tanımak keyfiyet ve hassası bazan o derece ileri gitmektedir ki, uzaktan gelen bir grup içinde bir veya bir kaçının, sesini, hal ve tavırlarını, ifade tarzını tahmin etmek mümkündür. İstidatlı otel kapıcılarının, kırk yıldanberi tanıyormuş gibi, müşterisine kendi ana dili ile hitap etmek kabiliyetleri, işte hep bu tipten anlamak kudretinden ileri gelmektedir.

Maamafih, yalnız otel kapıcıları, mağaza tezgâhdarları, tipleri tanımaktan istifade etmiyorlar; karikatürcüler de hayatlarını sırf tip tanımakla temin ediyorlar. Her iyi karikatürcü, hayatta tetkik etmiş olduğu bir sürü tiplerle çalışmaktadır. Bu gibi karikatürcülerin ileri sürdükleri tipleri görenler hemen tanımaktadırlar.

Hele millî karakterleri temsil etmek üzere yapılan karikatürlerde, bu tipler, çok garip şekillere girmektedir.

Tipoloji'nin yanı başında diğer bir sahada da faaliyete geçilmiştir ki, buna, fizyonomi ilmi denilmektedir. Fizyonomi ilmi, mensup olduğu ırkı bir tarafa bırakarak, insanı, oluş ve tip bakımından tetkik etmektedir. Bu ilim, bir insanın tecrübe değerini ve geçmişten kazandıklarını, onun çehresinden, jestlerinden, sesinden, tavır ve hareketlerinden okumağa çalışmaktadır. Ancak, asıl davası, bir insandaki ruh halleri, fikir faaliyetleri, evelâ çehrede izlerini bırakmaktadır, esasını göz önünde tutarak, bu nokta üzerinde hüküm çıkarmağa çalışmaktadır. Çehredeki bu izler, iyice tesbit edildikten sonradır ki, bir insanın karakteri hakkında hükümler yürütmek mümkün olacaktır. Bu cihet tetkik edilirken, şunu da unutmamak lâzımdır ki, *"karakter"* denilen şey, bir insanın ırsî vasıflarından ve hayatın bu karakter üzerinde yaptığı devamlı değişikliklerden mürekkeptir.

Eski devirlerde fizyonomi ile uğraşanlar, insanın sıfatını hayvan suratiyle ölçerlerdi. Halbuki onların bu hareketlerinde bir parça adâletsizlik vardı. Zavallı hayvanlara, insanlardaki vasıflar yüklenirdi. Yüzü tilkiyi andırdığı için, insana, tilki gibi zeki denilmekten çekinilmezdi. Eşek kafalı denir ve ondan sonra da eşeğin olduğu sanılan bazı vasıflar, bir fevkalâdelik olarak insanlara verilirdi. Meselâ, insanın üst ön dişleri alt dudak üzerine çıkıp oturunca, bu tipe, fare veya tavşan demek âdetleri.

Macaristan'da mecburî askerlik

Budapeşte, 28 a.a, — Parlâmento, mecburî askerlik hizmetine dair olan kanunu ittifakla kabul etmiştir

Bu kanunla yahudiler de dahil olduğu halde bütün macarlar iki sene askerlik hizmeti yapmıya mecburdurlar.

Bayram Salıya

Diyanet İşleri Riyasetinden :

31 Kânunusani 939 tarihine tesadüf eden Salı günü Kurban bayramı olduğu ilân olunur. (270) 10321

Bayram Namazı S D
7 32

Yenişehir

ULUS

Sinemasında

Aşka Tapan Kadın

Zarah Leander tarafından
(Almanca sözlü)
Saat 10 ve 12 de ucuz fiyatlarla
halk matinesi
Seanslar: Saat 14,30 - 16,30 -
18,30 ve 21 de
Her gece Ulus meydanı ve Cebeci'ye otobüs temin edilmiştir.
Telefon: 3923

İngiltere'de tayyare imalâtı

Londra, 28 a.a. — Yeni tayyare fabrikasının küşadı münasebetiyle hava nazırı Kingsley Vood söylediği nutukta, tayyare imalâtının büyük bir hız aldığını, aylık tayyare imalâtının geçen sene bir misli artmış olduğunu ve bu sene de üç misli artacağını söylemiş ve 12 ay sonra ingiliz tayyareleri mevcudunun bir rekor teşkil edeceğini söylemiştir.

Yugoslav - Macar münasebetleri

Belgrad, 28 a.a. — Bütün yugoslav matbuatı, macar hariciye nazırı Kont Çaki'nin dün macar parlâmentosunda yugoslav - macar münasebatı hakkındaki beyanatını büyük harflerle tebarüz ettirmekte ve bu beyanatın Yugoslavya'da çok hararetli bir kabul gördüğünü yazmaktadır.

Kanatlanan cümhuriyet nesline kurbanlarımızla kuvet verelim.

1 Gün için

Devlet ve Matbuat

Sayın Başvekilimiz iş başına gelir gelmez devletle matbuat arasındaki münasebetin mahiyetini tarif etmişlerdir.

Hükümet reisinden sonra söz alan Dahiliye Vekilimiz de matbuatın medenî bir devlet için ehemiyetini ayrıca tebarüz ettirmişlerdir. Başvekilin reisliğinde ve mesul vekilin huzurunda yapılan bu toplantının güzel akislerini İstanbul gazetelerinde görüyoruz.

Yalan ve iftira olmamak şartiyle gazeteler her türlü haberleri verir ve müspet tenkitlerde bulunurlar. Hiç bir medenî memleket matbuata karşı istiğna gösteremez. Bu suretle telhis edilebilecek olan tavsiyeler dışına çıkmamak Türk gazeteleri için elbette bir vatan borcudur.

Amerikan gazeteciliği adı verilen ve heyecanlı havadisi — gazeteci tabiriyle — şişirmiye, yani kabil olabildiği kadar mübalâgalandırmıya istinat eden tiraj gazeteciliğinin zararlarını ilk önce Amerika, ve onu müteakip, mukallitleri olan memleketler görmekte gecikmemişlerdir. Ancak, zamanlar o zamanlarda değildir: neşir imkânlarının hudutsuz genişlediği çağımızda haberler elektrik hıziyle cihana dağılmakta ve bin türlü tefsirlere yol açmaktadır. Kim iddia edebilir ki filân veya falan memleketin şu veya bu meselenin lüzumsuz derecede izam edilmesi o memleketle alâkalı memleketlerde — ve hangi memleket başka memleketlerle alâkalı değildir? — derhal ve hiç umulmadık sahalarda kötü tesirler icra etmiyecektir?

Halbuki, matbuat yalnız harici değil, evelâ dahili düşünmek mecburiyetidedir. Tiraj gazeteciliği hevesi ile yapılan mübalâgalar vatandaşların zihinleri ve umumî hayatın gidişi üzerinde daha az mı müessirdir? Bir gazeteci haber verir ve yazı yazarken bir hükümet adamı mesuliyetini hissetmedikçe vazifesini hakkiyle ifa etmiş olduğuna inanmamalıdır. Bu mesuliyet hissini hatırlıyarak "yalan ve iftira olmamak„ şartını haberlerden makalelere ve gazetelerimizin bütün yazılarına, hattâ başlıklarına, ve hattâ resim altlarına teşmil etmeliyiz.

Reşit ve şuurlu matbuat, filhakika, devlet idaresinde hükümetin başlıca yardımcısıdır. Dünya yüzünde türlü tehlikeli rüzgârların esmekte olduğu şu günlerde devletle matbuatımızın el ele vermesi kadar tatminkâr bir hal tasavvur edilemez. — N. Baydar

Almanya'da sakin lehli yahudiler

Berlin, 28 a.a. — Yarı resmî kaynaktan aşağıdaki hususat tebliğ edilmiştir:

Malûmdur ki son zamanlarda Almanya ile Lehistan arasında Almanya'da sakin Lehistan milliyetinden olan yahudilerin avdeti hakkında müzakereler cereyan etmiştir.

Şimdilik hudutta bulunan Lehistan yahudileri işlerini hal için Almanyaya dönebileceklerdir. Bunların menkul mallarını çıkartmalarına müsaade edilmiştir. Gayrimenkul kıymetler hususî bir hesaba nakledilecektir.

Hayatın içyüzü

— 34 —

Yazan: Filips Openhaym

Siz durunca buraya geçip içeriye girdim.

Blis, başını sallıyarak:

— Şimdi inen efendi ile alâkanız var mı?

Diye sordu.

Kadının konuşmasında ancak Blis'in anlıyabileceği hafif bir yabancı aksanı vardı.

— O, bensiz gidiyordu. Lütfen beni halimde bırakıp yerinize geçiniz.

Blis, bir defa kadının yüzüne, bir defa da üst kattaki ışığı sönen eve baktı.

Blis:

— Hoppala, diye homurdandı fakat benim bu türlü dalaverelere karışmak ne umurum. Ben çekip gideceğim.

Kadın homurdandı:

— Bu dalavere filân değil, bekleyiniz. Eyvah, ışıkları söndü. Şimdi gelecek. Çabuk git.

Blis, düşüne düşüne, şoför yerine geçti. Biraz sonra evin kapısı açılmıştı. Dışarıya çıkan adam hızlı hızlı Blis'in yanına geldi:

— Bana bak, beni dinle, diye söze başladı.

Blis, ona hayretle bakıyordu:

— Siz kimsiniz? Diye sordu Blis.

Dışarıya çıkan adam, canı sıkılarak kaşlarını çattı. Aksi aksi cevap verdi:

— Ben Harley Strit'den aldığın müşteri. Her halde beni tanıman lâzım. O zaman yüzüme çamur, rifosu sıçramıştı.

Blis dikkat etti; adamın yalnız yüzündeki çiller çıkmakla kalmamış, adam akıllı değişmişti. Başına yumuşak bir siyah şapka giymiş ve kenarlarını gözlerinin üzerine indirmişti.

— Aptal, dedi, ben aktörüm. Sen necisin ki? Ne dedimse onu yapmağa bak; sana bu gece beş lira vereceğim. Bu paraya bu kadarcık iş değmez mi ki?

— Bir arabayı kiralamak için beş liranın kâfi geldiği kanaatinde misiniz?

Adam:

— Beş lira araba kirası, beş lira da sana purbuvar!

Blis:

— Pek âlâ, dedi, nereye gideceğiz?

— Beni Havndsdiç'de Hay Strit'e götüreceksin. Beni orada bırakıp tamamiyle unutacaksın. Beni oraya götürmek için al bunu!

Blis'e bir banknot verdi.

— Beni unutmak için de bunu al.

Bir banknot daha verdi.

Blis, biraz hayretle iki banknotu da cebine koydu. Adam yürüdü, otomobilin kapısını açtı. Blis, erkeğin hayvan sesi çıkararak homurdanışını, kadının a yalvaran sesini duydu. Sonra kapı kapandı ve erkek emir verdi:

— Çek!

Blis, yavaşça Strand'a çıktı. Sonra şark tarafına saptı. Oradan anî bir dönüşle Bov Strit'e varan yokuşu tırmanmağa başladı. Adam, camı tıkırdattı; fakat Blis aldırış etmedi. Doğruca polis karakolunun önüne çekti. Orada bir müfettişle konuşmakta olan polis memuruna seslendi. Memur da, müfettiş de cevap verdiler.

Blis, onlara doğru eğilerek:

— Buraya bakınız, dedi, belki yaptığım bir çılgınlıktır ama, içerideki adamdan şüpheleniyorum. Adamı Harley trit'te, şapkasız, paltosuz bulup aldım. Beni taksi şoförü zannetti ve yarım saatlik bir yolculuk için beş lira vermek teklifinde bulundu. Kendisini Adam Strit'de bir evin en üst katına götürdüm. O orada iken otomobilin içine bir kadın girivermiş. Adam, kıyafetini değiştirmiş bir halde indi; şimdi kendisini Havndsdç'e götürmemi istiyor.

Müfettiş otomobilin kapısını açtı. Blis de aşağı inmişti. Müfettiş içeriye bakınca hayretle haykırmaktan kendini alamadı. Arabanın içinde kadından başka kimse yoktu. Adam, Blis'e tuhaf tuhaf baktı.

Blis:

— Bir saniye önce kendisi buradaydı, dedi.

Kadın susuyordu. Memur ona hitap etti:

— Madam, diye söze başladı, şoför diyor ki....

Fakat kadının bir kahkahası sözünü kesti.

— Aziz dostum... Diyordu kadın.

Polis müfettişi cebinden elektrik fenerini çıkarıp kadının yüzüne tuttu. Ve hemen o dakikada düdüğünü çaldı. Etraftan iki üç polis koşuştular:

— Bir kaç saniye önce bu arabadan kaçmış olan bir adamı araştırın, diye emir verdi, haydi çabuk olun, belki de Peter Krazen'dir.

Şoför, herif nasıl giyinmişti?

Blis, dilinin döndüğü kadar adamın kılığını tarif ettikten sonra polisler fırladılar. Blis de aldığı emre itaat ederek kadınla birlikte binaya girdi. Hepsi birlikte bir yazihanenin küçük odasına geçtiler.

Kadın lâkaydane dedi ki:

— Müfettiş efendi, geliyorum. Çünkü ben her zaman sizin verdiğiniz emirleri yerine getirmekten zevk alırım. Her halde benim aleyhimde bir itham yok değil mi?

— Hayır, senin bana söyliyeceğin bir şey var mı? Olur ki günün birinde işlerini kolaylaştırırım.

Kadın gülerek:

— Hayır bir diyeceğim yok, diye cevap verdi.

Müfettiş, hâdiseye dair Blis'in ifadesini aldıktan sonra onu da savdı. Blis, garaja döndü; otomobilini bıraktı ve orada kendisine rapor verilecek kimse bulunmadığı için evine gitti ve yatağına girip uyudu.

Ertesi sabah, garaj müdürünün yazihanesinden Blis'i çağırdılar. Aynı genç adam, gene ağzının bir kenarında cigara ile orada oturuyordu.

Blis:

— Beni istemişsiniz efendim, dedi.

Genç adam, okuduğu gazeteyi katladıktan sonra sordu:

— Dün gece altı silindirli otomobille siz gitmiştiniz, değil mi?

— Evet efendim.

— Sir Ceyms Alroyd'u Valton'a götürüp getirdiniz değil mi?

— Evet efendim.

— Döndükten son ne yaptınız?

— Tam bir macera geçirdim. Harley Strit'de bana yarım saatlik bir iş için beş lira teklif eden bir adamı arabaya bindirdim.. Sonra....

Genç adam, burada sözünü kesti:

— Bu şekilde ücretler kabul etmenin nizamlarımıza uygun olmadığını bilmiyor musunuz? İşiniz biter bitmez buraya dönmeniz lâzım gelirdi.

Blis itiraz etti:

— Böyle iyi bir vazifeyi kabul etmekte bir mahzur bulunduğunu sanmıyordum. Dedi.

Müdür soğuk soğuk dedi ki:

— Mahzurun en büyüğü vardı. Bu suretle meşhur bir haydudu, bir hırsızı da taşımışsınız. Böyle meselelere adımızın karıştırılmasını hiç istemeyiz. Bundan başka, tarife dışında para alarak esas nizamlarımızdan birisini de çiğnemişsiniz. Yazihanede paranızı verecekler Blis. Artık sizin hizmetinizden istifade etmek istemiyoruz. Bundan başka...

— Evet efendim?

— Eğer bundan sonra arabanın kirası olarak getirmiş olduğunuz nevìden banknot elinize geçecek olursa, size tavsiye ederim, yakınız.

— Bunların kalp olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?

— Fena halde. Bunları sürmeğe uğraşmayınız; yazihaneye gidip paranızı alın...

Genç adam, tekrar gazetesini tetkike girişti. Blis, garaja girdi. Elbisesini değiştirdi; aylığını aldı. Otuz beş şiling ile kalp beş lira cebinde gene işsizlerin sınıfına karışmak üzere Long Akr'ın yolunu tuttu.

(Sonu var)

YURTTAN RESİMLER

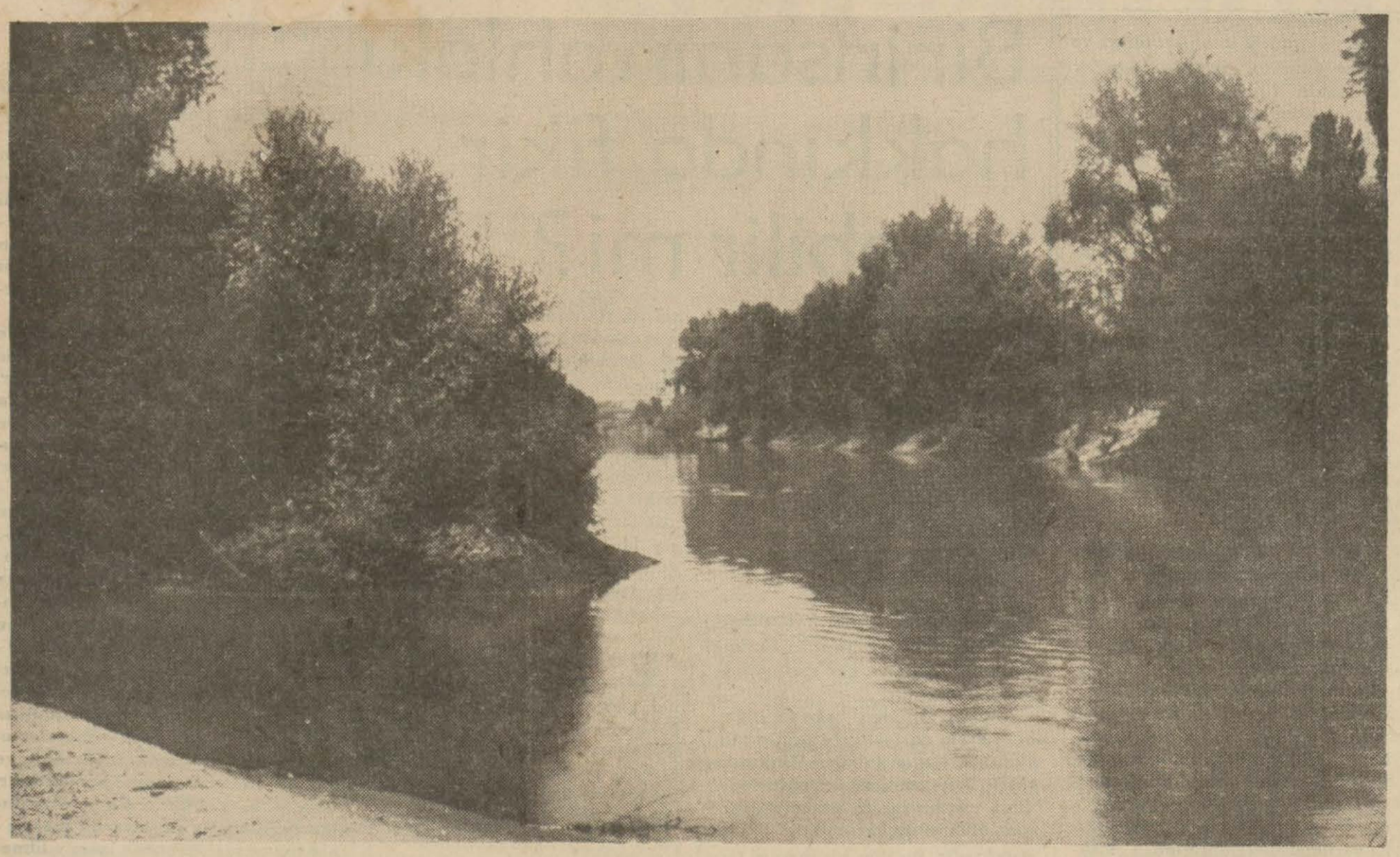

Edirne'de Tunca nehrinden bir görünüş

Konya'da sıtma mücadelesi

Geçen sene 200.781 kişi muayene edildi ve 47 bin kişi tamamiyle iyileşti

Konya, (Hususî) — Konya sıtma mücadele teşkilâtı 938 senesinde de büyük işler başarmış ve bu mıntakadaki sıtma savaşında çok iyi neticeler almıştır. Teşkilât bu büyük mücadelede kinin ve bataklık kurutma işleri kadar sıtmalıların tedavisi için bilginin de mühim bir rol oynıyacağını göz önünde tutmuştur. Bunun için köylünün sıhhî ve içtimaî bilgilerini de artırmağa çalışmıştır.

200.781 kişi muayene edilmiştir. Bu yurttaşların 82.260 ı dalaklı, 81.291 i sıtmalı kanlı, 13.247 si para zitli bulunmuştur.

Bu müddet içinde 94.158 hastanın yüzde ellisi tamamiyle iyileşmiştir. Geri kalanlar da ısrarla tedavi görmektedir.

Bir taraftan hasta takip ve tedavisine çalışılırken, diğer taraftan da sıtmayı kökünden kaldırmak için sıtma aşılıyan sivri sineklerin gerek sürfe ve gerek kâhilleri imha edilmiştir. Sivri sineklerin intişarına elverişli bataklıları ortadan kaldırılmıştır.

On ay gibi kısa bir müddette 3650 hektar bataklık kurutulmuş, 248263 metre eski kanal ve ark temizlettirilmiş, 16191 metre yeniden kanal açılmış, 16545 metre mikâbı çukur doldurulmuş ve 3255 metre dere temizlenmiştir.

İzmir'de azılı bir hırsız

İzmir, (Hususî) — Şehrimiz ağır ceza mahkemesi, Afili Mehmet namında müthiş bir hırsız ve haydudu cürümlerinin toplanması suretiyle 17 sene, 10 ay, 20 gün ağır hapse mahkûm etmiştir.

Afili Mehmet, İzmir ve Eskişehir'de, sayısız hırsızlık vakalarının hayret verici derecede cüretkâr kahramanıdır. Bundan başka, biri Burnovada, ikincisi de Kızılçullu civarında, kendisini takip eden zabıtaya karşı silâha davranarak, yakalanmamak için müsademe bile vermiştir.

Aydın'ın imar plânı

Aydın, 27 a.a. — Hazırlanmakta olan Aydın şehrinin imar plânını yerinde tetkik etmek üzere Nafia Vekâletinin memur ettiği şehir mütehassıslarından B. Hilmi, dün, Aydın'a gelmiş ve tetkikata başlamıştır. Mütehassıs tetkikatının neticesini bir raporla alâkadar makamlara bildirecektir.

Çankırı'da Nafıa işleri

Ankara - Kastamonu yolunun mühim bir kısmı yapıldı

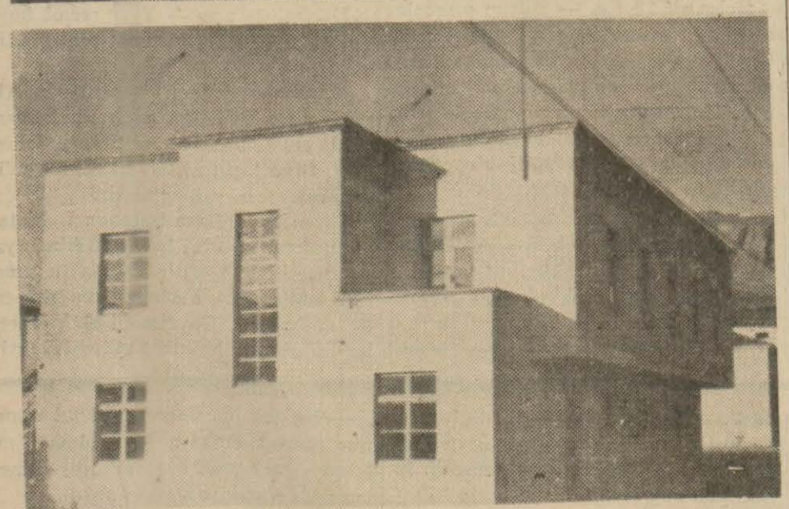

Ankara - Çankırı şosesi ve yeni yapılan Çankırı Nafıa binası

Çankırı (Ulus) — Çankırıyı iki büyük vilâyete bağlıyan Ankara - Kastamonu şoseleri dünden kalma bozuk düzen halinden kurtarılmış ve bugün 3 - 5 saat otomobille gidilebilir bir hale getirilmiştir.

Cümhuriyetten evel Çankırının bu yollarda yaptırdığı kısımlar Ankara yolunda 20, Kastamonu yolunda 10 kilometreyi aşmamış ve diğer kısımları, genişçe köprüsüz, menfezsiz bir halde kalmıştır.

Fakat cümhuriyetle beraber Çankırı bütün enerjisini yollar üzerinde tekasüf ettirmiştir. Bu suretle on beş yıl içerisinde 222 kilometrelik vilâyet yolundan Ankara hududundan Kastamonu hududuna kadar olan 109 kilometrelik Çankırı yolu muntazam denilebilir bir hale getirilmiş beton köprüler, menfezler yapılmıştır.

Bundan başka Çerkeş - Gerede hududuna kadar olan 40 kilometrelik yol şose haline getirilmiş ve 62 kilometrelik Ilgaz - Çerkeş yolunun çok bozuk kısımları yaz kış geçit verebilecek bir şekilde tâmir edilmiştir.

On beş yıllık Nafia faaliyetini bu suretle hülâsa ederken şu rakamlar göze ilişmektedir:

926 yılında Nafia işlerine 120 bin lira, 927 de 105 bin lira ve 934 de 100 bin lira ayrılmıştır.

926 da 82 köprü, 927 de 54 köprü, 928 de 15 kilometre yol 936 da 21 kilometre yol yapılmıştır. Ayni zamanda 928 de 130 kilometre, 936 da 125 kilometre köy yolu yapılmıştır.

Bu yıl ise ancak 16 kilometre şose ile 140 kilometre köy yolu yapılmıştır. Bundan başka nafia bir kamyon almış ve 20 bin lira sarfiyle bir nafia binası yaptırmıştır.

Fakat bu güzel çalışmalar arasında vilâyetin iktisadî hayatında mühim rolü bulunan Tosya ve İskilip yolları henüz yapılmamıştır.

Bu yollar yapılacak olursa Çorum vilâyeti Çankırıya bağlanmış sayılabilir. Umumî meclis, bu yılki toplantısında bu yolun bir an evel yapılarak Çorum vilâyetiyle iktisadî münasebetini bir an evel temin etmek maksadiyle nafia büdçesini fazlalaştıracak ve İskilip Çankırı yolu gelecek yıla güzel bir şose halini almış olacaktır. Bu suretle Çorum ihraç mallarını Çankırı istasyonundan çok uzak olan Sekili istasyonuna götürmekten kurtulacakdır. — *Kadri Korman*

Edirne'de Doğumevi ve turistik oteller yapılıyor

Edirne (Hususî) — Sıhat Vekâleti Edirne'de bir doğumevi yaptırmayı kararlaştırmışdır. Plânı ve keşifleri bitmiş olan bu binanın inşasına ilkbaharda başlanacak ve inşaat tamamlandıktan sonra köy ebelerine mahsus bir de kurs açılacaktır. Bu isabetli karar Trakyanın ve Edirnenin belli başlı ihtiyaçlarından birini karşılıyacak demektir.

Turistik otel

Edirne'de asfalt şose üzerinde vilâyet hususî idaresi tarafından yaptırılmakta olduğumuz "Turist otel" in paraları da ziraat bankasına yatırılmıştır.

Plânları Nafıa Vekâleti fen dairesince yaptırılacak olan otelin kurulacağı arsaların hesapları ve ölçüleri Vilâyet tarafından bugünlerde vekâlete gönderilecek ve otel bu sene sonuna doğru ikmal edilmiş olacaktır.

Gerek bu otelin ve gerek Lüleburgaz'da kış başında inşasına başlanan büyük belediye otelinin servisleri için garsonların İsanbul'da kurs görmeleri Umumî Müfetşlikçe alâkadarlara tavsiye olunmuştur.

Lüleburgaz'da otel ile birlikte güzel bir sinema da yapılmaktadır. öğrendiğime göre, Lüleburgaz'ın arteziyenleri fışkırdıktan sonra su şebekesini kurmak üzere Dahiliye Vekâleti lâzım gelen parayı Belediyeler Bankasına verdirmiştir.

Yanan amele öldü

İzmir, (Hususî) — Şehitler mevkinesinin nebatî yağlar fabrikasında geçenlerde buhar kazanının patladığını, dört kişinin yaralandığını bildirmiştim.

Kazan dairesinde duş alırken infilâk üzerine çırılçıplak kaçmak istiyen ve 100 derecedeki sulara düşerek haşlanan Mehmet Ali adındaki amele, bugün hastanede ölmüştür.

Aydın'da yeni partililer

Aydın, (Hususî) — Son üç ayda partimize yeniden yazılan üyelerin kabul törenleri halkevi salonunda İlbay ve parti başkanı Bay Özdemir'in başkanlığında birçok partililerin iştirâkiyle yapıldı. İlbay yeni partililerin ellerini sıkarak kendilerini tebrik etti. Ve partili olmak ödevlerini anlattı.

Trabzon'da mandalina yetiştirme merakı gün geçtikçe artıyor

Trabzon (Hususî) — Trabzon mıntakasında mandalina yetiştirme merakı umumî bir mahiyet almıştır. Bahçeleri müsait olan evlerde bile bu merakın adeta bir çiçek yetiştirme zevki halini aldığı görülür. Hususî muhasebe büdçesiyle idare oluan fidanlık sahası şimdi genişletildi. Yeni ve daha büyük bir fidanlık bahçesi işlenmektedir. Gelecek sene halkımıza 50 bin fidan dağıtılması kabil olacaktır.

Bahçede ayrıca damızlık olarak 130 adet mandalina fidanı vardır. Bunlardan aşı için kalem alınmaktadır.

120 dönümden ibaret olan fidanlık bahçesinde harici ticaret bakımından yola ve nakliyata tahammülü olan meyvalar yetiştirilecektir.

E. R. Çınar

İzmit Halkevinde temsil Müzik ve köy geceleri

Halkevinin üzüm bayramından ve temsillerinden birer görünüş

İzmit (Hususî) — İzmit halkevi, altı aylık çalışmalarını gösterir, uzun bir rapor hazırlıyarak Ankara'ya göndermiştir. Halkevimizin, bu raporunu hülâsa ediyorum.

Güzel sanatlar şubesi altı ay içinde 14 konser vermiştir. Ayrıca, iki klâsik türk musikisi konseri tertip etmiştir. Bu konserleri 6700 kişi dinlemiştir.

Yüzlerce gence müzik dersleri verilmiştir. 6 ayda 112 ders gösterilmiştir.

Temsil şubesi her hafta bir temsil vermektedir. İzmit'in sesiz, hareketsiz geçen gecelerinin yegâne sesli akşamları, temsil şubesinin vermekte olduğu müsamerelerdir. Müsamerelerin olduğu geceler salon dolmakta ve müstesna bir rağbet ve alâka uyandırmaktadır.

Bu şube vilâyet kazalarında da temsiller vermektedir; ilk olarak Adapazarına gidilmiştir. Yakında Kandıra, Sapanca, Gölcük, Karamürsel ve bütün mülhakata gidilecektir.

İzmit halkevi, geçen yıl güzel bir polikklinik açtı. Burada fennin son ilerleyişine uygun sıhi malzeme tedarik edildi Doktorlarımız vazife aldılar. Hasta olan köylü ve fakir vatandaşları muayene ve tedavi ettiler. Altı ay içinde 1234 yurddaş iyi edildi. Halkevimizin bu şekildeki, yardım ve alâkası vatandaşlar üzerinde içli, temiz teşekkür duyguları uyandırmaktadır.

Halkevimizin kitapanesi iyi ve muntazamdır. Meraklı bir memur elinde cidden güzel bir hüviyet almaktadır. Kitapane halka her gün açıktır. Burada kıymetli kitap olarak ciltli 1598 eser vardır. Altı ayda 1228 kişi kitap okumuştur. Bu yekûna gazete ve mecmualar dahil değildir. Kitapanenin Değirmendere, Sapanca ve Yarımcada birer şübeleri ve okuma odaları vardır.

İzmit halkevi köylere sesli sinema göndermiştir. Köy köy dolaşan bu sinema şimdi her pazar günü halkevinde yine köylülerin emrinde bulundurulmaktadır. Köylüler bu sinemadan çok memnundurlar.

Köycüler şübesi altı ayda 6 defa toplantı yapmış ve bu toplantılara 1679 köylü iştirâk etmiştir. Köycüler şübesinin pek ziyade dikkate değer bir hareketi de fakir ve yoksul köylülere parasız istida yazması, devlet dairelerindeki işlerini takip etmesidir. Bu şekilde altı ayda 260 köylünün istidaları yazılarak, işleri takip edilmiştir. — *Cevdet Yakup*

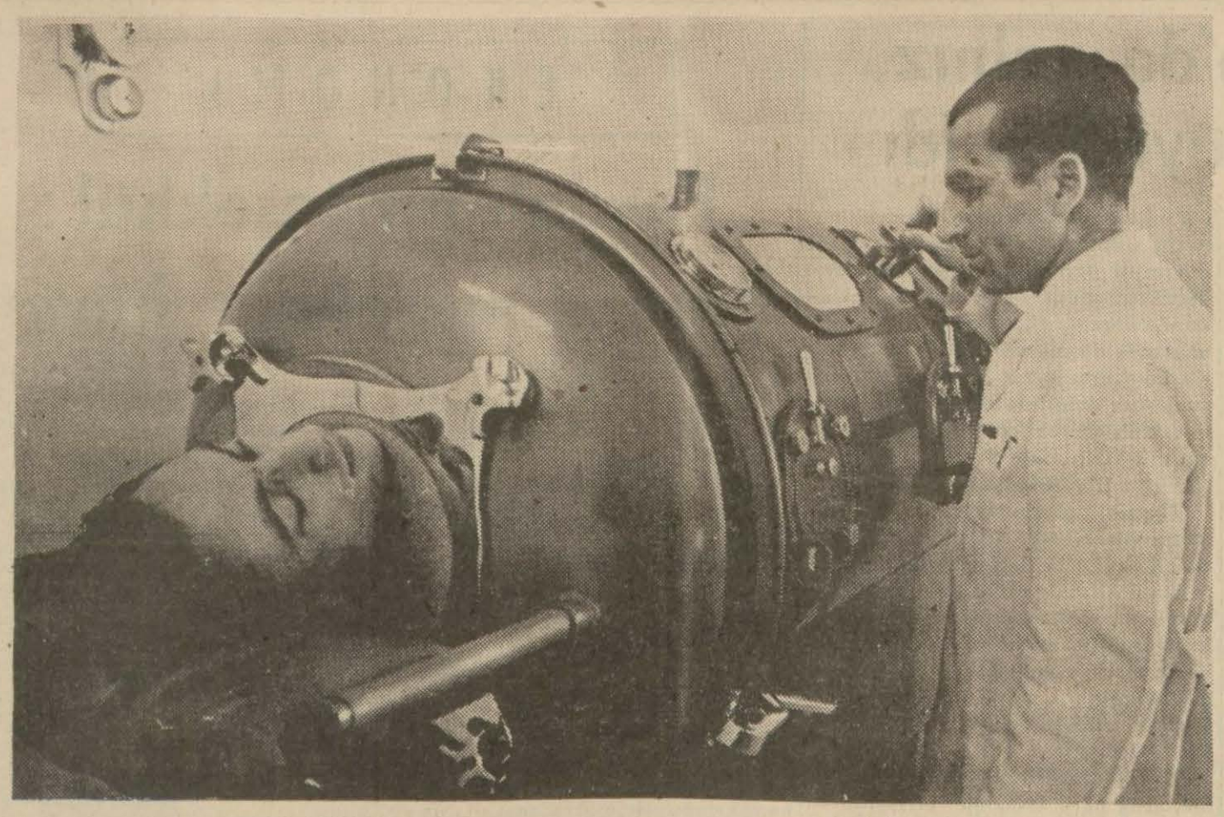

Çelik ciğerin içine giren hastanın başı dışarıda, vücudu içeride kalrı

Ankara Nümune Hastahanesine alınan

Çelik Ciğer

Yazan:

Kemal Zeki GENCOSMAN

Doktorlar, zamanında ciğerleri renklerine bakarak tasnif etmişler: akciğer, karaciğer... Lûgatımızda ciğer cinsinden bir de kaz ciğeri meşhurdur. İçinde çeşit çeşit vitamin bulunduğunu söylerler. Kuvetli gıda olarak zengin sofralarında itibar görmüş kaz ciğeri...

Şimdi bu ciğerler silsilesine bir yenisi daha iltihak etti. Fakat bu ne ak, ne kara ne de kazla münasebeti var. Hatta o kadar başka çeşit bir ciğer ki bu, rengi şu yanda dursun, şeklinin ciğere benzer tarafı yoktur. Buna medeniyet ciğeri de denilebilirdi amma, adı bir kere "Çelik ciğer" diye takılmış bulunmuş...

Çelik ciğer, harp sonrası icatlarındandır. İnsanlığın kendisini bildi bileli geçirdiği bu en acı tecrübe her sahada yeni yeni icatlara yol açtı. Zehirli gaz nasıl en içler acısı tatbik sahasını umumî harpte bulduysa, zehirli gazla mücadele vasıtaları da umumî harbın hışmına uğrıyanların kafasında doğdu. Çelik ciğer bunlardan biri sayılır.

Çelik ciğer bu güne kadar kaç kişiye şifa dağıttı? "kimlerin sinesine merhem ve kâfur oldu?" bilmiyoruz. Ancak bildiğimiz bir şey varsa çelik ciğer denen âletin, bir milyoner zadenin en çok işine yaramış olduğudur. Hikâyeyi bilmiyen var mı acaba? Geçen sene bütün gazeteler çeşit çeşit resimler, sütun sütun yazılarla bunu anlattı, durdular. Amerika milyonerlerinden birinin oğlu Çinde şifasız bir derde yakalanmış paralizi - infantie (Çocuk felci) ve bundan da nefes alma güçlüğüne tutulmuş bu güçlüğün tabiî doktorca bir ismi var amma, o cihet bizi alâkadar etmez.

Evet milyoner zade bu derde müptelâ.. Meşhur çin hekimleri toplanmışlar... İllete merhem bulamamışlar. Milyonerin, oğlunun sıhati namına paradan kaçınmadığını söylemiye lüzum yok; Fakat ne çare ki adı malûmumuz olmıyan o derdin ilâcı henüz keşfedilmemiş. Doktorlar düşünmüş taşınmışlar yeni icat çelik ciğeri hatırlamışlar.

— Bu zatın, demişler, hastalığına olsa olsa çelik ciğer merhem olur. Babası derhal bir çelik ciğer temin etmiş. Mahdumu içine yatırmışlar. Vapura öylece nakletmiş, Amerika toprağına çelik ciğerin içinde indirmişler. Milyoner zade halâ, bu ciğerin içinde up uzun yatmaktadır.

Göğüs adeleleri nefes alma ve verme fonksiyonlarını yapmak kudretini kaybettikleri için dışarı çıkar çıkmaz hayatı tehlikeye düşecektir. Onun için milyoner zade ömrünün sonuna kadar bu halde yatmak mecburiyetinde... Ve onun için yaşama tatlı olmaktan çıkmış olsa gerek. Yemeğini orada yemekte, hususî surette âletin üstüne konmuş olan bir ayna ile de kitap mutalea eylemektedir. İki hastabakıcı çelik ciğerin içindeki hasta ci-

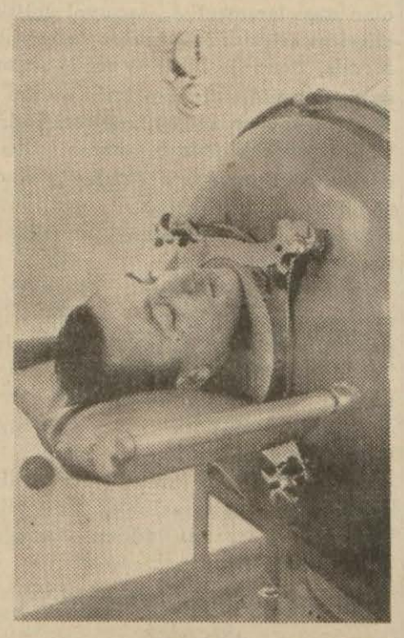

Hastanın yüzü rahat gibi.. Fakat bir kere başı yastığa düşmüş mü düşmemiş mi, ona bakın siz.

ğerli amerika zenginin hizmetini görmektedirler.

Dünya bu, her zaman akciğer insanın içinde olmaz ya bazı da böylece insan, ciğerin içine girer.

Simdi gelelim bizim ciğerimize.. yani bundan bir sene kadar evel sıhiye Vekâletinin Kızılay vasıtasiyle Türkiyeye getirtip, sekiz ay kadar evel Nümune hastanesine vermiş olduğu Çelik ciğere...

Hikâyesi böylece meşhur olan cihazı yakından görmek istedik. Baş hekim Rüştü Çapçı bizi mahçup bırakan nezaketle çelik ciğer hakkındaki tecessüsümüzü temine delâlet etti:

— Fiziyoterapi şûbemizde dedi, buyurun gezelim,

Çeşit çeşit cihazların sıra sıra durduğu bir salonda, geniş, temiz dinamolu bir âlet duruyor. Kliniğin şefi bize bunu gösterdi:

— Çelik ciğer budur işte, dedi.

Resimde de pek alâ görülüyor. Ciğere benzer tarafı yok. Ciğerden mütevellit hastalıklara karşı tedavî vasıtası olduğu için bu adı almış.

Şimdi, alet hakkındaki teknik izahatı, birlikte, bu kliniğin değerli şefinden, doktor Feyzi Günalp'tan birlikte dinliyelim:

— Hasta bu âletin içine girer.

Doktor bunu söylerken cihazın bir yanından iki üç vida gevşetti. Alet uzadı ve içinde bir yatak görüldü. Sonra doktor hastanın bu yatağa nasıl uzanacağını tarife başladı.

— Hastanın, dedi, başı dışarıda kalır. Boyu şu kauçuk delikten geçer. Baş şu yastığa konur. Sonra bu kısım tekrar ileri itilir ve vidalar sıkıştırılır. Hastanın vücudu Çelik ciğerin içinde, başı dışarıda kalmıştır.

Çelik ciğerin üstünde bir sürü teferrüat görülüyor. Onların ne işe yaradıklarını sorduk. Doktor birini açtı, yine bir kauçuk delik..

— Buradan, dedi, doktor kolunu içeri uzatarak hastanın nabzına bakar. Ötekinden ise hastanın öteki ihtiyaçları görülür. İçeriye bir şey vermek veya almak gibi...

Alet bir elektrik düğmesinin çevrilmesiyle işlemeğe başlamaktadır. Aletteki motör harekete geçince körük kalkıp inmekte ve içerdeki havanın tazyikini değiştirmektedir. Bu suretle otomatik bir tarzda işliyen tahliye körüğü, mütenavip bir surette hava tahliyesi ve tazyiki yapar. Hasta geniş şehik yapmak imkânını bulur, ve böylece kendisine, pasif surette hava verilmiş olur. Alet hava tazyiki yaptığı zaman da hasta soluk verir, zefir yapar.

Mütehassıslardan aldığımız izahata göre bir hastaya sunî teneffüs yaptırmak için mekanik cihazlar da mevcuttur. Fakat onlarda hastanın bir kuvet sarfetmesi lâzım gelmekte ve sağının solunun zedelenmesi ihtimali mevcut bulunmaktadır. Halbuki bu berikinde rahat... Bir kere içine yattıktan sonra artık yapacağı hiç bir şey yoktur. Bu bakımdan Kollens - Dringer cihazıfennî adı budur - idealdir, ve bu yüzdendir ki zehirlenme, boğulma vesair gibi kazalarda hasta bu aletle derhal tedavî altına alınır. Zaten aletin icadı da zehirli gazler - den korunma çareleri düşünülürken akla gelmiştir.

Elektrik çarpmasında, suda boğulmada ve bilhassa göğüs adelâtının felcini mucip âfetlerde çelik ciğer fennin bulduğu en mükemmel tedavî vasıtasıdır.

Alet 1700 liraya alınmıştır. Pek bahalı da sayılmaz. Binaenaleyh dilimizdeki "ciğeri beş para etmez" tâbirini medeniyet hakkında kullanamıyacağız. Bugüne bugün 1700 liralık ciğeri vardır.

Çelik ciğer, ona muhtaç olanlar için birebir kurtuluş çaresidir. Milyoner zade delili...

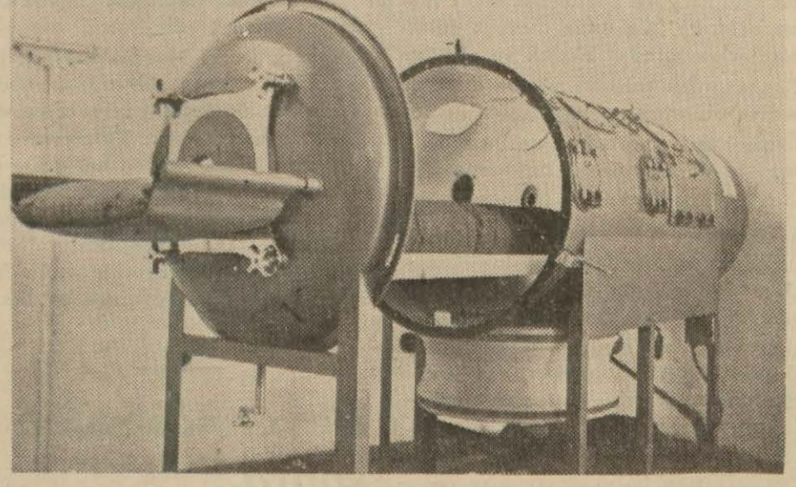

Çelik ciğerin kapağı açıldığı zaman içi böyle görünür. Yatak, yastık ve kavçuk delik...

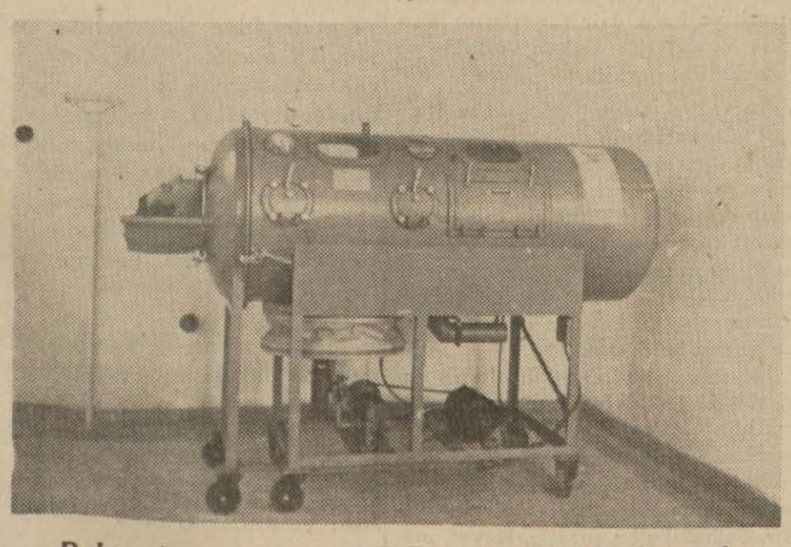

Doktor, bir vida ile içerdeki hava tazyikini böyle ayarlar

Pulculuk

Polonya hükûmeti hatıra pulları çıkardı

8 ikinci kânun 1918 de Amerika cümhurreisi Wilson tarafından cihan harbının tasfiyesi için vazedilen 14 prensip meyanında denize bir mahreci olmak şartiyle Polonya'nın istiklâli de mevcuttu. Polonyayı işgal eden alman ordularının geri çekilmesiyle 11 ikinci teşrin gününde polonyalılar Warşova'da müstakil hükümeti ilân etmişlerdi. İşte 11 ikinci teşrin 1938 tarihinde 20 inci istiklâl yılını kutlıyan polonyalılar bu münasebetle bir de hatıra serisi tedavüle çıkarmışlardır. Bu seri son dokuz asır içinde polonyalıların istiklâlleri uğrunda nasıl gayret ve fedakârlık ibraz etmiş olduklarını meydana çıkarmaktadır ve aşağıdaki kıymetlerden mürekkeptir:

5 groszy kızıl kahve rengi hıristiyan şühedasından St. Adolbert'i ziyarete gelen imparator üçüncü Otto'yu karşılıyan birinci Boleslav. Birinci Boleslav 922 tarihinden itibaren ölüm tarihi olan 1025 e kadar polonya tahtını işgal etmiş olup Polonya kilisesinin istiklâli ve babası kıral Mieszko tarafından zaten temin edilmiş bulunan millî istiklâlin emniyet altına alınması için gayret sarfetmiş bir şahsiyettir. Üçüncü Otto cermenler kıralıdır (980 - 1002). Adolbert ise Prag peskoposudur (950 - 997). Üçüncü Otto, 1000 yılında yaptığı bu seyahatte Gniezno şehrini baş peskoposluğa çıkarmıştı.

10 gr. yeşil büyük lâkabiyle anılan üçüncü Casimir'in hayatına ait bir vaka .Burada Wierzynek valisinin 1364 yılında Crokow'u ziyarete gelen kıral üçüncü Casimir'le maiyetindekilere ananevî ekmek ve tuzu ikram ettiği müşahede kılınmaktadır. Kıralın yanında 1370 - 1382 tarihinde Polonya kıralı olan Casimir'in yeğeni Louis de Hongrie, Bohemya kıralı dördüncü Charles ve Kıbrıs kıralı birinci Getro bulunmaktadır. Pulun üzerindeki 1364 tarihi Casimir tarafından Cracovie'de ilk üniversitenin tesis tarihidir.

15 gr. kızıl kahve rengi evelce hıristiyan olmadan litvanyalıların reisi olan ve bilâhare katolik olarak Polonya tahtına geçen ikinci Vladislas Jagello ile ilk karısı kıraliçe Jadwiga'nın resimleri. Kıraliçe Cracovie akademisi rektörüne içinde mücevherat ve akademinin tesisine dair vesikalar bulunan bir kasket vermektedir.

20 gr. açık yeşil Vladislas'ın ikinci oğlu kıral dördüncü Casimir'i irae etmektedir. Dördüncü Casimir 1447 tarihinde tahta çıkmış ve ölünceye kadar saltanat sürmüştür. Elinde, Polonya, Litvanya, Bohemya, Hırvatistan, Bosna, Prusya ve Moldavya üzerinde saltanat sürdüğüne işaret olmak üzere kıral âsasını taşımaktadır.

25 gr. koyu mor 1569 tarihinde Lublin ittihadiyle Litvanya'nın Polonya'ya katî surette ilhakını temsil eden bu pulun üzerinde kardinal Stanislas Hosius'un salibiyle yaptığı işarete imtisalen kıral ikinci Sigismond'un (1520 - 1572) huzurunda bir Polonya derebeğiyle bir litvanyalı asilin tokalaştığı görülmektedir.

30 gr. kırmızı kıral Stefhen Batory (1533 - 1586) tarafından cesareti dolayısiyle Polonya ordularına kumandan tayin edilen ve aslen âdi bir köylü olan Wieloch'ın 1580 tarihinde Polonya ordularının Wielkie Luki şehrine karşı yapmış olduğu hücum esnasında bir kaleyi tutuşturduğu görülmektedir.

45 gr. çelik üçüncü Sigismond'un saltanat devrine ait bir hatıra. On yedinci yüz yılda Gustav Vasa'nın emri altında muharebe etmiş olan Stanislas Zolkievski ile Jan Karol Chodkiewiez (1560 - 1621) adında iki general Vase'nin arması arkasında durmaktadırlar.

50 gr. kızıl mor üçüncü Johan Sobieski'nin 1683 yılında Viyana'ya girişi.

55 gr. Mavi 3 mayıs 1791 de tecdit edilerek ilân olunan yeni kanun esasiyi temsil etmektedir. Bu yolun üzerinde elele vermiş üç sınıf halktan birer mümessil görülmektedir: bir asîl, bir orta tabakadan adam, bir de köylü.

70 gr. zeytunî kanun esasinin tecdidi Rusya'nın muhalefetiyle karşılaşmış ve polonyalılar Rusya ile çetin bir mücadeleye girişmişlerdi. Bu pul bu mücadelede iştihar eden üç kahramanı göstermektedir: Dabrowski, Thaddeus Kosciuszko (1746 - 1817) ve prens Joseph A. Poniatowski (1763 - 1813).

1 zloty 1830 yılı ikinciteşriniyle 1831 yılı eylül aylarında geçen zamana tesadüf eden Rusya aleyhindeki ihtilâl. Bir polonyalı askerin kahramanlık göstermesi suretiyle temsil edilmektedir.

2 Z. koyu kırmızı 1863 - 1864 yılı ihtilâlinde Pinsk ormanında isyan eden Romuald Traugutt'un resmi.

3 Z. koyu mavi yirminci asırda istiklâl uğrunda yapılan mücadeleleri temsil eden Joseph Pilsudski (1867 - 1935) nin resmi.

Ayrıca her biri 25 groszy kıymetinde dört puldan mürekkep bir de blok tedavüle çıkarılmıştır. Koyu mor renkte olan bu blokun üzerinde gene mareşal Joseph Pilsudski, ilk cümhur reisi J. Moraczewski, halen reisi cümhur olan İgnacy Moscicki ve halen ordu umum müfettişi olan mareşal Edward Smigly - Rydz'in resimleri mevcuttur.

Polonya

Polonya'nın en son zamanda Çekoslovakya'dan ilhak ettiği arazi dolayısiyle 25 groszylik bir pul tedavüle çıkarılmıştır. Bu pulun üzerinde ana vatanı temsilen beyazlar giyinmiş bir kadına iltihak için hududu aşan ve yeni ilhak edilmiş arazi halkından bir maden amelesi ve izci ve bir dağlı köylü resmi mevcuttur.

Macaristan

Macaristan Çekoslovakya'dan yeni ilhak ettiği arazi münasebetiyle hıristiyan kongresi için tedavüle çıkarılan pullardan kırmızı renkte 20 filler ile kahve rengi ve yeşil 70 fillerlik pulların üstüne Hazateres yani avdet ibaresiyle 1938 tarihi surşarj yaparak tedavül mevkiine çıkarmıştır.

Almanya

Saarbruecken'de Saarpfalz tiyatrosunun küşadı münasebetiyle alman postaları iki adet pul çıkarmışlardır. Üzerlerinde yeni inşa edilen tiyatro binasının resmi bulunan bu pullar yeşil renkte 4+6 fenig ile kırmızı renkte 8+12 fenikliktir. Posta ücreti haricinde fazla olarak alınan paralar Hitler'in tesis etmiş olduğu kültür ocaklarına tahsis edilecektir.

* * *

Çekoslovakya'dan Südet arazisinin Almanya tarafından işgalinin pullar üzerinde yeni bir izine tesadüf edilmiştir. Şimalî Bohemya'da kâin Aussig şehrinin almanlar tarafından işgalini hatırlatan bu pul 3 feniklik Hindenburg'un başını taşıyan sarı zeytunî bir puldur. Pulun üzerinde bir salip, salibin ortasında bir gamalı haç ve almanca Aussig ist frei yani Aussig hürdür ve Befreiungskundgebung yani kurtuluşun ilânı ibareleriyle 10 okt. 1938 yani 10 birinci teşrin 1938 tarihi vardır. Mevcut olan bu pul sürşarşsız diğer bir pula bitişiktir.

Meksika

Hasılatı tamamiyle malarya ile mücadeleye hasredilmek üzere Meksika postaları 1 ikinci kânun tarihinden itibaren üç ay müddetle kullanılmak üzere bir pul tedavüle çıkarılacaktır. Bu pul posta ücreti haricinde mecburî olarak bütün mektuplara yapıştırılacaktır. Kıymeti 1 centavo olacaktır. Bu hususta cümhur riyaseti kararı istihsal olunduğu için bazılarının üzerinde surşarj olarak Presidenica de la Republica ibaresi bulunacaktır.

İzlanda

İzlanda postaları üç pulluk yeni bir blok tedavüle çıkarmıştır. Blokun üzerinde Leifr Eiriessons Day yani Leifer Eiriesson gölü ile 9 oct. 1938 yani 9 birinci teşrin 1938 tarihi ve altında İzlanda çocuğu - Vinland'in kâşifi Leifer Eiriesson mânasına gelen ingilizce bir ibare mevcuttur. Blokun ortasındaki pul İzlanda haritasını ve iki yanındaki pullar da nevyorklu heykeltraş A. Sterling - Calder tarafından yapılıp İzlanda parlâmentosunun 1000 inci yıldönümü münasebetiyle amerikalılar tarafmdan hediye edilen ve İzlanda'nın merkez hükümeti olan Reykjavik'e dikilen Eiricsson'un heykelini irae etmektedir. Pullar sırasiyle 30, 60, ve 40 aurluktur.

Kolleksiyonculara nasihatlar

Erörler

Bir pulun üzerinde bazan erör tabir edilen yanlışlar mevcut olabilir. Filvaki bir pul ressamın, hakkâkın ve tabedenin elinden geçtiği sırada bir yanlışlığa kurban olabilir. Bunlar mesaileri sırasında küçük veya büyük hatâlar yapabilirler.

Erörler bilhassa üzerinde muhtelif renk mevcut pullarla sürşarjlı pullarda mevcut olabilir. Bu gibi pulların üzerinde erörler şu suretle tezahür edebilir:

1 — Yüz puldan mürekkep bir sayfa pulda pullardan biri veya bir kaçı diğerlerine nazaran ters olarak basılmıştır.

2 — Pulun üzerindeki yazılarda imlâ yanlışı bulunabilir. Meselâ 1 centavo yerine 1 centavos yazılmıştır.

3 — Aynı kıymette olduğu halde rengi bam başkadır.

4 — Pulun üzerinde yanlışlıkla başka bir kıymet yazılmıştır.

5 — Pul başka bir seri için hazırlanan filigranlı kâğıda basılmıştır.

6 — Etrafındaki çerçeveye nitbetle resim ters basılmıştır.

7 — Çerçeve mevcut olduğu halde resim basılmamıştır.

8 — Surşarj çift olabilir, ters olabilir.

9 — Pullar yanlışlıkla daha ince veya daha kalın kâğıda basılmıştır. Bu suretle yapılan koleksiyon mahdut memleketlere inhisar etse bile erörler nazarı itibare alındığı takdirde kalabalık bir koleksiyon vücuda getirmek pek âlâ mümkündür.

***

Tek tek pul satın alındığı veya pul değiştirildiği takdirde nelere dikkat etmek lâzımdır:

1 — Damgalı mı, damgasız mı.

2 — Kirli mi, temiz mi.

3 — Kâğıdı incelmiş mi.

4 — Ustalıkla gizlenmiş yırtığı var mı yok mu.

5 — Tırtılları tamam mı

6 — Resim pulun içinde tam ortalama oturmuş mu oturmamış mı.

Eğer aldığınız pul kıymetli ise her ihtimale karşı pulcudan pulun altını imza etmesini talep edebilirsiniz.

Ankara Borsası

28 II. kânun 1939 fiyatları

ÇEKLER

	Açılış F.	Kapanış F.
Londra	5.92	5.92
Nevyork	126.6225	126.6225
Paris	3.3450	3.3450
Milâno	6.6625	6.6625
Cenevre	28.5775	28.5775
Amsterdam	68.0650	68.0650
Berlin	50.7925	50.7925
Brüksel	21.4075	21.4075
Atina	1.08	1.08
Sofya	1.5575	1.5575
Prag	4.3375	4.3375
Madrid	5.92	5.92
Varşova	23.92	23.92
Budapeşte	25.0625	25.0625
Bükreş	0.9050	0.9050
Belgrad	2.8325	2.8325
Yokohama	34.56	34.56
Stokholm	30.50	30.50
Moskova	23.89	23.89

ESHAM VE TAHVILAT

1938 % 5 ikramiyeli	19.35	19.35
1938 % 5 hazine tahvili	92.50	92.50
Sıvas - Erzurum hattı İs. I.	19.05	19.05
Sıvas - Erzurum hattı İs. III.	19.15	19.15

Balıkesir'de bir hırsızlık

Balıkesir, (Hususî) — Şehrimizde bir hırsızlık vakası olmuş, Yenice mahallesinden Nuriye adında bir bayanın 35 dizi incisi, iki elmas yüzüğü ve on beş beşi bir yerdesi çalınmıştır. Bayan Nuriye, eve gelen dilenci kıyafetli iki kadından şüphelendiğini söylemektedir. Biri 70, diğeri 40 yaşında iki kadın zanlı olarak yakalanmıştır.

SPOR

Bugünkü maçlar

Demirspor - Gençlerbirliği A. gücü de Harbiye İ. yurdu ile karşılaşıyorlar

Lik maçlarına bugün Ankaragücü sahasında devam olunacaktır. İlk maç Demirspor - Gençlerbirliği arasında saat 13 te başlıyacaktır. Ankaragücü - Harbiye İdman Yurdu karşılaşması da saat 14.45 tedir.

Harbiyeliler son kadrolariyle

Muhafızgücü kulübümüz bu sene ikinci devreden itibaren maçları terketmiş bulunuyor. Bütün faaliyetlerini talebe sporcularla temin eden kulüplerimizden Güneş te likten çekildi. Gençlerbirliği ile Galatasaray da azçok dayanabilmekle beraber hiç de iyi vaziyette değildirler. Bu şartlar altında lik maçları tamamiyle değilse bile hemen hemen zevkini kaybetmiştir.

Çünkü; bugün son maçını yapacak olan Demirspor şampiyonluğu garanti ederek zayıf rakipleriyle âdeta egzersiz maçları yapar bir hale gelmiştir.

Bugünkü vaziyetine göre, ikinciliği muhakkak olan Ankaragücü de çok zayıf bir ihtimal olan şampiyonluk dolayısiyle maçlarına eskisi kadar ehemiyet vermez hale gelmiştir. Gençlerbirliği Demirspor'u yenecek, Ankaragücü de son iki maçını muhakkak kazanacak ve böylece şampiyon olacak!

Belki de olur. Çünkü futbol, çok zaman bu gibi sürprizlerin meydana gelmesine hizmet eden bir spor şubesidir. Bu kısa görüşmeden sonra, bugünkü maçların tarafları üzerinde biraz duralım:

Demirspor - Gençlerbirliği

Demirspor bugüne kadar yaptığı 11 maçtan dokuzunu kazanmıştır. Takım tam istikrarını bulmuştur. Oyuncular uzun zamandanberi bir arada oynamanın verdiği bir kolaylıkla, her şeyden evel cemî bir spor olan futbolun icap ettirdiği tâbiyeleri tatbika imkân bulmaktadırlar. Aralarında tam olmamakla beraber diğer takımlardan üstün bir beraberlik vardır. İçlerinde ara sıra bu birliği bozan gençler eğer şahsî akın ve gol atmak sevdasını bırakırlarsa takım daha düzgün ve neticeyi % 80-90 ihtimalle kazanır bir hal alacaktır. Demirsporluların bilhassa mağlûp vaziyete düştükleri zaman nevmidiye kapılmıyarak canla başla çalışmaları da çok vakit oyunun cereyanını lehlerine çevirmiye hizmet etmektedir. Nitekim birinci devre maçlarında bugünkü rakipleri Gençlerbirliğinden iki gol yemiş iken gayret ve canlılıkla maçı 5 - 2 bitirdiler. Bugün rakiplerini hiçe saymıyarak tam kadro ile oynadıkları takdirde 12 inci maçlarını da galibiyetle bitirmeleri ve Ankara şampiyonluğunu hakkiyle kazanmaları kuvetle beklenir.

Birinci devrede 3 mağlûbiyet 2 beraberlik ve bir galibiyetle ancak 11 puvan alabilen Gençlerbirliği ikinci devrede karşılaştığı müşkül şartlar içinde vaziyetini tashihe imkân bulamadı. Maamafih bugünkü maça daha derlitoplu ve kuvetli bir takımla iştirâk edeceği söylenmektedir. Bu yeni elemanların ne dereceye kadar muvaffak olabilceklerini bilmediğimiz için takım hakkında peşin bir düşünce ortaya atmak imkânını bulamıyoruz. Yalnız şu kadar kaydedelim ki, Ankara spor tarihinde hakikî bir değer ve kuvet olarak iyi bir şöhret kazanan ve bu namı yıllarca muhafaza eden Gençlerbirliği mensuplarının temiz bir spor aşkiyle mütekait oyuncularile olsun sahada görünmeleri takdir ve tebrike değer bir hâdisedir.

Ankaragücü - Harbiye

Bugünkü maçlardan Ankaragücü - Harbiye İdman Yurdu karşılaşması kuvetler arasında az çok bir beraberlik bulunması hasebiyle daha enteresandır. Şüphesiz üzerinde birinçi maçtan daha çok alâka topladığı için zevkli ve heyecanlı olacaktır.

Bu maçta Ankaragücü, yukarda kaydettiğimiz gibi, ikinciliği kuvetli bir ihtimalle kazandıktan sonra, bu mevkiin başlıca rakibi Harbiye İdman yurdunu da yenmek için çalışacaktır.

Ankaragücü birinci devreyi, Demirspordan bir eksik puvanla bitirdi. Bugüne kadar yalnız birinci devrede Demirspora yenilen bu takım şüphesiz Ankaranın ve hattâ Türkiyenin birinci sınıf teşekküllerindendir. Ankaragücü, birinci devrenin ilk karşılaşmalarında biraz aksamakla beraber uzun senelerden beri aynı şekilde oynıyan, en teknik takımlarımızdandır. Bugünkü maçta rakibine nazaran daha şanslı görünmektedir.

Harbiye İdman Yurdu, 10 maçta 12 puvanı devamlı bir gayretle kazandı. Bu gençlerin, eleman noksanlığına rağmen, bugünkü dereceyi muhafaza edebilmeleri dikkate şayandır. Birinci devreyi üç beraberlik, iki galibiyet ve bir mağlûbiyetle bitiren Harbiye İdman Yurdu ikinci devrede daha iyi görünüyordu, fakat Demirspora karşı 5 - 2 mağlûbiyet biraz ümitleri zayıflatmıştır. Bugün rakipleri çetindir. Fakat asabiyete kapılmadan oynarlar, bilhassa müdafaa yapmasını bilirlerse talihin yüzlerine gülmesi ihtimali vardır.

Takımların puvan vaziyeti

	Maç.	Ga.	Be.	Ma.	At.	Ye.	Pu.
Demirspor	11	9	1	1	32	12	30
Ankaragücü	10	7	2	1	27	12	26
Harbiye İ. Y.	10	4	3	3	26	18	21
Gençler Birliği	10	4	2	4	16	18	20
Galatasaray	11	3	1	7	15	31	18
Muhafızgücü	12	2	2	8	9	19	11
Güneş	12	2	1	9	9	28	11

KÜÇÜK DIŞ HABERLER

× *Sofya* — Prag'daki bulgar orta elçisi B. Nikola Balananofun Paris orta elçiliğine tayinine Fransız hükümetince agreman verilmiştir.

× *Brüksel* — Kıral dün reksistlerin şefi B. Leon Derellei kabul etmiştir.

× *Amsterdam* — Kıraliçe dün akşam "Moral silâhlanma,, hakkında radyoda bir hitabe vermiştir.

× *Londra* — Press associationun parlâmento muhabirine göre, hükümet âzası arasında değişiklik hakkındaki şayialar doğru değildir.

× *Prag* — İyi bir kaynaktan alınan malûmata göre, çek hükümeti General Franko hükümetini tanımıştır.

× *Londra* — Ulster ile serbest İrlanda devletleri hududunda Newtowus, Tewart ve şimalî İrlanda'da kâin Tyrone arasında telefon teli kesilmiştir. Polis tahkikat yapmaktadır.

× *Moskova* — Komünist partisinin merkez komitesi, 18 inci kongrenin açılış tarihini 10 mart olarak tespit etmiştir. 17 inci kongre 1934 senesinin Sonkânunu sonlarında aktedilmişti.

× *Roma* — İyi haber alan mahfiller, Kont Ciano'nun Rayştag'ın 30 son kânun tarihli içtimaında hazır bulunacağına dair verilen haberleri tekzip etmektedirler.

× *Roma* — Büyük bir kısmı Almanyalı olan 1.000 kadar yahudi, Şanghay'a müteveccihen Napoli'den hareket etmiştir.

Katalonya'da yalnız Gerona vilâyeti kaldı

(Başı 1 inci sayfada)

lon'u işgal ederek akşama doğru bu şehre dört kilometrelik bir mesafeye yerleşmiştir. Bu müddet zarfında Tarrasa önünde faaliyette bulunan kolordu, öğle zamanı Sabadeli'i işgal ederek Akdeniz sahiline kadar ilerlemiş ve saat 18 de Mataro'yu işgal etmiştir.

Bu suretle Promar - Montorues ile Cabrils arasında geniş bir boşluk hasıl olmuştur.

Diğer cihetten şimalde faaliyette bulunan kollar, potas mâdenlerini işgal etmişlerdir.

Gerone'den 55 kiometre mesafede

Barselona, 28 a.a. — Barselona vilâyeti tamamiyle nasyonalistlerin eline geçmiş bulunuyor. Bütün Katalonya'da işgal edilecek yalnız Gerone vilâyeti kalmıştır. Bu vilâyet de Fransa hududu üzerinde kâindir. Franko kıtaatı buranın merkezi olan Geroneden elli beş kilometre mesafede bulunuyorlar.

Elde edilen ganimet

Saragossa, 28 a.a. — Resmî bir tebliğde, nasyonalistlerin Barselona'yı işgalleri esnasında general Yague ordusunun yüzlerce kamyon mühimmat ve harp levazımından başka yetmiş top, 1000 mitralyöz ve 15 milyon litre benzin ele geçirdiği bildirilmektedir.

Valansiya limanını bombardıman

Valansiya, 28 a.a. — Frankist hava kuvetleri, dün öğleden sonra Valansiya limanını bombardıman etmişlerdir. Foynes ismindeki ingiliz yük gemisi ile Ruzi ismindeki yunan yük gemisi hasara uğramıştır.

İtalyan yaralıları

Roma, 28 a.a. — İspanya'da harp eden italyan gönüllülerinden 700 yaralı Napoli'ye gelmiş ve Veliaht tarafından karşılanmıştır.

Hitler'in tebriki

Berlin, 28 a.a. — Barselon'un zaptı dolayısiyle General Franko'ya bir tebrik telgrafı çeken Hitler, şöyle demektedir:

"Yakında zaferle neticelenecek olan harbın ispanyol milletine sulhu getireceğini ve İspanya için mesut bir devre başlıyacağını emniyetle ümit ediyorum."

Negrin'in ümidi kesilmedi

Gerone, 28 a.a. — İspanya başvekili Negrin, dün akşam radyo ile ispanyol milletine hitaben söylediği bir nutukta, memleketin en büyük felâket devresini geçirmekte olduğunu kaydettikten sonra, Barselona'nın sukutunu müteakip cümhuriyetin düşeceği hakkında düşmanın beslediği ümitlerin boşa çıkacağını beyan etmiş, İspanya'nın dahilî ve haricî düşmanlarını takbih ederek karışmazlık siyasetinin müşkilâtı izale değil bilâkis arttırdığını ilâve etmiştir.

Negrin, cümhuriyet ordusunun müstevlilere karşı dayanmakta devam edebileceği sebeplerini saydıktan sonra bugün Katalonya'da harp etmekte olan cümhuriyetçi kıtaattan büyük bir kısmını düşmanın ablukası altında bulunan merkez mıntakasından getirilmiş olduğunu bunun ise tarihte emsali görülmedik bir şey teşkil ettiğini ilâve eylemiştir.

Nihayet Negrin, hükümetin mühim miktarda harp levazımı biriktirmiye muvaffak olduğunu söyliyerek "vaziyeti kurtaracağız" demiştir.

İspanyol mültecilerinin hali ne olacak?

Paris, 28 a.a. — Bugün toplanacak olan nazırlar meclisi, ispanyol mültecileri meselesini müzakere etmiştir. Meclis, Bone ile İspanya sefiri arasındaki müteaddit görüşmelerin mevzuunu teşkil eden 150.000 mülteci kadın ve ihtiyar hakkında bir karar ittihaz edecektir. Bunlar için Fransa'da veya sömürge imparatorluğu dahilinde muayyen bir mıntakanın ayrılması muhtemeldir.

Meclis, aynı zamanda Fransa'ya mühim miktarda mülteci ve muharip gelmesi ihtimalini de tetkik edecektir İyi haber alan mahfillerde söylendiğine göre, Fransa hükümeti bunların Fransa'da kalmalarını kabul etmeyi düşünmemektedir.

Diğer cihetten mültecilerin deniz yoluyla Valans'a naklindeki güçlük, bu meselede tesadüf edilen zorluğu arttırmaktadır.

Fransız hududuna iltica edenler

Paris, 28 a.a. — Fransız hududuna gelen mültecilerin adedi her gün artmaktadır Havas ajansı bugün ilk defa olarak silâhlı milislerin de hududu geçtiğini ve bunların silâhları alınarak muvakkaten misafir edildiklerini [illegible] mültecilerle dolu olarak fransız sahiline doğru ilerlemektedir. Fransız garnizonları hududun geçit noktalarını takviye etmişlerdir.

Ziraat Vekili şerefine ziyafet

(Başı 1 inci sayfada)

Ziraat Vekilimizin hitabesi

— Meslekdaşlarım:

Vekâlete gelişimin bütün arkadaşlar ve meslektaşlar tarafından sevgi ile karşılandığını görmekle çok bahtiyar ve mütehassisim. Tahassüsümün derecesini cidden ifade edemem. Ve ifade edememeği onun beliğ bir ifadesi sayarım. Bana karşı gösterilen sevgi ve yakınlığın şükran, borç ve cevabını da mesleğe ve meslekdaşlarıma hayırlı olmak suretiyle vereceğim. Vermeğe çalışacağım demiyorum, vereceğim diyorum. Vazifemin ağırlığını, çetinliğini bilirken bana böyle açık ve iddialı söyleten kuvet ve inanı bu karşılıklı sevgi ve güvenden, bu beraberlik ve birlikten aldığımı tebarüz ettirmek benim için bir hazdır. Elele, kafa kafaya, kalp kalbe yolumuzda emniyetle ve hızla yürüyeceğiz; milletin ve yurdun bizden beklediği işleri muhakkak ve mutlaka başaracağız.

Bu muvaffakiyetin inancı ile hepinizi sevgi ile selâmlarım."

Dâvetliler, Vekâlet ailesi arasında çalışma birliği duygularının tezahürüne vesile olan konuşmalardan sonra neşe ve samimiyet havası içinde saat 16 ya doğru dağılmışlardır.

× *Bern* — Neue Zuercher Zeitung gazetesi, Almanya'nın İsviçre'ye karşı gûya taarruzkâr niyetler beslediği hakkındaki Manchester Guardiyan gazetesinin neşriyatını reddetmektedir.

× *Tokyo* — Fukuoka bölgesinde Kassuya kömür madeninde vukubulan bir infilâk neticesinde 19 kişi toprak altında kalmıştır. Akibetleri meçhuldür.

× *Vaşington* — Ayan meclisi, temmuza kadar işsizlere yardım edilmesi için hükümetin istediği 875 milyon dolarlık tahsisatı 46 reye karşı 47 reyle reddettikten sonra bu tahsisat yekûnunu mebusan meclisi gibi 725 milyon dolar olarak tesbit eylemiştir.

Tunus ve Cibuti !

(Başı 1 inci sayfada)

nutukta italyan devlet nazırı Farinacei, şöyle demiştir:

"İtalya, civarında bulunan Tunusun İtalya'nın cenubunu tehdit eden bir memlekete ait olmasını hiç bir zaman kabul etmiyecektir.

Cibuti'nin Fransa'da kalmasının Hamburg'un bir ecnebi devletinin idaresi altında bulunmasından farkı yoktur."

Farinacei, netice olarak alman sömürge taleplerinin haklı ve müstacel olduğunu beyan etmiştir.

Bu nutuk, Münih radyosiyle neşredilmiştir.

İtalya isteklerini ortaya atacak mı?

Roma, 28 a.a. — Relazione İnternazionale mecmuası, İspanya işinin tasfiyesinden sonra italyan isteklerine temas etmek icap edeceğini yazıyor.

Mecmua Fransa'nın reddetmesi karşısında, Avrupa hadiselerinin sarih bir surette "mukadder münhani" ye yaklaşabileceğini ve bu münhaninin ancak "top sesleri" olan ezelî kanunun tabiî bulunduğunu ilâve etmektedir.

Amiral Darlan Fas'a gitti

Paris, 28 a.a. — Fransız deniz kurmay başkanı Amiral Darlan, Emile Bertin kruvazörüyle Kazablanka'ya giderek Sultanı ziyaret etmiştir

Çek - Slovakya'da nasyonal sosyalist partisi

Berlin, 29 a.a. — Alman ajansı bildiriyor: Von Ribbentrop'la B. Şvalkovski arasında yapılan görüşmeler üzerine, Çek - Slovakya'daki nasyonal sosyalist partisinin, yabancı memleketlerdeki nasyonal sosyalist teşekküllerinin dirijanı B. Bohle'nin direktifleri dahilinde zorluksuz faaliyette bulunabileceği Almanya orta elçiliğine tebliğ edilmiştir.

EKONOMİ

Faydalı bir teşekkül : Umumî murakabe heyeti

H. A. KUYUCAK

Bu senenin başında, memleketimiz sanayii için pek hayırlı olacağını tahmin ettiğimiz yeni bir teşekkül faaliyete başladı. Bu da "Umumî Murakabe Heyeti"dir. Sermayesinin tamamı devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan iktisadî devlet teşekküllerinin umumî murakabesiyle meşgûl olacak olan böyle bir heyetin mevcudiyeti bile sanayiimizin ve iktisadî faaliyetimizin olgunlaştığını gösterecek bir delildir.

On dokuzuncu asırda "Devlet iktisadî teşebbüslere girişmeli midir?" şeklinde yapılan münakaşalar bugün hemen tamamiyle ortadan kalkmış ve yerine "Devlet iktisadî teşekküllerini nasıl idare etmelidir" meselesi çıkmıştır.

Filhakika bugünün devleti ister istemez iktisadî faaliyette bulunmak mecburiyetini duymakta ve en liberal nazariyelerin tesiri altında kaldığı zannolunan İngiltere ve Amerika gibi memleketlerde bile, devletin, mahallî idarelerin ve belediyelerin işlettikleri iktisadî teşekküller gün den güne artmaktadır.

Rejimimizin ana prensiplerinden olan devletçilik bu umumî temayülün sarih ve katî bir ifadesi telâkki olunabilir. Bu prensipin sanayi ve iktisat sahasında tatbiki memlekete, hususî teşebbüslerin kuramıyacağı sanayii ve işletmeleri kurmuş ve millî emeğe en randımanlı çalışma imkânlarını vermiştir. Yanlız şurası muhakkaktır ki devletin idare işleriyle iktisadî işleri arasında mühim farklar göze çarpar: Devlet hususî teşebbüslerin girişmiyeceği, başlangıçta girişmeği kârlı bulmıyacağı iktisadî işlere girişir. Fakat sırf bu sebeple, devlet teşebbüslerinin fena bir randıman la işlemesi icap etmez. Bilakis iktisadî devlet teşekkülleri de umumî iktisat prensipleri dahilinde ve gerek millî sermayeye ve gerek millî emeğe en büyük randımanı verecek şekilde işletilmeği ve eğer memleketin umumî menfaati bakımından her hangi bir işte bu prensiplerde fedakârlık yapılmak lâzımsa bu fedakârlığın da niçin ve nasıl yapıldığı ve ihtiyaçla mütenasip olup olmadığı bilinmelidir.

Bu düşüncelerle hazırlanan "sermayesinin tamamı devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan iktisadî teşekküllerin teşkilâtiyle idare ve murakabeleri" hakkında neşrolunan 17 haziran 1938 tarihli ve 3460 numaralı kanun evelce hususî kanunlarla kurulmuş ve bundan sonra kurulacak iktisadî devlet teşekküllerinin hakikî hüviyetlerini ve tâbi olacakları umumî hükümleri meydana koymuştur. Bu kanuna tâbi müesseselerimiz Sümerbank, Etibank, Türkiye Cümhuriyeti Ziraat Bankası, Denizbank ve Devlet Ziraat işletmeleri Kurumu ile Toprak Mahsulleri Ofisi ve bu kanuna göre kurulacak diğer müesseselerdir. Kanunda mevcut müesseseler arasında Emlâk ve Eytam Bankasından bahsedilmemekte ise de tediye olunmuş sermayesinin hemen tamamı devlet elinde olan bu müessesenin de Murakabe kanununa tâbi olması çok faydalı ve temenniye değer bir noktadır.

Bu kanun mucibince tayin olunan Umumî Murakabe Heyetinin başlıca vazifesi de bu müesseselerin "İdare şekil ve ve tarzlarını ve gayelerine ve iktisadî, ticarî ve sınaî esas ve icaplara uygun ve verimli ve rasyonel bir şekilde işleyip işlemediklerini ve hususiyle mevcut şartlara göre emsâli müesseselerle mukayeseli maliyet hesaplarını her hesap yılı içinde en az bir defa tetkik, tahkik ve murakabe etmek ve buna dair raporlarını İktisat Vekâletiyle alâkalı vekâlete ve teşekküle vermektir."

Bu vazife, Umumî Murakabe Heyetine memleketin iktisadî hayatında nazım bir rol vermektedir. Filhakika itibarî sermayeleri 317 milyon gibi memleketimiz bakımından büyük bir servet toplantısı teşkil eden ve denizcilik, sanayi ve ziraat sahalarında mühim işleri üzerine alan en mühim müesseseler bu heyetin murakabesine girmiş bulunmaktadır.

Heyetin kanunla tasrih olunan vazifelerini hakkiyle ifa edebilmesi için müstakil olması lâzım geleceği tabiîdir. Bu husus da kendisini doğrudan doğruya Başvekâlete bağlamak suretiyle temin edilmiş bulunmaktadır. Filhakika bu suretle, Heyet, murakabesine dahil müesseseler arasında tamamiyle bitaraf bir teşriki mesai de vücuda getirmiş olacaktır. Bu müesseselerin isim ve sermayeleri ayrı olmasına rağmen müşterek gayeleri Türk ekonomisine memleketin ihtiyacı olan sınaî, ticarî ve iktisadî teşekkülleri vücuda getirmek suretiyle hizmet etmek ve Türk milletinin alın teriyle biriken millî sermayeyi en verimli bir tarzda kullanmaktır.

Bu sebeple, pek tabiîdir ki, aralarında husule gelecek iş birliği bu gayenin husulüne yardım edecektir.

Murakabe heyeti bir reis ile altı âzadan mürekkeptir. Heyet âzaları umumî murakabe ile meşgûl olacak ve müesseselere ait teknik ve hesap işlerine bakmak üzere de teknisiyenlerden ve mütehassıs muhasiplerden mürekkep bir büro heyete merbut bulunacaktır.

Umumî Murakabe heyetinin murakabesi sadece bir teftiş mahiyetinde değildir. Şimdiye kadar bu müesseseler birkaç nevi teftiş ve murakabeye tâbi olmuş bulundukları halde yeni kanunla konulan esaslar dahilinde bir murakabe mevzuubahis olmamıştı. Evelâ bu müesseselerde dahilî işleri teftiş için kendi müfettiş ve revizörleri vardır ki bunlar doğrudan doğruya müessese müdürlüklerine tâbi ve müessesenin işlemesinden mesul umum müdürlerin kontrol vasıtalarıdır.

Müesseselerin her biri için ayrı ayrı olarak umumî heyetlerince intihap edilmiş bulunan murakipler şimdiye kadar yanlız umumî bilânço murakabesiyle meşgûl bulunmakta idiler. 1939 dan itibaren bunların ifa etmekte oldukları vazifeler de umumî murakabe heyetine intikal edecektir.

İktisat Vekâletinin teftiş ve murakabe heyeti de her zaman bu müesseseleri teftiş salâhiyet ve vazifesiyle mükellefti. Bu salâhiyet ve vazife idame olunmuştur.

Kanunda sarahatle ifade edildiğine nazaran "İktisat Vekâletiyle alâkadar vekâlet lûzum gördükçe bu kanun hükümlerine tabi teşekkül ve müesseselerin muamele ve hesaplarını ve idare tarzları ile ekonomik vaziyetlerini tayin edeceği memurlar marifetiyle tetkik ve teftiş ve murakabe" edebileceklerdir. Fakat bu teftiş sırf alâkadar vekâlet bakımından müesseselerin randımanları hakkında umumî heyete rapor verecek olan makam ancak murakabe heyetidir.

Görülüyor ki artık devlet şimdiye kadar kurduğu müesseselerin olgun birer teşekkül gibi tam iktisadî şartlar dahilinde işlemesi zamanı geldiğini takdir etmiş bulunmaktadır. Bu bir taraftan, mevcut müesseselerin şimdiye kadar iyi çalıştıklarını ve bu tarzda bir murakabeye hazır bulunduklarını göstermek itibariyle memnuniyete değer bir nokta olduğu gibi diğer taraftan da istikbalde daha feyizli çalışacakları hakkında büyük bir emniyet vermektedir.

Şüphesizdir ki Murakabe Heyetinin raporları murakabe olunan müesseseler için de faydalı birer ayna vazifesini gösterecektir. Teftiş ve murakabe ilerlemek istiyen her şahıs ve müessese için korkulacak bir şey değil yardımcı ve bazen de kurtarıcı, bir alâka telâkki olunmalıdır.

Yeni Murakabe Heyetine vazifesinde muvaffakiyetler dilemek bir borçtur.

Beyannameden sonra..

(Başı 1 inci sayfada)

ve mukadder istikbaline bakıyor. 19 mayıs 1919 çocukları, çoktan askerlik hizmetlerini ve üniversitelerini bitirmişlerdir. Devlet ve serbest hayat kadroları, maziyi ancak tarih sayfalarında okuyan nesillerle dolmuştur.

Değişmez şiarımız şudur: İleriye doğru, daima! Geriye doğru, hiç bir zaman!

Her yeni hareket, rejimin devam ve istikrarını kuvetlendirecek, bu devam ve istikrar gayesi ile tezat teşkil eden cürüm ve zâflar mütemadiyen tasfiye edilecektir. Bu tasfiyelerde ancak kuvet ve emniyet ifadesi aranabilir ve ancak o bulunabilir.

F. R. ATAY

HİKÂYE

CASUS

Yazan : Henry Deat *Çeviren : F. Zahir Törümküney*

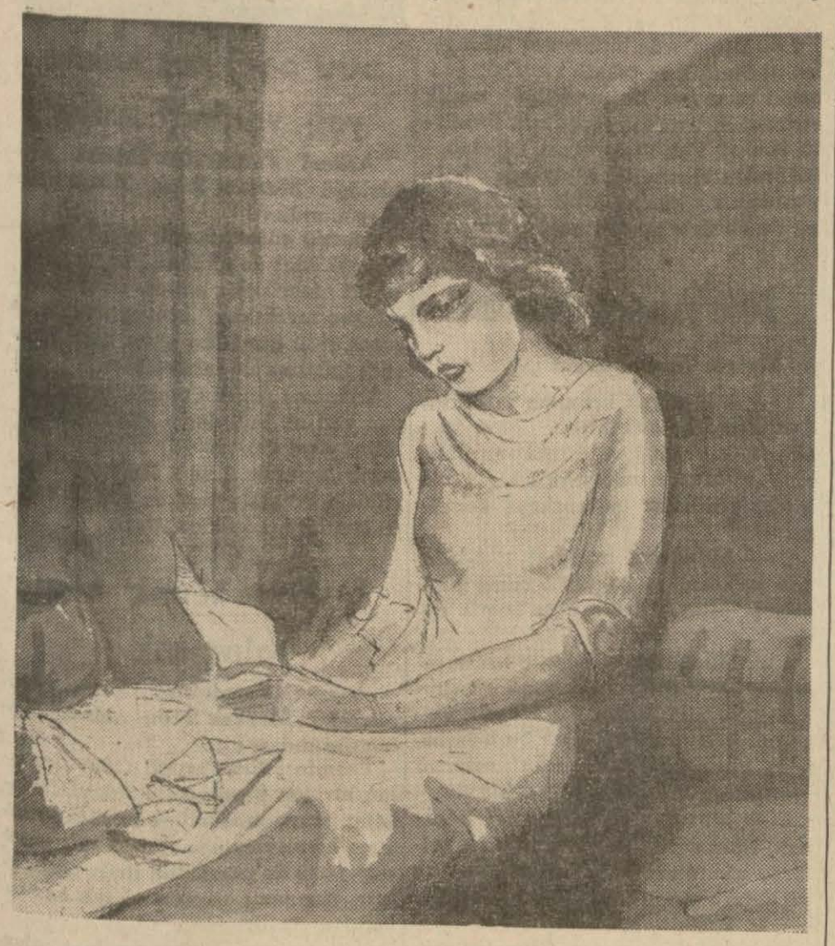

Helen Sephard, bavullarını hazırladı. Saate baktı. Ekspresin hareketine tam yarım saat vardı. Biraz acele etmesi lâzımdı. Aksi takdirde tireni kaçıracaktı. Yol kostümlerini giydi. Odadan çıkacağı sırada kapı vuruldu. İçeriye otelin garsonlarından biri girdi. Elindeki telgrafı uzattı. Helen, telgrafı okudu:

"— Vaşington'a gitmenize lüzum kalmamıştır. Karmania, isimli vapur, gece yarısı Londra'ya müteveccihen hareket edecektir. Vapura binerek, talimatımıza intizar ediniz."

Telgrafın altında imza yoktu. Fakat, Helen, telgrafın Mortson fabrikaları istihbarat şefi tarafından çekildiğini biliyordu. Helen, Martson fabrikaları istihbarat bürosunun en kıymetli memurlarındandı. Fevkalâde güzelliği ve keskin zekâsı, onun kimsenin baş edemediği çapraşık işlerin kolaylıkla hakkından gelmesine yardım ediyordu.

Derhal telefonu açtı. Vapur acentasını aradı.

— Karmania, vapurunda birinci mevki bir kamara rica edeceğim.

Acanta memuru ismini not ederek:

— Kamaranız, hazırdır. Madmazel, dedi.

Helen, vapurun kalkmasına bir, iki dakika kala yetişti. Kendisine ayrılan kamaraya girdi. Masanın üstünde büyük bir gül buketinin yanında da bir mektup duruyordu. Zarfın üstünde kendi ismi yazılıydı. Mektubu açtı. Aşağıdaki satırları okudu:

"— Girişeceğimiz teahhüdde bize rakip çalışan fabrika, mümessiline geri dönmesi hakkında emir vermiştir. Bu itibarla Basil Bolton'u takip etmenize ve Vaşington'a gitmenize lüzum kalmamıştır. Karmania vapurunun 14 numaralı kamarasında, Amerika'nın tanınmış çelik fabrikalarının genç mümessili, Alfred Tubi seyahat etmektedir. Kendisi Londra'ya gidiyor. Orada bir hafta kaldıktan sonra Nis'e gidecektir. Ayın yirmi beşinde, büyük bir devlet namına mühim miktarda ham çelik mübayaasına memur edilen komisyonla temasa geçecektir. Alferd Tubi'nin, komisyona teklif edeceği fiyat ve şerait çok müsaittir. Bu takdirde, bizim fabrikalarımızın da iştirâk edeceği bu münakasayı kazanmamıza imkân kalmıyacaktır. Binaenaleyh, sizin vazifeniz, Alfred Tubi'nin tayin edilen günde Nis'te bulunmamasını temin etmektir.

İşinizi kolaylaştırır ümidiyle, size Alfred Tubi'nin, karakteri hakkında biraz malûmat veriyorum:

— Alfred, genç olmasına rağmen mesleğinde iyi yetişmiş, gayet zeki ve kurnaz bir adamdır. Oldukça mağrurdur. Güzel kadınlara karşı zâafı vardır. İçkiye ve eğlenceye düşkündür. Münakaşadan hoşlanmaz. Her meselede kendi fikirlerinin itirazsız kabulünü ister.

Sizin gibi zeki bir kadına bu kadar izahat kâfidir. Üst tarafını diryayeti nizden beklerim. Her ne bahasına olursa, olsun Alfred Tubi'yi, Nis'e göndermiyeceksiniz. Muvaffakiyetler dilerim. Adyö."

Helen, bir müddet düşündü. İstihbarat şefinden bugüne kadar, bir çok mühim işler hakkında şiddetli talimatlar almıştı. Fakat, bu derece garip bir direktifle karşılaştığını hatırlamıyordu. Mektubu çantasının içine yerleştirdi. Yorgunluk ve uykusuzluktan bitkin bir haldeydi. Kendini yatağına attı. Bir iki dakika geçmeden derin bir uykuya daldı.

Ertesi sabah erkenden kalktı. Aynanın önüne geçti. İtina ile saçlarını düzeltti. Yüzünün tuvaletini yaptı. Giyindi. Aynaya son bir göz attı. Gülümsedi. Kendi, kendine göz kırptı. En sakin erkekleri bile bir anda baştan çıkartacak kadar güzeldi bu sabah.

Kamarasından çıktı. Bir müddet gövertede dolaştı. Temiz, deniz havasını ciğerlerine doldurdu. Kahvaltı zili çalıyordu. Yemek salonuna doğru yürüdü. İçeri girdiği zaman, bütün erkek başları döndü. Hepsinin gözlerinden derin bir arzu ve taktir okunuyordu. Helen, kimseye ehemiyet vermiyen bir tavırla ilerledi. Masanın baş tarafında, şık ve mağrur bir erkeğin karşısındaki boş sandalyeye oturdu.

Helen, kahvaltıdan sonra dudakları nın arasına bir sigara kıstırdı. Çantasından kibrit aradı. Karşısındaki şık erkek, onun her hareketini büyük bir dikkatle takip ediyordu. Hemen bir kibrit çaktı. Genç kadının sigarasını yaktı.

Artık aralarında ahbaplık başlamıştı. Helen, aradığını kolayca bulmuştu. Alfred Tubi, hakikaten yaman bir adamdı. Fakat, Helen gibi işinin ehli ve feleğin çenberinden geçmiş bir kadın için onun hakkından gelmek pek güç bir şey değildi.

Londra'ya yaklaştıkları zaman, aralarındaki samimiyet son haddine varmıştı. Alfred Tubi, Londra'da kalacağı günleri birlikte geçirmelerini teklif etti. Helen, dudaklarında sinsi bir tebessümle buna razı oldu.

Günler, coşkun bir neşe içinde geçiyordu. Alfred Tubi, gittikçe genç kadına karşı derin bir bağlılık gösteriyordu. Helen, mühim vazifesini yapacağı anın müthiş bir süratle yaklaştığını, endişe içinde hissediyordu. Bütün zekâsını toplamış, erkeği oyalıyacak, avutacak programlar hazırlıyordu. Nihayet, bir hafta bitti. Alfred Tubi'nin, hareket günü geldi. Genç kadının çevirdiği bir manevra ile Alfred, o gün, seyahatten vaz geçti.

Helen, kendini muvaffak olmuş addediyordu. Bir kaç gün daha bu şekilde atlatırsa, mesele kalmıyacaktı.

Netice, hiç de ümit ettiği gibi çıkmadı. Ertesi sabah, Alfred erkenden hazırlandı. Helen'i, uykusundan uyandırdı:

— Ben tayyare ile hareket ediyorum. Acele bir işim var. On gün zarfında geri döneceğim. Sakın darılma yavrum, dedi.

Helen, yatağından fırladı. Erkeği bu yolculuktan vaz geçirmek için türlü nağmeler yaptı. Alfred, katiyen yola gelmiyordu. Çaresizlik içinde kaldığını görünce, gardrobuna koştu:

— Ben de seninle geleceğim! Diye haykırdı.

Alfred, yarım saattanberi takındığı ciddî tavrı bırakarak bir kahkaha attı:

— Seni tecrübe ettim, dedi. Yoksa ben bir yere gidecek değilim. Benim vazifem seni Londra'ya getirmek ve burada alıkoymaktı.

Helen, hayret ve öfkeden ne yapacağını şaşırmış bir halde erkeğin yüzüne bakıyordu.

Alfred, gülerek anlattı:

— Sen Basil Bolton'u takip etmek üzere emir almıştın. Vazifeni mükemmel yapıyordun. Zavallı Basil, yakasını senden kurtaramıyordu. Kendisinin Vaşington'da da peşinden ayrılmadığın takdirde oradaki münakasayı kaybedecektik. Martson fabrikalarının göstereceği müsait şartları bizim fabrikalarımızın göstermesine imkân yoktu. Seni Basil'in peşinden ayırıp, adamımızın rahat rahat çalışabilmesini temin için emir aldım. Bu sabah Basil'den gelen bir telgraf münakasayı kazandığımızı müjdeledi. Görüyorsun ya, vazifemi kusursuz yaptım. Beraber geçirdiğimiz tatlı günlerin hatırasını ebediyen kalbimde saklıyacağım. Adiyö.

Alfred, genç ve güzel kadının hiddetten büyüyen gözlerine son bir defa daha baktı. Sonra, zarif bir reveransla eğilerek çıktı.

ANDAÇ

NÖBETÇİ ECZANELER

Pazar	: İstanbul eczanesi
Pazartesi	: Merkez eczanesi
Salı	: Ankara eczanesi
Çarşamba	: Yeni ve Cebeci eczaneleri
Perşembe	: Halk ve Sakarya eczaneleri
Cuma	: Ege ve Çankaya eczaneleri
Cumartesi	Sebat ve Yenişehir eczaneleri

ACELE İMDAT

Bir yaralanma, bir kaza, fevkalâde bir hastalık vukuunda acele imdat istemek için belediyeler hastanesine (2257) numara ile telefon edilir.

Lüzumlu Telefon Numaraları

Yangın hibarı: (1521). — Telefon müraracaat. şehir: (1023-1024). - Şehirlerarası: (2341-2342). — Elektrik ve Havagazı arîza memurluğu: (1846). — Mesajeri Şehir anbarı: (3705). — Taksi telefon numaraları: Zincirlicami civarı: (2645-1050-1196). - Samanpazarı civarı: (2806-3259). - Yenişehir. Havuzbaşı Bizim taksi: (2323). - Havuzbaşı. Güven taksi: (3848). Birlik taksi: (2333). - Çankırı caddesi. Ulus taksi: (1291). - İstanbul taksisi: (3997).

Otobüslerin ilk ve son seferleri

Ulus M. dan K. dere'ye	6.45	23.00
K. dere'den Ulus M. na	7.15	23.20
Ulus M. dan Çankaya'ya	7.25	23.00
Çankaya'dan Ulus M. na	7.10	23.20
Ulus M. dan Dikmen'e	6.30	20.00
Dikmen'den Ulus M. na	7.00	20.30
Ulus M. dan Keçiören'e	6.00	21.00
Keçiören'den Ulus M. na	6.30	21.30
Ulus M. dan Etlik'e	6.30	21.00
Etlik'ten Ulus M. na	7.00	21.30
Ulus M. dan Cebeci'ye	7.00	23.00
Cebeci'den Ulus M. na	7.00	23.00
Cebeci'den As. fabl.ra	7.00	—.—
As. fabl. dan Cebeci'ye	—.—	17.00
Yenişehir'den Ulus M. na	7.00	23.00
Ulus M. dan Yenişehir'e	7.10	23.00
S. pazarı'ndan Akköprü'ye	6.15	7.00
Akköprü'den S. pazarı'na	7.30	9.45
Bahçeli Evlerden Ulus M. na	7.45	—.—
U. M. dan Bahçeli Evler'e	—.—	20.00

§ U. Meydanı'yle İstasyon arasında her beş dakikada bir sefer olup tren zamanları seferler daha sıktır.

U. Meydanı'yle Yenişehir. Bakanlıklar. Cebeci, Samanpazarı arasında saat 8 den 20 ye kadar vasatî her beş dakikada; saat 20 den 21 e kadar her on dakikada; saat 7 den ve 8 e ve 21 den 23 e kadar her 15, 20 ve 30 dakikada bir muntazam seferler vardır.

§ Akşamları Ulus Meydanı'ndan saat 23 deki son seferlerle bunların Ulus meydanı'na dönüşleri sinemaların dağılış saatlerine tâbidirler.

Posta Saatleri

Teahhütlü saat (18) e kadardır.
Posta saat (19) a kadar İstanbul cihetine mektup kabul eder.

Tren Saatleri

Haydarpaşa'ya :	Her sabah 8.20. Her akşam 19.15 ve 19.50 de (Pazartesi. Perşembe. Cumartesi Toros sürat.)
Samsun hattına :	Hergün 9.35 (Kayseri, Sivas, Amasya bu hat üzerindedir.)
Diyarbakır hattı :	Her gün 9.35
Zonguldak hattı :	Hergün 15.00

Majino'nun mezarı başında

Fransa'nın şarkını saran beton istihkâmın ismi olan Majino'dan kinaye olarak fransızlar şimdi iştihası kabaranların önüne gerilen her istihkâma, Majino diyor.

Meselâ Tunus'ta yapılan son tahkimat, Cibuti'de hazırlanan istihkâmların hepsi bu isimle anılıyor. İstihkâm ve tahkimat filmleri, bugün dünyada en çok heyecan, alâka, biraz da ibretle seyrediliyor.

Bu söz, bütün dillerde hararetle dolaşırken bundan yedi sene evel ölen eski nazır Andre Majino'nun ölümünün yedinci senesi geçenlerde sessiz sadasız anıldı.

İki âyan âzası, bir iki nahiye müdürü, Fransa'ya baştan başa bir zırh takan Majino'nun mezarına ayaklarının ucuna basa basa bir demet çiçek koydular. İsmini taşıyan istihkâmlarda çarpışacak olan mukadderatların çıkaracağı tarrakaları düşünelim.

Eli maşalı bir kadın

Adana, (Hususî) — Azime ve Fatma adında iki kadın bir tavuk yüzünden kavga etmiştir. Biraz sonra ağız kavgası büyümüş, Azime eline geçirdiği bir maşa ile Fatmanın başına burmuştur. Fatma başından ağır surette yaralanmış ve tedavi altına alınmıştır. Eli maşalı kadın yakalanmıştır.

20 İNCİ ASRA DAİR FENNÎ KEHANET

İNSANLAR GELECEK ASIRDA ACABA NASIL YAŞIYACAKLAR ?

Les Anal dergisinden

Bugünkü dünyada ihtira ve keşifler o kadar süratle birbirini takip ediyor ki bu yüzden hayat şartları devamlı bir değişme geçiriyor ve bizi sürükliyen cerayanı kavrıyabilmek için ancak mazide bir anı kıyas noktası olarak almak mecburiyeti duyuyoruz. Bin kere işidilmiş bir söz vardır: "On dördüncü Lüi şimdi dünyaya dönse ne kadar şaşardı!„ Muhayyile sahibi her adam bir harikulâde roman mevzuu tasarlıyabilir: Tarihî bir şahsiyet olular arasından kalkıyor ve birdenbire kendini modern bir şehirde buluyor.... Bu tasavvur bir ihtiyacı karşılıyor: Tedrici bir surette vücuda gelişine şahit olduğumuz bir halin kıymetini kâfi derecede idrak edemiyoruz; Anî sürprizlerle karşılaşmadan; onun için bu heyecanı bir lâhza kendimizi yerine koyduğumuz bir eski devir adamının şahsında tasavvur ederek yaşamıya çalışıyoruz.

Dünle bugünü kıyaslamaktan duyduğumuz zevk bizi yarına ait cüretkâr tahminlerde bulunmıya teşvik ediyor. Yarınki keşiflerin hudutsuz imkânlarına olan imanımız bilhassa asrımızın bir hususiyetidir. Bizden evelkiler her icadın sonuncusu olduğuna ve bundan fazlasını tahayyül etmenin masal müelliflerine ait bir iş olduğuna inanmıya mütemayildiler. İmdi birkaç sene içinde Jül Vern'in imkânsız sanılan tahayyülleri tahakkuk etmiş ve hatta geride bırakılmıştır; ve ne zaman bir fen son haddine gelmiş görünse, ansızın kendine beklenmedik imkânlarla dolu yeni bir dünya açtığı görülmektedir; meselâ atomistik ilminin meydana gelmesi buna güzel bir misaldır.

Kimya, bilhassa organik kimya yüzlerce sunî mamuller vücuda getirmiye, ekserisi tabiatte mevcut olmıyan yenî terakkiler icat etmiye muvaffak olmuştur. Son derecede faydalı birçok maddelerin sunî surette imali mümkün değildir: Hayat için lüzumlu on iki hormon dan, ancak ikisi imal edilebilmiştir; sunî gıda henüz istikbale ait bir sırdır. *Cholostérol* denilen maddenin sunî surette imali çok ehemmiyeti haiz olacaktır. Çünkü hormonlarla vitaminler bu maddenin müştaklarıdır, ve bu sahada uzvî ve zihnî sakatlıkların tamir ve islâhı imkânı elde edilmiş olacaktır. Günün birinde veraset kanunlarına kimyanın hakim olcağını farzetmekte hata yoktur.

Diğer bir nokta da uzvî eriticilerin, yani her türlü maddeleri eriten mayilerin istihsalidir. Bugün yüzlerce eritici mayi vardır. Fakat henüz Selülozu eritecek bir madde yoktur. Bu madde bulunduğu gün ipeği unutturacak sunî bir ipek imâl edilebilecektir. Fakat biz bugün, eritme yoliyle elde edilen ve tabiatin imkânlarını aşan birçok sunî maddelere sahip bulunuyoruz. Bunlar arasında sunî kauçuk ve sunî yün denilen maddeler de vardır. Alüminyüm cevherini eritecek bir maddenin bulunması sayesindedir ki cevheri pek bol, fakat istihracı çok pahalı olan alimünyüm her kesçe kullanılabilir bir madda haline gelmiştir. Yağlı boyalar, renkler, kokular gibi nice nice maddeler sunî surette elde edilmiştir! Kimya sayesinde ne kadar maden halitaları mümkün olmuştur. Fakat daha binlerce tabiî madde henüz sunî surette imâl edilemiyor.

Atomik fizik muhayyeleyi tahrik eden fakat henüz halli pek kolay görünmiyen bir mesele ortaya atmıştır: Maddedeki enerjinin elde edilmesi. Profesör Aston'a göre yarım libre madde içinde, otuz bin tonluk bir gemiyi yirmi mil süratle Amerikadan İngiltere'ye götürecek kadar enerji mevcuttur. Fakat bunun için bu maddedeki atomların hep birden infilâkı lâzımdır. Buna bir gün muvaffak olunsa bile, elde edilmesi lâzım gelen enerjiden daha büyük bir enerji sarfına ihtiyaç olacaktır. Altının imâli de böyledir. Altının sunî surette imâli de mümkün görünmektedir. Fakat bir milgramın istihsali için bir servet sarfetmek şartiyle.

Tekniğin inkişafına gelince, bunun gözettiği ilk hedef *sâiden tasarruftur*. Makine insanın yerini almakta, daha süratli ve daha ucuza çalışmaktadır. Bir hesap makinesi bin adamın bir saatte çıkarabileceği işi yapmaktadır. Hatta kontrol işleri bile, fena yapılmış ambalâjları meyadana çıkaran, cigaraların içini araştıran, hapisaneleri muhafaza eden, asansörleri durduran, sokaktan geçen nakil vasıtalarını sayan fotoelektrik selülleri sayesinde, insandan makineye geçmektedir. İdeâl olan şey insanın işi yalnız yaratmıya, islâh etmiye, otomatik âletlerin işlemesine nezaret etmiye inhisar etmesidir. Bu da bir gün kabil olacaktır.

Makine, muharrik kuvet meselesini ortaya çıkarır. Dünyanın kömür ve petrol madenleri birkaç asır içinde tükenecektir. Çağlıyanın su kuveti pahalı değildir. Fakat Amerikanın bütün su kuvetleri teçhiz edildiği zaman lüzumlu enerjinin ancak yarısı elde edilmiş olacaktır. Deniz sularının suhunet farklarından istifade hususunda Cland'ın icadı henüz büyük ümitlere veremiyor. Devamlı ve kesif bir iş için rüzgâra güvenilmez. Güneş hararetini yakalamak ve depo etmek çok pahalıya mal olacak ve pek pratik olmıyacaktır.

Birgün ateş böceklerindeki ışığın kimyevî seyrini meydana çıkarıp bundan istifade edilmesi mümkün olabilir.

Nakil vasıtalarına gelince, henüz yüz yaşında olmıyan demiryol şimdiden ihtiyarlamıştır. Bir yandan otomobil arabalar, bir yandan petrolü nakleden *Pipe - lineler* git gide daha ziyade ona rekabet etmektedir. Hatta maden kömürünü mahallinde kömürün bütün vasıflarına sahip sunî gaze tahvil etmek mümkün olduğu gün, bunun da ayni şekilde nakli kabil olabilecektir. Enerji hasıl edici maddeleri taşıyacak yerde bizzat enerjiyi nak letmek daha kolaydır.

Yarının nakil vasıtası olan otomobil islâh edilecek, randımanı artacak, ucuzlatılacak, yüz altmış bin kilometre yapabilecek ve herkesin harici olacaktır.

Seri nakliyat tabiî tayyare ile olacaktır. Sürati artan tayyareler sayesinde Nevyork'tan San Fransisko'ya mesafe sekiz saate ve Londra'ya on saate inecektir. Şimdiden tayyare emniyetli bir vasıta olmuştur. İstatistiklere nazaran ticarî tayyarede 16 milyon kilometrede ancak bir ölüm vardır.

Televizyon yakında ticarî bir mahiyet alacaktır: Büyük bir millî hâdise olduğu zaman alelâde bir sinema salonunun seyircileri bu hâdiseyi olduğu anda seyredebileceklerdir. Evinde oturan seyircinin spor maçlarını rahat kolutuğundn takip etmesi de mümkün olacaktır. Telefon, insan sesini hiç değiştirmeden verebilecek, ve radyonun paraziti kalmıyacaktır. Cebe sığacak alıcı ve hatta verici radyo makineleri yapılacaktır ve evin bayanı sokakta otomobil içinde seyahat eden kocasiyle konuşabilecektir.

Dünyanın maden servetleri muazzamdır. Fakat şimdilik ancak en zengin cevherleden istifade edilmektedir. Meselâ alüminyüm, yüzde elli miktarda madeni muhtevî bir cevherden çıkarılmaktadır. Halbuki arazinin kışrında vasatî yüzde 7 miktarda alüminyüm vardır. Maden fakir cevherlerden istifade etmek için daha ucuza mal olacak metodların bulunmasına ihtiyaç vardır. Deniz suyunda altın vardır; eğer bütün denizlerdeki altın çıkarılabilse bütün yolların altınla döşenmesi mümkün olur. Fakat deniz suyundaki altının nisbeti ancak milyonda birdir. Bu yüzden şimdi ihmal edilmektedir. Fakat daima ihmal edilecek mi? Meselâ deniz suyundan brom madeni çıkarmak bugün mümkün olmaktadır. Dakikada yüz bin litre deniz suyu elden geçirilmek suretiyle, ayda beş yüz bin libre brom çıkarılmakta ve bu istihsal masrafını ödememektedir.

Ziraat henüz daha çocukluk çağındadır. Bu sahada en ileride olan Amerika bile imkânlarının son haddine varmış olmaktan pek uzaktır. Ziraatin bir endüstri haline getirilmesi lâzımdır. Toprağın fennî usullerle randımanı arttırılabileceği gibi, elde edilen mahsullerin endüstride kullanılarak bir çok lüzumlu maddelere ifrağı imkânı mevcuttur. Saman ve saire gibi ziyan olan maddelerin miktarı yalnız Amerika için bir milyar ton olarak tahmin edilmektedir. Halbuki bunlarla bir çok maddeler imal edilebilir. Fakat burada teknik terakkilere ihtiyaç vardır.

Sunî gıda sahasında istikbalin bize bir çok terakkiler saklaması muhtemeldir. Ancak burada, bazı mühayyileleri harekete getirmiş olan hap şeklinde gıdanın tahakkuk etmesi pek kolay görünmüyor. Çünkü gıda maddeleri yalnız kimyevî terkipleri itibariyle değil uzvî terkipleri itibariyle de besleyicidirler. Bazı besleyici maddelerin sunî surette imali mümkün olabilir. Fakat sunî bir biftek ancak bir hayaldir. Hem gıda bahsinde, sunî maddeler ancak bir zaruret halinde kullanılacak, imkân bulanlar tabiîlerini daima tercih edeceklerdir.

Çocuk ilâvemizde yapıştırmacadan kart kazananlar

Zonguldak Çelikel lisesinden 915 M. Akçe, Ankara kız lisesinden Sabriye Koce, Ankara Devrim okulundan 270 Faruk Şahinbaş, Ankara Yenihayat okulundan 439 Nurseli Uçuk, Tokat Gazi paşa ilk okulundan 130 Lûtfi Bakır, Ankara Atatürk okulundan 287 Özcan Alp, Ankara Devrim okulundan 225 Fatma Gürses, Ankara Etlik okulundan 282 Lâmia Atabek, Konya erkek lisesinden 914 Memduh Biniciyürük, Ankara Maliye Vekâletinde Raif oğlu Yüksel Sayan, Çankırı Gazi paşa ilk okulundan 131 Müzeyyen İnal, Ankara Sümerbank arkası Vehbi Koç apartmanında Fatma Sönmez, Ankara İnönü okulundan 873 Süat Küpmir, İstanbul Aksaray 26 ıncı ilk okuldan 36 Sevim Sezen, Diyarbakır Ziya Gökalp okulundan 387 Muzaffer, İstanbul Bostancı Tepeköy 38/A da Nezahet Ataş, Samsun cümhuriyet okulundan 17 Lûtfi Erdogmuş, Ankara Devrim okulundan 383 Tarık Acar, İzmit orta okulundan 3/B de 1047 Ali Uzunoğlu, Ankara üçüncü orta okulundan 946 Kâmiran Sayınalp, Maraş Sakarya ilk okulundan 240 Nihat Uyğur, Ankara erkek lisesinden 1540 Cahit Çorbacıoğlu, Malatya Gazi ilk okulundan 534 Nair Özerol, Ankara erkek lisesinden 1452 Fikret Üstünay, Ankara Bozkurt mahallesi orta sokak 14 de Şükran Ayça, Havza Eregli ilk okulundan 41 Galip Ozkuran, Elâzığ altıncı okulundan 5/A da 134 Ahmet Aydın, Çankırı orta okulundan 2/B de 68 Mehmet Günelçal, Ankara birinci orta okulundan 1668 Baha Yurdakök, Ankara İnönü okulundan 865 Hayrettin Tek, Ankara üçüncü orta okulundan 26 Necdet Ekman, Ankara İnönü okulundan 1211 Hasip Göçmez, Ankara İltekin okulundan 1133 Ayşe Tunçay, Çermik ilk okulundan 193 Güngör Bayrakçı, Zonguldak Çelikel lisesinden 884 Fuat Uğurlu, Çankırı orta okulundan 2/B de 83 Hasan Denli, Ankara ikinci orta okulundan 226 Şükriye Emine Çınar, Ankara Maarif Cemiyeti ilk okulundan 253 Gülgün Genç, Diyarbakır avukat Muhiddin Çağın oğlu Muzaffer Çağın, Samsun Sait bey mahallesi Demirci sokak 28 numarada Mustafa Aytekin, Ankara cümhuriyet okulundan 10 Vehbi Bilgi, Zonguldak Çelikel lisesinden 935 Mehmet Çinal, Ankara ikinci orta okulundan 66 Vecihe Erelmalı, Zonguldak Namık Kemal okulundan 396 Türkân Baysal, Ankara Ulus okulundan 184 Muzaffer Unutmaz, Ankara erkek lisesinden 823 Tuğrul Sertdemir, Ankara Atatürk erkek okulundan 580 Sabahat Özcan, Ankara üçüncü orta okulundan 579 Mustafa Özsoy, Yozgat polis memuru Yılmaz oğlu Yılmaz Oben, Samsun cümhuriyet ilk okulundan 330 Orhan Özay, Kayseri Camiikebir mahallesi 14 numaralı evde Rifat Selçuk, Ceyhan cümhuriyet okulundan 5/B de 594 Kâzım Doğan, Zonguldak halkevi arkası 13 Numaralı evde Cihat Ay, Ankara Musa bey mahallesi Karalar sokak 15 de Esin Erdoğdu, Ankara Denizciler caddesi 30 da Orhan Sözer, Zonguldak Namık Kemal okulundan 38 Türkân Mete, Afyon hattı Argıthan istasyonu ilk okulundan 310 İzzet Yücel, Gaziantep Dayı Ahmet ağa ilk okulundan 4/A da 560 Nurettin Ünverdi, Adapazarı cümhuriyet okulundan 442 Mesut Aras, İzmir - Emirâlim okulundan 172 Muhittin Çırak, Kayseri Etiler ilk okulundan 550 Fethiye Dinçtürk, Ilgaz ilk okulundan 680 Hatice Eruysal, Safranbolu Gümüş ilk okulundan 6 Ziya Çakır, Tarsus Dumlupınar ilk okulundan 1/E de 658 Süheylâ Kural, Çarşamba Yeşilırmak okulundan 150 Bahri Ulaş, İstanbul Yıldız birinci yatı okulundan Tayibe Mengü, Maraş orta okulundan 249 Talât Bölüm, İzmir Karataşta gazete müvezzii Hasan Çokgezen, Erbaa Taşova ilk okulundan 47 Yılmaz Erdoğan, Göynük İstiklâl millî ilk okulundan 69 Bahaeddin Atalay, Kastamonu Alacamescit numara 1 Bülend Lülecioğlu, Ankara ön Cebeci Erdem sokak 1 numarada Rabia Büyüksoy.

Tezadlarla dolu bir memleket:

SİYAM

"Kediler diyarı,,nın başına 12 yaşında bir hükümdar geliyor

Siyamlıların tapındıkları bir çok mabûdlar arasında beyaz filler de vardır!

Bugün Siyam tahtına, dün Leman gölü sahillerinde oynayan, bir Lozan mektebinde okuyan 12 yaşında bir prens geçiyor: Ananda.

Avrupa tahsili ve Avrupa terbiyesiyle büyümüş olan yeni kıral öyle bir memleketin başına geçiyor ki, bir İngiliz âliminin dediği gibi, orası kediler diyarıdır.

Siyam, takriben 500.000 kare kilometre satıh mesahasındadır. Bu memleket, Hindi Çinî yarımadasının tam orta yerinde, ingiliz Birmanyası ile fransızlara ait olan Hindi Çini arasındadır. Diğer taraftan Siyam, Malaga yarımadası boyunca cenuba doğru, tâ Malezya mıntakasına kadar uzanır. Siyam'ın birinci kısmında Menan denen bir nehirle Korat isminde bir yayla vardır. Bu şehrin yukarı tarafları ağaçlı ve vahşi bir yerdir. Aşağı kısmında ise son derece zengin topraklar vardır. İşte, Siyam'ın merkezi olan Bangkok şehri, bu şehrin kavuşagındadır.

Siyamlılar bugün 10 milyon kadardır. Bunlar milâddan 400 sene evel prenslikle idare edilirlerdi. Eğer komşuları olan Kambaçlarla ve Birmanlarla harp etmezlerse, biribirleriyle kavga ederlerdi.

Siyamlılar, Avrupalılarla on yedinci asrın ortalarına doğru temasa gelmişlerdir. Buraya ilk defa Hollandalılar, sonra ingilizler gelmiştir. Hollandalılar 1664 senesinde Siyam kıralı ile bir ticaret muahedesi yaptılar. Bundan sonra burada fransızlar bir himaye tesis etmeğe muvaffak oldular. O zamanın kıralı Framara idi. Fransız misyonerleri kırala nüfuz ederek Fransa'ya bir elçi göndertmeğe muvaffak oldular. O zaman Fransa'da on dördüncü Lui saltanat sürüyordu. O da iki gemide birçok kıymetli hediyelerle birlikte iki elçi gönderdi. Bunu beş harp gemisiyle 12 alaydan mürekkep bir fırkadan müteşekkil bir sefer heyeti takip etti. Fransızların lehinde olarak bir muahede daha imzalandı.

Fakat çok geçemeden hem kıralın, hem de Siyam'daki yabancıların aleyhinde olmak üzere bir isyan patladı. Kıral tahtından indirildi, yabancılar memleketten kovuldu. Birmanya'ya karşı da harp açıldı. Bimanyalılar merkezi işgal ettiler. Fakat yeni bir kıral başa geçerek Birmanyalıları Siyam'dan kovdu. Sonra, Siyam kırallarının hâmisi addedilen büyük zümrüdü Buda'ya takdim etti. Son derece kıymetli olan bu zümrüd halen Bangkok'daki kıral sarayında mahfuzdur.

1782 senesinde Şaofiya adında bir umumî vali kendisini kıral ilân ederek, idare merkezini Bangkok'a nakletmiştir.

İşte bugüne kadar devam edip gelen sülâleyi birinci Rama adıyla tanılan bu general kurmuştur. Bu zat, Siyam'ı adaletle idare etmiş, memleketi azar azar terakki yollarına doğru götürmüştür.

Siyam'ın idarî ve adlî teşkilâtı tamdır. 350 ilk, 120 orta mektep vardır. Yüksek mektep olarak Siyam'da bir edebiyat ve fen üniversitesi, hukuk mektebi, tıp mektebi vardır. Siyam suyu, ormanları, madenleri bol bir memlekettir. Burada birçok da hastane vardır. Bundan başka 2500 kilometre uzunluğunda bir demiryolu ile, umum tonajı 900.000 ton kadar tutan ticaret gemileri vardır. Ordusu fransız sisteminde yetiştirilmiştir. Dört beş yüz kadar da tayyaresi vardır.

Bir taraftan Siyam bu kadar asriliğe doğru giderken diğer taraftan daha düne kadar dünyanın en koyu istipdadı altında inliyordu. Siyam'da yeni sene, yağmurlarla başlar. Yani sonbaharda, yılbaşının girmesi Siyam'da büyük şenliklere vesile olur. Bu şenliklere başta kıral olmak üzere bütün dinî müesseseler, ve her nevi sınıflar iştirâk eder. Kıral o gün Vatvra mâbedine gitmek üzere sarayından çıkar. Bu saatte kıralın önünden kimse geçemez. Kıral bu meşhur mâbedde dinî merasimde bulunduktan sonra başka mâbedlere de giderek, orada fakirlere para verir.

Asıl yılbaşı şenlikleri ertesi gün olur. Kıral, bir tek ağaç kütüğü oyularak yapılmış bir sandala biner. Sandalın baş tarafı kalkık ve garip manzaralıdır. Sandal Meram adındaki Siyam'ın mukaddes nehrinde ilerlemeğe başlar. Kıralı muhteşem bir alay takip eder. Kayık mukaddes nehrin kenarında yer yer dizilmiş bulunan mâbedlerin önünde durur. Kıral, Buda gibi suyun üzerinde ve mâbedlerin önünde bütün elbiselerini çıkarır. Arkasındakiler de onu taklit eder. Buda sadeliğin ve fakirliğin bir imtisal nümunesi idi, işte kıralın bu hareketi bu anane ve dinî icabatın neticesidir.

Siyam'da bir de salıncak merasimi vardır. Bu daha gariptir. Salıncak merasimi, yağmur mevsiminin sonlarında yapılır. Bu merasimin menşei bırahmandır ve şu efsaneye dayanır:

Bir gün bir bahçede, iki sevgili, sallanıyorlarmış. Onları da göklerden İlâh Sina ile İlâhe Uma seyrediyormuş. İlâhenin bir aralık bu yeni salıncak oyununu gönlü çekmiş, oh, ne güzel şey, ben de sallansam! Demiş. İlâh Sina buna muvafakat etmiş ve iki İlâh, âşıklar gibi sallanmağa başlamışlar, Bunlar tam sallanıp eğlenirlerken, melekler soluk soluğa koşarak bunlara:

— Aman yetişin!

Demişler, imdat istemişler. Meğer İlâhlar sallanırken, haberleri olmadan gök kubbesini de sallamışlar, bu yüzden bardak boşanırcasına gökten yağmur yağmağa başlamış. — İşte tufan efsanesinin garip tefsiri. İlâhe Uma ile İlâh Sina insanlara merhamet etmiş, sallanmaktan vaz geçmişler, hava açılmağa, güneş tekrar parıldamağa başlamış. Bugün Bangkok şehrinde Sao Şinga meydanının tam orta yerinde o zamandan kalma bir salıncak vardır, kıral ve saray erkânı bu salıncağa binerler.

Siyam'da yapılan yüzlerce bayramın en mühimlerinden birisi Fiya bayramıdır. Fiya da bir ilâhedir ve insanların tamamen mesut olmasını istemediği gibi, çok servet sahibi olmasını da arzu etmez. Siyam'da intişar eden Buda dini Siyam'da uzak şarkın diğer yerlerinde olmıyan mühim ve tufeyli birçok ilâhlar meydana getirmiştir. Bu korkunç ilâhenin şerrinden korkan Siyamlılar onun ağaçtan büyük heykellerini yapmışlardır. Siyamlı zenginler Fiya'nın heykeline, paralar, mücevherler, bilhassa fakirlerin paylaşacağı muhtelif yiyecekler korlar. İlâhe Fiya'nın heykeli önünde zenginler, hele fakirler günlerce şenlik yaparlar. Ona minnetdarlıklarını tekrar ederler.

Bangkok, Venedik'ten hem daha sade, hem daha karışık bir şehirdir. Bangkok dünyanın en büyük şehirleri kadar meselâ Paris kadar yer işgal eder. Bir ticaret şehridir. Halkı, ekseriyetle Çinlidir. Faal, kültürlü bir şehirdir. Caddelerinde bir taraftan insanların çektiği arabalar, bir taraftan otobüsler ve tramvaylar işliyen bu garip ve kalabalık şehirde dünyanın en büyük saraylarından birisi vardır: Kıral sarayı.

Bangkok şehdinde en çok nazarı dikkati celbeden şey nehrin faaliyetidir. Mukaddes nehrin üstünde binlerce ve binlerce sandal kum gibi kaynar, nehre dört bir yandan ırmaklar boşalır. Bu ırmaklarda da son derece canlı bir faaliyet vardır: Nehirden, balık avlıyarak tâ köylere kadar uzanmak imkânı vardır. Venedik'le Bangkok'un benzerliği, caddelerindedir. Yalnız Venedik caddelerinde beş altı kayık bulunduğu halde, Bangkok'da sayısız kayık vardır. Bangkok'da da birçok kanallar vardır. Şehirde altmış kadar mâbed bulunmaktadır.

Siyam'da görülen kimisi Buda'ya, kimisi lâtif, kimisi habis ruhlara ait sayısız mâbedler arasında kıral sarayı dahilinde bir de fil mâbedi vardır. Bu mâbed, filin hâmisidir. Sarayın dışında da daha birçok fil mâbedleri vardır, fakat en büyüğü saray içindekidir. Bangkok'da bugün otuz otuz beş beyaz fil vardır. Bunları herkes sever, Siyam'da beyaz fillere diğerlerinden daha fazla kudsiyet ve kıymet verilmektedir. Çünkü, yukarı Siyam'da bu fillerin yüzlercesi, Siyamlılara büyük hizmetler etmektedir. Bilhassa bu kuvetli ve çok zeki olan beyaz filler, kıymetli ağaçları ihtiva eden ve Siyam'ın servet menbalarının başında gelen balta girmedik zengin ormanlarının civarında kereste nakliyatında işe çok yararlar.

Bu bâkir ormanların hele mukaddes Meram nehrinin yukarı tarafında kalan kısımları Pars, Kaplan ve envai meçhul korkunç yılanlarla doludur. Burada yaşıyan kabileler, ormanların ve vahşi hayvanların dehşetine ancak filin cesareti ve cesameti ile karşı gelirler. Bu mıntakada bir beyaz fil bir hazine değerindedir. Çünkü bir beyaz fil, Bangkok'da dehşetli para [illegible] nesince beyaz fil saadet ve bahtiyarlık timsalidir. Bangkok zenginleri arasında beyaz file sahip olmıyan pek az insan vardır.

Tuzaklarda yakalanan bir beyaz filin Bangkok'a getirilmesi, âdeta bir mesele, hattâ heyecanlı bir vakadır. Hele bundan evel yakalanan bir beyaz fil, büyük bir salın üstüne konur, şarkılar ve rakslar arasında, mukaddes Meram nehrinin üstünden Bangkok'a kadar alayla getirilirdi. Şimdi ise, şarkılar ve rakslar baki kalmakla beraber, fil, en yakın tren istasyonuna getirilerek şehre trenle nakledilir. Fil, içinde doğduğu muazzam ormanlara veda ederken, yanında o ormanlardan bir tek hediye ile döner: Şeker kamişi.

Beyaz filler şeker kamışına çok bayılır. Fil merkeze kadar bir hususî vagon içinde nakledilir. Bangkok'da beyaz fil debdelebi bir şekilde karşılanır. Yekpare ağaçlardan yapılmış bir tak altından geçirilir. Hele saraya gelen beyaz fillerin istikbali bir bayram manzarasını andırır. Yeni fili, dişleri altunlar gümüşlerle kaplı iki file de karşılattırırlar. Fil bir sürü çalgıcıların davul zurna sesleri arasında kıralın sarayına götürülür.

Henüz vahşi bir halde olan yeni filin ehlileştirilmesi ve vaftiz edilmesi de ayrıca bir iştir. Bunun vakti saati de malûmdur. Beyaz fil için yapılacak merasim sarayın münecimleri tarafından saat 9 u 26 dakika 24 saniye geçe olarak tespit edilmiştir. Kıral tam bu saatte fili mukaddes su ile yıkar. Sonra bu file "muhteşem fil efendi", eğer fil ihtiyarsa "muhterem fil efendi" veya "kudretli, hikmetli, beyaz fil efendi" payesini verir. Ondan sonra file üzerinde kıralın verdiği bu unvan kazılı kırmızı bir şeker kamışı verir. Sonra file muhteşem elbiseler giydirirler.

(kurban derisi) diyip geçmeyiniz. Gösterdiğiniz ufak bir alâka hava ordumuza bir kaç tayyare, Kızılay'dan imdat bekliyenlere ve sokakta kalmış yavrulara yardım temin edecektir.

RESMÎ İLÂNLAR

Kültür Bakanlığı

Kitap yazma müsabakası

Maarif Vekâletinden :

1 — 2259 sayılı kanunun tatbikine dair olan talimatnameye göre İlkokulların 4 üncü ve 5 inci sınıfları için iki ciltten müteşekkil bir Yurtbilgisi kitabı yazılması müsabakaya konulmuştur.

2 — Müsabaka müddeti 15-2-1939 dan başlamak ve 15-8-1939 perşembe günü akşamı bitmek üzere dört aydır.

3 — Müsabakaya iştirâke karar verenler 15-5-1939 pazartesi günü akşamına kadar bir dilekçe ile Maarif Vekilliğine müracaat ederek bu müsabakaya girecekler defterine adlarını yazdırarak bir numara alacaklardır.

4 — Müsabakada birinciliği kazanan kitap serisi üç yıl süre ile okullarda okutulacak ve müellifine her yıl için biner lira telif hakkı verilecektir. İkinci çıkan kitap serisini yazana bir defaya mahsus olmak üzere birincinin müellifine verilenin bir yıllığı, üçüncü, dördüncü ve beşinci çıkanlara da birer defaya mahsus olmak üzere dörder yüz lira mükâfat verilecektir.

5 — Müsabakaya gireceklerin eserlerini üçer nüsha olmak üzere makine ile ve kâğıtların yalnız birer yüzüne yazılmış olarak Maarif Vekilliği Yayın Direktörlüğüne makbuz mukabilinde vermeleri veya göndermeleri lâzımdır. Kitaba konulacak resim ve sairenin asıllarının yalnız bu nüshalardan birinde ve yerlerine konulmuş olarak bulunması kâfi dir. Müsabakaya basılmış bir kitapla girenler de kitabın üç nüshasını verecek veya göndereceklerdir.

6 — Müsabakaya girenlerin eser müsveddeleriyle birlikte, eserleri kakabul edildiği takdirde eserlerini ilân edilen telif hakkı mukabilinde ve her türlü tasarruf hakkından vazgeçerek Maarif Vekilliğine üç yıllık bir devre için terkettiklerini ve kitabın o devre içindeki her basılışının son tashihlerini kendileri veya kendi mesuliyetleri altında tayin edecekleri diğer bir zat tarafından yapılacağını gösterir noterlikten tasdikli bir teahhüt senedi vermeleri de lâzımdır.

7 — Kitaplarda bulunması lâzımgelen pedagojik ve teknik vasıfları gösteren şartname ile noterliğe tasdik ettirilecek teahhüt senedinin formülü Maarif Vekilliği Yayın Direktörlüğünden alınabilir. Mektupla istiyenlerin bir kuruşluk bir posta pulunu da birlikte göndermeleri lâzımdır.

10353

Kitap yazma müsabakası

Maarif Vekâletinden :

1 — 2259 sayılı kanunun tatbikine dair olan talimatnameye göre İlkokulların her beş sınıfı için beş ciltten müteşekkil bir okuma kitabı yazılması müsabakaya konulmuştur.

2 — Müsabaka müddeti 1-3-1939 dan başlamak ve 30-12-1939 cumartesi günü öğleyin bitmek üzere on aydır.

3 — Müsabakaya iştirâke karar verenler 30-9-1939 cumartesi günü akşamına kadar bir dilekçe ile Maarif Vekilliğine müracaat ederek bu müsabakaya girecekler defterine adlarını yazdırarak bir numara alacaklardır.

4 — Müsabakada birinciliği kazanan kitap serisi üç yıl süre ile okullarda okutulacak ve müellifine her yıl için 2500 lira telif hakkı verilecektir. İkinci çıkan kitap serisini yazana bir defaya mahsus olmak üzere birincinin müellifine verilenin bir yıllığı, üçüncü, dördüncü ve beşinci çıkanlara da birer defaya mahsus olmak üzere biner lira mükâfat verilecektir.

5 — Müsabakaya gireceklerin eserlerini üçer nüsha olmak üzere makine ile ve kâğıtların yalnız birer yüzüne yazılmış olarak Maarif Vekilliği Yayın Direktörlüğüne makbuz mukabilinde vermeleri veya göndermeleri lâzımdır. Kitaba konulacak resim ve sairenin asıllarının yalnız bu nüshalardan birinde ve yerlerine konulmuş olarak bulunması kâfi dir. Müsabakaya basılmış bir kitapla girenler de kitabın üç nüshasını verecek veya göndereceklerdir.

6 — Müsabakaya girenlerce eser müsveddeleriyle birlikte, eserleri kakabul edildiği takdirde eserlerini ilân edilen telif hakkı mukabilinde ve her türlü tasarruf hakkından vazgeçerek Maarif Vekilliğine üç yıllık bir devre için terkettiklerini ve kitabın o devre içindeki her basılışının son tashihlerini kendileri veya kendi mesuliyetleri altında tayin edecekleri diğer bir zat tarafından yapılacağını gösterir noterlikten tasdikli bir teahhüt senedi verilmesi de lâzımdır.

7 — Kitaplarda bulunması lâzımgelen pedagojik ve teknik vasıfları gösteren şartname ile noterliğe tasdik ettirilecek teahhüt senedinin formülü Maarif Vekilliği Yayın Direktörlüğünden alınabilir. Mektupla istiyenlerin bir kuruşluk bir posta pulunu da birlikte göndermeleri lâzımdır.

10354

Kitap yazma müsabakası

Maarif Vekâletinden :

1 — 2259 sayılı kanunun tatbikine dair olan talimatnameye göre İlkokulların 4 üncü ve 5 inci sınıfları için iki ciltten müteşekkil bir Tarih kitabı yazılması müsabakaya konulmuştur.

2 — Müsabaka müddeti 15-2-1939 dan başlamak ve 30-6-1939 cuma günü akşamı bitmek üzere dört buçuk aydır.

3 — Müsabakaya iştirâke karar verenler; 31-3-1939 cuma günü akşamına kadar bir dilekçe ile Maarif Vekilliğine müracaat ederek bu müsabakaya girecekler defterine adlarını yazdırarak bir numara alacaklardır.

4 — Müsabakada birinciliği kazanan kitap serisi üç yıl süre ile okullarda okutulacak ve müellifine her yıl için biner lira telif hakkı verilecektir. İkinci çıkan kitap serisini yazana bir defaya mahsus olmak üzere birincinin müellifine verilenin bir yıllığı, üçüncü, dördüncü ve beşinci çıkanlara da birer defaya mahsus olmak üzere dörder yüz lira mükâfat verilecektir.

5 — Müsabakaya gireceklerin eserlerini üçer nüsha olmak üzere makine ile ve kâğıtların yalnız birer yüzüne yazılmış olarak Maarif Vekilliği Yayın Direktörlüğüne makbuz mukabilinde vermeleri veya göndermeleri lâzımdır. Kitaba konulacak resim, şekil, harita vesairenin asıllarının yalnız bu nüshalardan birinde ve yerlerine konulmuş olarak bulunması kâfidir. Müsabakaya basılmış bir kitapla girenler de kitabın üç nüshasını verecek veya göndereceklerdir.

6 — Müsabakaya girenlerce eser müsveddeleriyle birlikte, eserleri kakabul edildiği takdirde eserlerini ilân edilen telif hakkı mukabilinde ve her türlü tasarruf hakkından vazgeçerek Maarif Vekilliğine üç yıllık bir devre için terkettiklerini ve kitabın o devre içindeki her basılışının son tashihlerinin kendileri veya kendi mesuliyetleri altında tayin edecekleri diğer bir zat tarafından yapılacağını gösterir noterlikten tastikli bir teahhüt senedi verilmesi de lâzımdır.

7 — Kitaplarda bulunması lâzımgelen pedagojik ve teknik vasıfları gösteren şartname ile noterliğe tasdik ettirilecek teahhüt senedinin formülü Maarif Vekilliği Yayın Direktörlüğünden alınabilir. Mektupla istiyenlerin bir kuruşluk bir posta pulunu da birlikte göndermeleri lâzımdır.

10355

Bayındırlık Bakanlığı

Münakasa tehiri

Nafıa Vekâletinden :

9-2-939 tarihinde eksiltmesi yapılacağı 23-28 birinci kânun 938; 3-9 ikinci kânun 939 tarihlerinde ilân edilmiş olan 13.000 lira muhammen bedelli 5 adet regülâtör kapağının görülen lüzum üzerine eksiltmeden kaldırılmış olduğu ilân olunur. (241) 10272

İnşaat yaptırılacak

Nafıa Vekâleti İstanbul Elektrik İşleri Umum Müdürlüğünden :

1 — Silâhtar ağada tesis edilecek yeni kazan dairesinin betonarme temellerinin inşaası kapalı zarf usuliyle eksiltmiye konulmuştur.

2 — Muhammen bedeli 36287 lira, Muvakkat teminat 2722 liradır.

3 — Eksiltme 13 şubat 939 pazartesi günü saat 10 da metrohanında altıncı katta toplanacak arttırma eksiltme komisyonunda yapılacaktır.

4 — Bu işe ait şartnameler ve plânlar idarenin veznesinden 182 kuruş mukabilinde alınabilir.

5 — İsteklilerin eksiltmiye girebilmeleri için şartnamede yazılı vesikaları teklif mektupları ile birlikte vermeleri lâzımdır. Bu işe girmek üzere Nafia Vekâletinden alınacak ehliyet vesikası için eksiltme tarihinden en az sekiz gün evel vekâlete müracaat edilmiş olmalıdır.

6 — Teklif mektuplarının 2490 numaralı kanunun ahkâmına uygun olarak eksiltmeden bir saat evel komisyon reisliğine verilmiş olması lâzımdır. 518-303 10324

Askerî Fabrikalar

500 adet boş köhne yağ varilleri satışı

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Merkez Satın Alma Komisyonundan :

Tahmin edilen bedeli (125) lira olan 500 adet boş köhne yağ varilleri askerî fabrikalar umum müdürlüğü merkez satınalma komisyonunca 15 şubat 1939 çarşamba günü saat 14 te açık arttırma ile satılacaktır.

Şartname parasız olarak komisyondan verilir. Taliplerin muvakkat teminat olan (9) lira 38) kuruş ve 2490 sayılı kanunun 2 ve 3 üncü maddelerindeki vesaikle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları.

(313) 10326

1 Ton kemik külü alınacak

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Merkez Satın Alma Komisyonundan :

Tahmin edilen bedeli (300) lira olan bir ton kemik külü askerî fabrikalar umum müdürlüğü merkez satınalma komisyonunca 14-2-39 salı günü saat 14.30 da pazarlıkla ihale edilecektir. Şartname parasız olarak komisyondan verilir.

Taliplerin muvakkat teminat olan (22) lira (50) kuruş ve 2490 sayılı kanunun 2 ve 3. üncü maddelerindeki vesaikle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (315) 10327

Ankara Levazım Amirliği

Hastahane yaptırılacak

Ankara Levazım Amirliği Satın Alma Komisyonundan :

1 — Çorlu'da inşa edilmekte olan insan hastanesinin yeniden bazı inşaat ve tesisat ilâve edilecektir.

2 — İhalesi kapalı zarf usuliyle 30-1-939 pazartesi günü saat 16 da Çorluda kor satınalma komisyonunda yapılacaktır.

3 —İlk pey parası 3147 lira 68 kuruştur.

4 — Şartname ve projelerini görmek ve almak istiyenler 2 lira 5 kuruş mukabilinde Çorlu'da kor satınalma komisyonuna müracaatla alabilirler.

5 — İstekliler kanunun ikinci ve üçüncü maddelerindeki belgeleriyle birlikte belli gün ve saatten bir saat evveline kadar teklif mektuplarını komisyona vermiş bulunmaları.

(182) 10207

7000 çift kundura alınacak

Ankara Levazım Amirliği Satın Alma Komisyonundan :

7000 çift kundura kapalı zarfla eksiltmeye konmuştur. Tahmin bedeli 30450 lira ilk teminat 2283 lira 75 kuruştur. Eksiltmesi 9 şubat 939 perşembe günü saat 10 da Erzurum'da As. Sa. Al. Ko. da yapılacaktır. Teklif mektupları belli saatten bir saat evveline kadar komisyon başkanına verilmiş veya posta ile gönderilmiş bulunacaktır. Şartnamesi her gün komisyonda görülebilir. (262) 10280

Satılık kavanozlar

Ankara Levazım Amirliği Satın Alma Komisyonundan :

Bilecik anbarında mevcut muhtelif ebatta 2000 adet boş ve temiz kavanoz satılacaktır.

Almak istiyenlerin 30-1-939 pazartesi günü saat 10 da Ankara Levazım âmirliği satınalma komisyonuna gelmeleri. (326) 10341

Elbise yaptırılacak

D. D. Yolları Satın Alma Komisyonundan :

İdaremiz memur ve müstahdemleri için takriben (1385) takım kışlık elbise ile (426) paltonun harç ve imaliyesi kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konulmuştur. Kumaşlar idareye aittir. Harç ve imaliyenin muhammen bedeli paltolar için (8) ve elbiseler için (11) lira hesabiyle ceman (18643) liradır. Muvakkat teminat (1398,23) liradır. Eksiltme 13. şubat 939 pazartesi günü saat 11 de İzmir Alsancaktaki işletme komisyonunda yapılacaktır. Bu işe ait şartnameler Ankarada ikinci, İzmirde 8 inci ve İstanbulda Sirkecide 9 uncu işletme kalemlerinden parasız olarak tedarik olunabilir. Taliplerin bu gibi işlerdeki ehliyetlerine dair ticaret odalarından verilmiş bir belgeyi hâmil bulunmaları ve teklif zarflarını ihale günü saat ona kadar 8 ci işletme komisyonuna bizzat tevdi etmeleri veya göndermeleri ilân olunur.

(229/251) 10266

Vilâyetler

İnşaat münakasası

Kırklareli C. H. Partisi İlyönkurul Başkanlığından :

Temel aksamının inşası bitmiş olan Kırklareli Halkevinin (600) metre küp taş 70.000 - 100.000) tuğla ile taş, tuğla ve beton işçilikleri ayrı ayrı olarak 11-1-939 salı gününden 7-2-939 salı gününe kadar münakasaya konulmuştur. İstekli olanların Kırklareli ilyönkurul başkanlığına baş vurmaları ilân olunur. 182

Yol tamiri

İzmir Belediyesinden :

Mimar Kemalettin caddesinin Atatürk caddesinden itibaren İsmet Paşa bulvarına kadar ve esnaf ahali bankası önünden Gazi bulvarına kadar uzanan döşeme kısmı sökülerek Bandırma parke taşlariyle esaslı tamiri ve iki taraf trotuvarlarına kordon çekilmesi baş mühendislikten seksen dokuz kuruş mukabilinde tedarik edilecek keşif ve şartnameleri mucibince ve kapalı zarf usuliyle eksiltmiye konulmuştur. Keşif bedeli otuz beş bin beş yüz seksen dokuz lira 32 kuruştur. Ve işin bedeli, arttırmaya çıkarılacak arsa mukabilinde ödenecektir. İhalesi 7-2-939 salı günü saat on altıda belediye encümeninde yapılacaktır. Muvakkat teminat mikdarı da iki bin altı yüz altmış dokuz lira yirmi beş kuruştur. İştirâk edecekler 2490 sayılı kanunun tarifi dairesinde hazırlanmış teklif mektuplarını ihale tarihi olan 7-2-939 salı günü azâmi saat on beşe kadar encümen reisliğine vermelidirler.

208-221 10251

Okul binası yaptırılacak

Seyhan Nafıa Müdürlüğünden:

1 — Adana'da inşa edilecek (66974) lira (83) kuruş keşif bedelli orta tecim okulu binasının (19000) liralık kısmı kapalı zarf usuliyle eksiltmiye konulmuştur.

2 — Eksiltme 939 yılı şubatın 9 uncu perşembe günü saat 11 de nafıa dairesinde yapılacaktır.

3 — İstekliler bu işe ait keşifname ve sair evrakı görmek üzere nafıa müdürlüğüne müracaat edebilirler.

4 — Eksiltmiye girebilmek için (1425) lira muvakkat teminat vermesi ve bu işi yapabileceğine dair ehliyet vesikası almış olmak üzere eksiltme gününden (8) gün evel vilâyete müracaat edilmesi lâzımlır. İstiyenler teklif mektuplarını 2 nci maddede yazılı saatten bir saat evelinekadar nafıa müdürlüğüne makbuz mukabilinde vermesi lâzımdır. Posta ile gönderilen tekliflerin dış tarafı mühür mumu ile iyice kapanmış olacaktır. Postada olacak gecikmeler kabul edilmez. (485/258) 10278

Bir Elektrik Mühendisi alınacak

Samsun Belediyesinden :

Şehrimizin 250 lira ücretli elketrik mühendis ve işletmemüdürlüğü münhaldir. Taliplerin vesikalariyle belediyemize müracaatları. (638-339) 10343

Parke yaptırılacak

Konya Valiliğinden :

Konya hükümet alanının parke döşenmesi işi kapalı zarf usuliyle açık eksiltmeye çıkarılmıştır. Keşif bedeli (15808) lira (64) kuruştur.

1 — Eksiltme 17-2-939 cuma günü saat 15 te vilâyet daimî encümeni odasında yapılacaktır.

2 — Bu işe ait keşif, proje eksiltme şartnamesi, genel ve fennî şartnameler ve sair fennî evrak Konya Nafıa müdürlüğünde görülebilir ve iki lira mukabilinde istiyenlere gönderilir.

3 — Muvakkat teminat 1307 lira 81 kuruştur.

4 — Taliplerin bu işi yapabileceklerine dair Konya vilâyetinden alınmış ehliyet vesikasiyle ticaret odası vesikalarını haiz olmak şartiyle 2490 sayılı kanunun tarif ettiği şekilde hazırlıyacakları teklif mektuplarını en geç ihale saatinden bir saat evveline kadar vilâyet daimî encümen riyasetine vermeleri veya göndermeleri lâzımdır. Posta gecikmeleri nazarı itibare alınmaz. (331) 10347

Elektrik Santral binası ve saire

İstanbul Belediyesinden :

Keşif bedeli 27043 lira 17 kuruş olan Çatalca kazası elektrik santral binası, şehir şebekesi, muharrik ve müvellit makineler ve teferrüatı kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur. Eksiltme 27-2-939 pazartesi günü saat 15 te daimî encümende yapılacaktır. Keşif evrakiyle şartnamesi 135 kuruş mukabilinde levazım müdürlüğünden alınabilir. İstekliler 2490 sayılı kanunda yazılı vesikadan başka nafıa vekâletinden birinci sınıf ehliyeti haiz olduğuna ve bu gibi elektrik işlerini muvaffakiyetle yaptığına dair ibraz edecekleri fen ehliyet vesikalariyle 2028 lira 24 kuruşluk ilk teminat makbuz veya mektubiyle beraber teklif mektuplarını havi kapalı zarflarını yukarda yazılı günde saat 14 de kadar daimî encümene vermelidirler. Bu saatten sonra verilecek zarflar kabul olunmaz. (338-602) 10348

Proje münakasası

Kayseri Vilâyetinden :

Bünyan civarından çıkan ve Beydeğirmeni civarında Kızılırmağa dökülen Sarımsaklı suyunun 100 kilometrelik kısmının etüt edilmiş ve fennî keşfinin tanzim işine mevcut şartname mucibince eksiltmeye konulmuş ve bedeli keşfi iki bin liradan ibaret bulunmuş ehliyeti 16-2-939 perşembe günü icra kılınacağından taliplerin yüzde yedi buçuk teminatı muvakkate akçeleriyle birlikte Kayseri Vilâyet makamına müracaatları ilân olunur. 19356

Kazalar

Bir daktilo alınacak

Çankaya Malmüdürlüğünden:

Çankaya malmüdürlüğü muhasebe kalmeinde 40 lira ücretli bir daktiloluk münhaldir. Talip olanların 15 şubat 1939 perşembe akşamına kadar malmüdürlüğüne müracaat etmeleri bu vazifedeki memur bazı geceler saat 21 re kadar nöbetçi kalacağından erkekler tercih edilecektir. (327) 10330

Elektrik tesisatı

Ulukışla Belediye Reisliğinden:

1 — Kasabanın elektrik tesisatı.

2 — Keşif bedeli 13558 lira 13 kuruştur.

3 — İhale kapalı zarf usuliyle yapılacaktır.

4 — İhale 8. 2. 939 çarşamba günü saat 15 de belediye dairesinde ypılacaktır.

5 — Muvakkat teminat 1017 liradır.

6 — Arzu edenler plân ve fennî ve eksiltme şartnamesini dairede görebilirler. (328) 10331

Ankara Belediyesi

Solfat da lonin ve saire alınacak

Ankara Belediyesinden :

1 — Su işleri süzme havuzlarında kullanılmak üzere 75 ton solfat dalonin ile 20 tüp klor alınacağından kapalı zarfla on beş gün müddetle eksiltmeye konulmuştur.

2 — Muhammen bedeli (11920) liradır.

3 — Muvakkat teminat (894) liradır.

4 — Şartnamelerini görmek istiyenlerin her gün yazı işleri kalemine müracaatları ve ihalesi 7 şubat salı günü saat 11 de yapılacağından isteklilerin bir saat evvel mühürlü teklif mektuplarını Belediye encümenine vermeleri. (187) 10210

Durak yeri inşaatı

Ankara Belediyesinden :

1 — Parti bahçesi önündeki otobüs durak yerinin geriye alınması on beş gün müddetle açık eksiltmeye konulmuştur .

2 — Muhammen bedeli (722,30) liradır.

3 — Muvakkat teminatı (54,25) liradır.

4 — Şartname ve keşif ve resmini görmek istiyenlerin her gün yazı işleri kalemine ve isteklilerin de 17-2-939 cuma günü saat 10,30 da Belediye encümenine müracaatları. (293) 10299

Ağaç ve fidan alınacak

Ankara Belediyesinden :

1 — Su işleri için alınacak ağaç ve fidanlar on beş gün müddetle açık eksiltmeye konulmuştur.

2 — Muhammen bedeli (3250) liradır.

3 — Muvakkat teminatı (244) liradır.

4 — Fennî ve idarî şartnamelerle alınacak ağaç ve fidanların listesini görmek istiyenlerin her gün yazı işleri kalemine ve isteklilerin de 17-2-939 cuma günü saat on buçukta Belediye Encümenine müracaatları. (353) 10350

Satılık Otomobil

Ankara Belediyesinden :

1 — İtfaiyede mevcut bulunan 18 B. L Fiat marka arazöz otomobili ile buna ait yedek parçalar on beş gün müddetle açık artırmaya konulmuştur.

2 — Muhammen bedeli 300 liradır.

3 — Muvakkat teminatı 22,50 liradır.

4 — Otomobili görmek istiyenlerin İtfaiye müdürlüğüne ve yedek parçaları müfredat pusulası için de her gün Yazı işleri kalemine ve isteklilerin de 17-2-939 cuma günü saat 10,30 da Belediye encümenine müracaatları. (354) 10351

Dıvar ve saire inşası

Ankara Belediyesinden :

1 — Hacettepede yapılan merdivenlerin kenarlarına duvar inşa ve kübeşte imal ve merdivenlerin tevsii on beş gün müddetle açık eksiltmeye konulmuştur.

2 — Muhammen bedeli (818,40) liradır.

3 — Muvakkat teminatı (61,50) liradır.

4 — Keşif ve şartnamesini görmek istiyenlerin her gün yazı işleri kalemine ve isteklilerin de 17-2-939 cuma günü saat (10,30) da Belediye encümenine müracaatları. (355) 10352

Muhtelif yiyecek alınacak

Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Rektörlüğünden :

1 — Kurumumuz talebe ve müstahdemlerinin 10 şubat 939 dan 31 mayıs nihayetine kadar aşağıda gösterildiği üzere 6 grupta ayrı ayrı, ve hizalarında gösterilen şekilde bir kısmı kapalı zarfla, bir kısmı da açık eksiltmeye konulmuştur.

2 — İhaleler her grup hizasında yazılı gün ve saatlerde Yüksek Ziraat Enstitüsü rektörlük binasında müteşekkil komisyon tarafından yapılacaktır.

3 — Muvakkat teminat % 7,5 dur.

4 — Teminatlar ihale saatinden bir saat eveline kadar komisyona teslim edilecektir.

5 — Daha fazla izahat ve parasız şartname almak istiyenlerin Enstitü Talebe Yurt âmirliğine müracaatları. 10271

CİNSİ	Miktarı	Muhammen fiyatı Kr.	Teminatı	İhale günü ve saati
Ekmek	45000 Kilo	9,75	330	9. 2. 939 perşembe günü saat 10 da açık eksiltme
Sadeyağı	4000 „	110	442,50	9. 2. 939 perşembe günü saat 11 de kapalı zarf
Zeytinyağı	2000 „	60		
Zeytin tanesi	750 „	40		
Dana eti	2000 „	40	412,50	9. 2. 939 perşembe günü saat 12 de kapalı zarf
Koyun eti	8000 „	37,5		
Kuzu eti	1000 „	100		
Karaciğer	2500 Takım	27,5		
Paça	1200 Adet	2		
Uskumru	2000 Kilo	50	358,65	9. 2. 939 perşembe günü saat 14 de açık eksiltme
Torik	1000 Adet	70		
Tavuk	2500 „	55		
Hindi	1000 „	130		
Yumurta	20000 „	2		
Kesme şeker	2500 Kilo	32		
Toz şeker	7000 „	28		
Kuru fasulya	2000 „	12		
Un	2000 „	15		
Makarna	2000 „	26		
Şehriye	100 „	26		
Ararot	100 „	50		
Çay	80 „	380		
Kekik	25 „	60		
Mercimek	500 „	15		
Bulgur	1000 „	11		
Ceviz içi	400 „	50		
Fındık	300 „	110		
Fıstık	100 „	220	727,40	9. 2. 939 perşembe günü saat 15 de kapalı zarf
Sirke	1000 „	12		
Limon tuzu	50 „	110		
Tarçın	25 „	150		
Karabiber	100 „	110		
Kırmızı biber	100 „	30		
Salça	1000 „	30		
Sabun	1000 „	42		
Tuz	1500 „	6,5		
Buğday	500 „	15		
Nohut	1000 „	15		
Kuru üzüm	1000 „	30		
Tahin	1000 „	35		
Tahin helvası	1000 „	35		
Pekmez	1000 „	15		
Reçel	2600 „	40		
Börülce	1000 „	20		
Turşu	1000 „	30		
Barbunya	2000 „	12		
İncir	1000 „	20		
Patates	4000 „	8		
Ebegömeci	500 „	15		
Yeşil salata ve marul	7000 Adet	5		
Bal kabağı	1000 Kilo	10		
Ispanak	2000 „	15		
Pırasa	2000 „	10		
Lahana	3000 „	8		
Kereviz	2000 „	17		
Havuç	2000 „	8		
Limon	10000 Adet	5	430 lira	9. 2. 939 perşembe günü saat 16 da kapalı zarf
Dereotu	1000 Demet	2		
Maydanoz	2000 „	2		
Ayva	1000 Kilo	15		
Elma	2000 „	25		
Portakal (80) lik	10000 Adet	6		
Soğan	4000 Kilo	7		
Hıyar	1000 Adet	5		
Taze bakla	1000 Kilo	15		
Bezelye	1000 „	20		
Enginar	2000 „	25		
Sarımsak	100 „	25		
Salamura yaprak	500 „	25		
Taze yaprak	1000 „	20		
Karnıbahar	1500 „	20		

KÜÇÜK İLÂNLAR

Küçük İlân Şartları

Dört satırlık küçük ilânlardan:

Bir defa için	30 Kuruş
İki defa için	50 Kuruş
Üç defa için	70 Kuruş
Dört defa için	80 Kuruş

Devamlı küçük ilânlardan her defası için 10 kuruş alınır. Meselâ on defa neşredilecek bir ilân için, 140 kuruş alınacaktır. Bir kolaylık olmak üzere her satır, kelime aralarındaki boşluklar müstesna, 30 harf itibar edilmiştir. Bir küçük ilân 120 harften ibaret olmalıdır.

Dört satırdan fazla her satır için beher seferine ayrıca on kuruş alınır.

Küçük ilânların 120 harfi geçmemesi lâzımdır. Bu miktarı geçen ilânlar ayrıca pul tarifesine tâbidir.

Kiralık:

KİRALIK — 4 oda geniş salon tam konfor parke döşeli bahçe ortası müstakil bir kat uygun fiyat. Yenişehir Selânik caddesi 47 No: Üst kata müracaat. Tel: 3364 266

Çok ucuz kiralık ev — Bahçeli evler No: 141 beş oda bütün konfor Ziraat Bankasında kontrolör Ferid Günver'e müracaat Tel. 3406 212

Kiralık daireler — Bakanlıklar karşısı Karanfil ve Bilge sokağının köşesinde tam konforu 3, 4, 4 odalı daireler. 8 No-ya müracaat. 216

Kiralık — Necatibey mektebi civarında Uğur Ap. 4 oda mutfak banyo kapıcıya müracaat. 221

Kiralık — Kavaklıdere Güven evleri No. 32 geniş üç oda, hol, banyo, havagazı, geniş bahçe, otobüse 3 dakika ucuz, havadar. 234

KİRALIK — Yenişehir asfalt üzerinde Uluçay Ap. 4 oda ucuz fiyatla her şeye elverişli. Tl: 3989 249

Kiralık — Yenişehir Meşrutiyet Cad. eski pazar yeri karşısı Kiçit sokak 4 No: da 3 oda acele kiralık. Tl: 3989 250

Kiralık — Yenişehir yüksel Cad. Mimar Kemal okulu karşısı okula sokak No: 8 üst kat 4 oda ve konfor. 2. ci kata müracaat Tl: 3362 261

Kiralık — Italyan Sefaretinin karşısı Ozdemir caddesi 65/3 Tam konforlu 3 ve 4 er oda birer salonlu daireler çok ehven fiatla içindekilere müracaat. 262

KİRALIK — Atatürk caddesi caddeye nazır mükemmel möbleli kaloriferli oda. Posta kutusu 1046 ya müracaat. 267

Kiralık oda — Adliye sarayı karşısında Çulha apartımanında No: 1 kat 2 ye müracaat. 278

Kiralık — Kavaklıdere Alman sefareti karşısı N. 61 kârgir evin alt katı 3 oda 1 hol banyo elektrik su 25 Li. Ankara: P.T.T. muhasebe Me. Ahmet. 283

Kiralık — Bayan için 1 büyük oda su elektrik dahil banyo mutbak müşterek 13 Li. Çocuk sarayı karşısı Yeğenlik. S. No: 16 Ap. 2. kat. 284

Kiralık — Kavaklıderede Güven evlerinden 7 odalı, telefonlu muşambalı bütün konforlu "1" numaralı ev. 3719 telefon numarasına müracaat. 288

Kiralık daireler — Yenişehir Karanfil sokağı (7) numaralı apartmanda 4 oda, 1 hizmetçi odası, bir holden mürekkep konforlu 3 daire 293

Kiralık — Sıhiye Vekâleti karşısında Elektrik Şirketine giden İlkiz sokak No: 3 Dr. Feyzi apartmanı kaloriferli geniş 5 oda 1 hol Tel: 1764 295

Kiralık — Kalorifer, sıcak su, soğuk su ve kapıcısı mal sahibine ait mükemmel bir daire 50 liraya. Atatürk bulvarı Kalaç apartmanında. Tel: 1477 296

Kiralık — Sarı Köşk Çankaya cad. 49 (altkat) mobilyasız kaloriferli odalar ehven fiyat. Saat 2 den sonra müracaat 302

Kiralık — Möble ve möblesiz oda. Y. Şehir asfalta bir dakika kalorifer daimî sıcak su tam konfor. Menekşe S. Göknil Ap. No. 3 303

Kiralık — Yenişehir Selânik caddesi 1-2 No: lu Kuğu apartmanında 3 oda 2 hollu daire 7 numaraya müracaat. 306

Kiralık — Yenişehir Atatürk bulvarı Bolu apartmanı 4 No. da 2 oda 1 hol. İçindekilere müracaat. 307

Kiralık oda — Havuzbaşında aile yanında bir bay veya bayan için kalöriferli bir oda. Müracaat: Telefon 2864 310

Kiralık — 3 oda banyo, havagazı, elektrik ve sulu bir daire. Tl: 3991 Mahmut Sür'e müracaat. 312

Kiralık oda — Sıhiye vekâleti karşısı, elektrik şirketine giden İlkiz sokak No: 20, 4 No:lu dairede, aile yanında, mutfak, banyodan istifade. 314

Kiralık oda — Yenişehir Atatürk bulvarı Yenige Ap. No: 9 kalörifer daimî sıcak su. 316

Kiralık — Aşağı Ayrancı'da vekâletlere yakın muşambalı beş oda bir mutfak, banyo, elektrik ve su. Geniş bahçeli yeni bir ev. Telefon: 2901 317

Kiralık Han — Saime kadın istasyonunda 8 daireli han ve hane olarak kullanmağa elverişli terkos suyu içinde. Bahçeli. Tl: 1358 325

Devren kiralık ucuz ev — Bahçe içinde müstakil, üç oda, hol, geniş camekân, banyo, mutbak hava gazı, elektrik - Dikmen Cad. Uçar sok. No: 11/A. 326

Kiralık daireler — Yenişehir Nafıa Bakanlığı karşısında otobüs durak mahallinde kalorifer ve parke döşemeli ve bilumum konforu muhtevi biri dört diğeri beş odalı ve kalorifersiz ikişer odalı daireler kiralıktır. Bekçiye müracaat. 329

Kiralık — Jandarma okulu yanında havadar nazır yüksek tepe üstünde vekâletlere 5 dakika mesafede yeni çok ucuz daireler. İçindekilere müracaat. 330

Kiralık oda — Yenişehir Atatürk bulvarı Ordu evi karşısı Sevim Ap. daire 3 çe müracaat. 331

Kiralık — İtfaiye meydanı Belediyeler Bankası arkasında Pamukçu Ap. büyük küçük müstakil tek odalar. 332

Kiralık — İtfaiye meydanı Bay İhsan Ap. möbleli, mölblesiz bir oda kiralıktır. Daire 3 çe müracaat. 333

Kiralık daire — 4 oda 1 hol. Çelikkale sokak Bilâl Akba Ap. 3 No. lu daire Tl: 3377 334

Kiralık — Hâkim manzara bol güneş ucuz fiyat 1 veya iç içe 2 oda. Işıklar Cad. Necati B. mahallesi Cevat B. Ap. daire 4. 336

Satılık:

Acele satılık ev — Müracaat: Anafartalar caddesi Şık berber salonu 156

Devren satılık dükkân — Müdafaayi Hukuk caddesi Erek apartımanı altındaki mahallebici düşkkânı taşraya azimet dolayısiyle gerek boş olarak veya mobilyalı devren satılıktır. İçindekilere müracaat. 285

Satılık — Yatak ve yemek odası takımiyle 10 lâmbalı 938 R. C. A. radyo azimet hasebiyle acele. Yenişehir Tuna caddesi No: 32 309

Satılık — Gardrop Eteren yazı makine av tüfenk ve saire. Her gün saat 8 den 17 ye kadar Zencirli camii odaları No: 8 ze müracaat. 320

Devren satılık dükkân — Sahiplerinin taşraya gitmesinden. Yenişehir Kızılay yanındaki kuru kahve ve kuru yemiş evine müracaat. 324

İş arıyanlar:

İş Arıyor — Ecnebi ve tecrübeli bir bayan çocuklara bakmak fıransızca ve almanca ders vermek istiyor. Ulusta "N. S." müracaat. 242

İş Aranıyor — Alman Bayan Steno Daktilo iş arıyor. Ankara posta kutusu 21 yazı ile müracaat. 286

İş verenler:

Aranıyor — Yalnız bir Bay için alaturka veya alafranga iyi yemek pişirmesini bilen bir kadın dolgun ücretle. (Kızılay karşısında Paşakay Ap. kapıcısına müracaat.) 254

Entertip veya Linotip Operatörü aranıyor — Akşamları çalışabilmesi lâzımdır. Kültür Bakanlığı karşısında Alaeddin Kıral Basımevi 304

Zayi — İş Bankasındaki 31870 Numaralı hesabımda kullandığım tatbik mühürümü kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü olmadığı ilân olunur.

322 Mehmet Olpar

Müzik dersleri

Konservatuvar mezunu bir Bayan ehven fiyatla bayanlara alaturka Ut Keman Cünbüş dersleri vermektedir. Çocuk sarayı Cad. saat ve alâtı musikiye mağazasına müracaat. No: 60 327

Dünyayı BLAUPUNKT radyoları ile dinleyiniz...

KÂZIM RÜŞTÜ
Ankara Adliye sarayı yanı Gençağa apartımanı 2. ci kat No: 6 Tel: 2208

T. C. ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888
Sermayesi: 100.000.000 Türk lirası
Şube ve ajans adedi: 262
Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri

Para biriktirenlere 28.800 lira ikramiye verecek

Ziraat Bankasında Kumbaralı ve ihbarsız Tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4	Adet	1.000	Liralık	4.000	Lira
4	„	500	„	2.000	„
4	„	250	„	1.000	„
40	„	100	„	4.000	„
100	„	50	„	5.000	„
120	„	40	„	4.800	„
160	„	20	„	3.200	„

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasiyle verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 Eylül, 1 Birincikânun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihlerinde çekilecektir.

Türk Hava Kurumu büyük piyangosu

Dördüncü keşide 11 Şubat 939 dadır

Büyük ikramiye 50.000 Liradır

Bundan başka 15,000 12,000 10,000 liralık ikramiyelerle 20,000 ve 10,000 Liralık iki adet mükâfat vardır..

Bu tertipten bir bilet alarak iştirâk etmeyi ihmal etmeyiniz. Siz de piyangonun mesut ve bahtiyarları arasına girmiş olursunuz.

Mahkemeler

Ankara Birinci Sulh Hukuk Hâkimliğinden :

Ankara Gazi Orman Çiftliğinde Nezihi'ye ve Semih'e:

Ziraat Bankası vekili avukat Tevfik Çiper tarafından aleyhinize açılan 30 lira alacak dâvasından dolayı ikametgâhınızın meçhuliyetine mebni ilânen gıyap kararı ve yemin davetiyesi tebliğ edildiği halde tayin olunan günde mahkemeye gelmediğinizden yeminin mevzu teşkil eden vakıların sabit olmuş sayılmasına karar verilmiştir. Yirmi gün müddetle ve hukuk usulü muhakemeleri kanununun 337 inci maddesi mucibince giyabınızda verilen kararın tebliğ tarihinden itibaren 8 gün içinde arzuhal ile müracaat ederek yemin edeceğinizi beyan ve tayin olunan 20-2-939 pazartesi günü saat 10 da gelip yemini yapmadığınız takdirde yeminden kaçınmış ve yemin edeceğiniz vakaların sabit olmuş sayıldığına dair verilmiş olan karar katîleşerek ona göre esas hakkında hüküm verileceği ilânen tebliğ olunur. (344) 10349

Ankara 3. cü Sulh Hukuk Hâkimliğinden :

Ankara'nın İsmet paşa mahallesinde Ulucak sokak 63 sayılı evde mukim iken bu kere vefat eden Salih namı diğeri Saadet'in terekesine mahkemece el konmuş olduğundan kefaleti hasebiyle alacaklı olanlar da dahil olduğu halde bilcümle alacaklı ve borçluların ve mirasçıların vesaiki resmiyeleriyle beraber bir ay zarfında Ankara 3 üncü sulh hukuk mahkemesine müracaatları ve alacaklarını vaktiyle kaydettirmiyenlerin mirasçıya ne şahsen ve ne de terekeye izafeten takip edemiyecekleri lüzumu ilân olunur. 328

BARONES ve UŞAĞI

SAYIN MÜŞTERİLERİMİZE

Mamulâtı hususunda birinciliği kazanan Bankalar caddesinde ki Şehzadebaşı Şekercisi OSMAN NURİ bayram münasebetiyle tenzilâtlı tarifesini muhterem müşterilerine arzeder.

Akide şekeri ve güllü sakızlı lokumlar 50 elvan şekeri 80, fındıklı lokum 100 şam fıstıklı, Hindistan cevizli, bademli lokumlar 120 kestane şekeri bademden yapılmış nefis badem ezmesi 120, fondan çikolata 140 çifte kavrulmuş badem şekeri 140, yaldızlı kestane şekeri 150 meyva şeker ve şekerlemeleri ve likörlü çikolata 160 şekerden mamul tahan helvaları sade çikolatalı 50 şam fıstıklı 60 pişmaniye helvası 80 kuruştur. Toptan ve perakende sipariş kabul olunur Başka yerde şubesi yoktur. Tl: 3277 258

VİLLÂ, APARTMAN, MAĞAZA

yaptırmak istiyenler için şimdi Proje, plân mevsimidir

Zamanın her türlü konforunu haiz ve imar kavaidine uygun avan projeleri, inşaat plânları, betonarme hesap ve resimleri, her türlü inşaat detayları. sıhatli keşifler, inşaat kontrolluğu ciddî her keseyi tatmin edecek fiatlar.

Y. Mimar Reşad Akıncılar
Yenişehir Atatürk Bulvarı
Karadeniz Ap. 35

KİREÇ

Pazarcıklı Mehmet Akar'ın Karaköy, Alpıköy, Beylikahırı civarında yaparak ötedenberi Ankara piyasasında Kütahya kireci namiyle maruf meşhur ÇALI kireçleri toptan ve perakende Ankara'da satış yerleri yalnız Sanayi caddesi Yabanabatlı apartımanı HUSEYİN ORAK Tl: 2078 Sanayi caddesi Tuğlacı HASAN BALDUDAK Tl: 1446 yazıhane ve mağazalarında satılır. Mezkûr kireçler yüzde 2 den fazla fire posa bırakmaz kum ve saireden âridir. Verim ve temizlik ve randıman itibariyle tecrübe edilmiş her hususta diğer kireçlere faiktir. 207

Kürk satışı

Yeni gelen son moda kürk mantolar ve yakalar ehven fiyatla ve taksitle satılır. Satış yeri Anafartalar caddesi No: 36 Cümhuriyet halı ve kürk pazarı. 301

Bayram münasebetiyle

Altındağ

Kadın şapka levazımatı tecimevi İkinci Anafartalar caddesi Mehmet Topçu Ap. Kat 3.

Sayın müşterilerine ayın 28 inden itibaren Tope, Antilop, Tavşan üzerine en güzel renkleri bilhassa her yerde rağbet gören SİKLAMEN rengini ve muhtelif nadide elbise ve şapka çiçeklerini hazırlamış, tenzilâtlı bol etmez fiyatlarla satışa başlıyacaktır. 311

RİT

En güzel tuvalet sabunudur 297

DİŞ TABİBİ

Daniyal Tuna

Kooperatif yanında Ali Nazmi apartmanındaki yeni muayenehanesinde hastalarını kabul eder. 336

ULUS — 20. inci yıl. — No: 6285
İmtiyaz sahibi
Nurettin Kâmil SUNER
Umumî Neşriyatı İdare Eden
Yazı İşleri Müdürü
Mümtaz Faik FENİK
ULUS Basımevi ANKARA
Matbaa Müdürü: Ali Rıza BASKAN

Genç el Terzi evi

Hamamönü paşa çeşmesi karşısında No: 9 en müsait fiyatlar ve en yeni metotlarla manto tuvalet ve roplar dikilir. 9 senedenberi en müşkülpesentler memnun edilmektedir.
Muzaffer İbrahim Yalıncak 321

İktısat Vekâleti Elektrik İşleri Etüt İdaresinden:

Görülen lüzum üzerine idaremiz mutemedi Hikmet Güngören'in idaremiz namına hariçte her hangi bir muameleyi görüp yapması menedilmiştir.

İdaremizle münasebette bulunan hakikî ve hükmî şahısların malûmu olmak üzere keyfiyet ilân olunur. 308

Okullar

Elbiselik kumaş alınacak

Siyasal Bilgiler Okulu Satın Alma Komisyonundan:

Siyasal Bilgiler okulu talebesi için 950-1025 metro yerli elbiselik kumaş kapalı zarf usuliyle eksiltmiye konulmuştur. Eksiltmesi 9 şubat 1939 perşembe günü saat 15 de Ankara mektepler muhasebeciliğinde yapılacaktır. Tahmin edilen fiyat beher metre için 7 liradır. İlk teminat 717 lira 50 kuruştur. Kumaş nümuneleri ve şartnamesi her gün Siyasal Bilgiler okulunda görülebilir. Teklif mektupları 9 şubat perşembe günü saat 14 buçuğa kadar mektepler muhasebeciliğinde satınalma komisyonu reisliğine verilmiş olmalıdır. (219) 10250

İstanbul Haydarpaşa hastanesi sabık göz mütehassısı ve Gülhane hastanesi sabık göz baş muavini

Göz Doktoru SITKI FIRAT

Muayenehanesini Samsun'dan Ankara'ya nakletmiştir. Muayene: Sabah 9 dan 19 a kadar
Belediye karşısı Tolga Ap. kat: 1

Sıhat Bakanlığı

Serom şişeleri alınacak

Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi Satın Alma Komisyon Reisliğinden:

1 — Merkez hıfzıssıhha müessesesi için yena mamulâtı beş, on ve yirmi litrelik serom şişeleri 11. 2. 939 cumartesi günü saat on birde açık eksiltme ile satın alınacaktır

2 — Muhammen bedel 3700 lira olup muvakkat teminatı 277 lira 50 kuruştur.

3 — Şartnamesi her gün müessese mutemedinden parasız tedarik edilir. (277) 10294

Dr. M. Şerif Korkut

Nümune Hastanesi Cerrahî Şefi

Her gün saat üçten sonra evinde hastalarını kabul eder. Tel: 1499
Adres: Kooperatif arkası Ali Nazmi Apartımanı No 9 D 5 906

GRİPİN

Baş, diş, nezle, grip, romatizme, nevralji, kırıklık ve bütün ağrılarınızı derhal keser. icabında günde 3 kaşe alınabilir. 7018

Dikkatinizi rica ederiz

Kendinizde veya çocuklarınızda; halsizlik, kansızlık, hazımsızlık, karın ağrıları, karın şişmeleri, burun ve makat kaşınması, ishal, oburluk, başdönmesi, salya akması, sar'aya benzer sinir halleri, gece korkuları mı hissediyorsunuz? Bu gayritabiî haller, vücudunuzda solucan bulunduğuna alâmettir. Derhal (İSMET BİSKÜVİTİ) alınız.

İSMET BİSKÜVİTİ barsaklarda kan emerek yaşıyan ve üreyen muzır hayvanların en birinci devasıdır. Büyük ve küçüklere itimadla verilir. Kutuların içinde kullanış tarzı yazılıdır, okuyunuz ve çocuklarınıza senede birkaç defa ihtiyaten veriniz. Her eczanede fiatı 20 kuruştur. İSMET İSMİNE DİKKAT. 7009

H. M. GHAZANFAR

TICARETHANESI
TESIS TARIHI 1860
Post Box No. 831, Tel Adresi: GHAZANFAR
BOMBAY

HİNDİSTANDA

Türk mallarının en büyük alıcısı ve her nevi Hind malı ihracatçısı
Referansları: Bombaydaki her hangi bir Banka ve Türkofis 862

T. İŞ BANKASI 1939

Küçük carî hesaplar ikramiye plânı

32.000 Lira mükâfat

Kuralar : 1 Şubat, 1 Mayıs, 26 Ağustos 1 Eylûl 1 İkinciteşrin tarihlerinde çekilecektr.

İkramiyeler :

1	Adet	2000	Liralık	=	2.000	Lira
5	„	1000	„	=	5.000	„
8	„	500	„	=	4.000	„
16	„	250	„	=	4.000	„
60	„	100	„	=	6.000	„
95	„	50	„	=	4.750	„
250	„	25	„	=	6.250	„
435					32.000	

T. İŞ Bankasına para yatırmakla, yalnız para biriktirmiş olmaz, aynı zamanda talihinizi de denemiş olursunuz.

SİNEMALAR

Yeni

BU GÜN BU GECE
KADIN HIRSIZI
Baş Rollerde
ANNİE DUCAUX — JULES BERRY
Aşkî hissî, içtimaî bir mevzu taşıyan bu eser aynı zamanda heyecan veren ibreti âmiz bir filmdir
SEANSLAR
10 ve 12 de ucuz halk matinesi
Normal Seanslar
14.45 — 16.45 — 18.45 — Gece: 21 de

Halk

BU GECE 21 DE
Baştan başa dehşet korku ve heyecan filmi
KUTUP ŞEYTANLARI
Gündüz Matinelerinde
DALAVERECİLER KIRALI
Baş rolde:
GEORGE MİLTON
Günü tam bir zevk ve neşe içinde geçirmek istiyenlerin filmi
SEANSLAR
10 ve 12 de ucuz halk matinesi
Normal Seanslar
14.30 — 16.30 — 18.30 — Gece : 21 de

Sus

Bugün gündüz 14 matinesinden itibaren
İKİNCİ BALAYI
Baş Rollerde
Loretta Young - Tyron Power
Gayet zevkli ve neşeli bir mevzu
SEANSLAR
14 — 16 — 18 — GECE : 20.30 DA
10 ve 12 ucuz halk matinelerinde
FAKİR TALEBE
Telefon: 3589

Bu gece Yeni Sinemada filmden evel zengin varyete numaraları ve çok meraklı hokkabazlık hünerleri vardır. Fiyatlarda zam yoktur.

Menfaatını bilen radyo tekniğinin şaheseri olan **OPTA** radyolarını görüp dinliyerek karar verir **M. ve A. Hanef kardeşler**
Posta caddesi Hal karşısı Tl: 3150